

310744

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

Vol. 10.

చెన్న పట్టణము 1923 వ సం॥ నవంబరు నెల 16-వ తేది శుక్ర వారము

No. 190

నంపుటము ౧౦

ఈ పత్రికలో నా మనం వత్సరము, కార్తీకమాస శుద్ధ అష్టమి ౮.

నందిక ౧౯౦

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గొంతుము వండ్లకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది.

అమృతాంజనము లోక ప్రసిద్ధిపడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతకబ్బుకూడినదిగా మాయవంతుగాదు. చక్కలుమందులవలన మోఢముగలుగను. కంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోఢముగలుగదు. అమృతాంజనము జగత్ప్రఖ్యాతివలన జేశమునందంతటను వెలసినది.

అమృతాంజనము డిపో, జొంపాయి, లేక నెం. 7 తంబు శెట్టిపీఠి, మదరాసు.

అమృతాంజనము

1924 క్యాలెండరు 1924

సుప్రసిద్ధులగు జర్మనీచిత్రకారులయిన ముల్లరుగారిచే వ్రాయబడిన

"రావణాసురుని యుద్ధానవనమందలి సీతామహాదేవి",

పటమును రంగులతో ముద్రింపబడియున్నది.

క్యాలెండరు 1-కి ధర 0-4-0 పోస్టేజీ సహా 0-6-0

ప్రతులకు 25-కి 4-8-0, 100-కి రూ. 15-0-0. ఖర్చులు ప్రత్యేకము

అమృతాంజనం అన్ని సుప్రసిద్ధులకు దివ్యాంజనము

జొంపాయి

అమృతాంజనం డిపో

మదరాసు

మీరు వెజిటాల్ సబ్బును ఉపయోగించితిరా?

లేకపోయిన, యిప్పుడే ఉపయోగించుకు ప్రారంభింపుడు.

తెలుపు, పరిశుభ్రత, రసము, మున్నగువాటికి పేరు పోయినది.

వైద్యులు పరిశుభ్రము, తెలుపు, సువాసనలేనట్టి సబ్బునే వాడవలెనని సలహా నివృత్తును జ్ఞప్తియందుంచుకొనుడు.

లో కూడ నురుగు ధారాళముగా వచ్చును.

ధరలకు యితర వివరములకు ఈ దిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు:

The Business Manager, Kerala Soap Institute, Calicut.

నయముగా దొరకు యిదే నూదిరి సబ్బులను వాడుటను మానుడు.

(1)

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

10-11-23 శనివారము నుండి 16-11-23 లేది శుక్రవారము వరకు శనివారము, ఆదివారములందు మాటిని కలగా ౮-15 గంటలకు ప్రదర్శన ముండును ఆకర్షణమును కలుగజేయుచున్న

వెరిల్స్ ఆఫ్ ది యూకేన్, విల్లియం

డెస్టాండు అను సుప్రసిద్ధనటులకు గలను.

అలాస్కాలో జరిగిన ఒక గొప్పతైత్త సాహసకృత్యము పిక్చర్ నూతనమైనది మార్పుగలది. మొదటివారము 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52,53,54,55,56,57,58,59,60,61,62,63,64,65,66,67,68,69,70,71,72,73,74,75,76,77,78,79,80,81,82,83,84,85,86,87,88,89,90,91,92,93,94,95,96,97,98,99,100,101,102,103,104,105,106,107,108,109,110,111,112,113,114,115,116,117,118,119,120,121,122,123,124,125,126,127,128,129,130,131,132,133,134,135,136,137,138,139,140,141,142,143,144,145,146,147,148,149,150,151,152,153,154,155,156,157,158,159,160,161,162,163,164,165,166,167,168,169,170,171,172,173,174,175,176,177,178,179,180,181,182,183,184,185,186,187,188,189,190,191,192,193,194,195,196,197,198,199,200,201,202,203,204,205,206,207,208,209,210,211,212,213,214,215,216,217,218,219,220,221,222,223,224,225,226,227,228,229,230,231,232,233,234,235,236,237,238,239,240,241,242,243,244,245,246,247,248,249,250,251,252,253,254,255,256,257,258,259,260,261,262,263,264,265,266,267,268,269,270,271,272,273,274,275,276,277,278,279,280,281,282,283,284,285,286,287,288,289,290,291,292,293,294,295,296,297,298,299,300,301,302,303,304,305,306,307,308,309,310,311,312,313,314,315,316,317,318,319,320,321,322,323,324,325,326,327,328,329,330,331,332,333,334,335,336,337,338,339,340,341,342,343,344,345,346,347,348,349,350,351,352,353,354,355,356,357,358,359,360,361,362,363,364,365,366,367,368,369,370,371,372,373,374,375,376,377,378,379,380,381,382,383,384,385,386,387,388,389,390,391,392,393,394,395,396,397,398,399,400,401,402,403,404,405,406,407,408,409,410,411,412,413,414,415,416,417,418,419,420,421,422,423,424,425,426,427,428,429,430,431,432,433,434,435,436,437,438,439,440,441,442,443,444,445,446,447,448,449,450,451,452,453,454,455,456,457,458,459,460,461,462,463,464,465,466,467,468,469,470,471,472,473,474,475,476,477,478,479,480,481,482,483,484,485,486,487,488,489,490,491,492,493,494,495,496,497,498,499,500,501,502,503,504,505,506,507,508,509,510,511,512,513,514,515,516,517,518,519,520,521,522,523,524,525,526,527,528,529,530,531,532,533,534,535,536,537,538,539,540,541,542,543,544,545,546,547,548,549,550,551,552,553,554,555,556,557,558,559,560,561,562,563,564,565,566,567,568,569,570,571,572,573,574,575,576,577,578,579,580,581,582,583,584,585,586,587,588,589,590,591,592,593,594,595,596,597,598,599,600,601,602,603,604,605,606,607,608,609,610,611,612,613,614,615,616,617,618,619,620,621,622,623,624,625,626,627,628,629,630,631,632,633,634,635,636,637,638,639,640,641,642,643,644,645,646,647,648,649,650,651,652,653,654,655,656,657,658,659,660,661,662,663,664,665,666,667,668,669,670,671,672,673,674,675,676,677,678,679,680,681,682,683,684,685,686,687,688,689,690,691,692,693,694,695,696,697,698,699,700,701,702,703,704,705,706,707,708,709,710,711,712,713,714,715,716,717,718,719,720,721,722,723,724,725,726,727,728,729,730,731,732,733,734,735,736,737,738,739,740,741,742,743,744,745,746,747,748,749,750,751,752,753,754,755,756,757,758,759,760,761,762,763,764,765,766,767,768,769,770,771,772,773,774,775,776,777,778,779,780,781,782,783,784,785,786,787,788,789,790,791,792,793,794,795,796,797,798,799,800,801,802,803,804,805,806,807,808,809,810,811,812,813,814,815,816,817,818,819,820,821,822,823,824,825,826,827,828,829,830,831,832,833,834,835,836,837,838,839,840,841,842,843,844,845,846,847,848,849,850,851,852,853,854,855,856,857,858,859,860,861,862,863,864,865,866,867,868,869,870,871,872,873,874,875,876,877,878,879,880,881,882,883,884,885,886,887,888,889,890,891,892,893,894,895,896,897,898,899,900,901,902,903,904,905,906,907,908,909,910,911,912,913,914,915,916,917,918,919,920,921,922,923,924,925,926,927,928,929,930,931,932,933,934,935,936,937,938,939,940,941,942,943,944,945,946,947,948,949,950,951,952,953,954,955,956,957,958,959,960,961,962,963,964,965,966,967,968,969,970,971,972,973,974,975,976,977,978,979,980,981,982,983,984,985,986,987,988,989,990,991,992,993,994,995,996,997,998,999,1000,1001,1002,1003,1004,1005,1006,1007,1008,1009,1010,1011,1012,1013,1014,1015,1016,1017,1018,1019,1020,1021,1022,1023,1024,1025,1026,1027,1028,1029,1030,1031,1032,1033,1034,1035,1036,1037,1038,1039,1040,1041,1042,1043,1044,1045,1046,1047,1048,1049,1050,1051,1052,1053,1054,1055,1056,1057,1058,1059,1060,1061,1062,1063,1064,1065,1066,1067,1068,1069,1070,1071,1072,1073,1074,1075,1076,1077,1078,1079,1080,1081,1082,1083,1084,1085,1086,1087,1088,1089,1090,1091,1092,1093,1094,1095,1096,1097,1098,1099,1100,1101,1102,1103,1104,1105,1106,1107,1108,1109,1110,1111,1112,1113,1114,1115,1116,1117,1118,1119,1120,1121,1122,1123,1124,1125,1126,1127,1128,1129,1130,1131,1132,1133,1134,1135,1136,1137,1138,1139,1140,1141,1142,1143,1144,1145,1146,1147,1148,1149,1150,1151,1152,1153,1154,1155,1156,1157,1158,1159,1160,1161,1162,1163,1164,1165,1166,1167,1168,1169,1170,1171,1172,1173,1174,1175,1176,1177,1178,1179,1180,1181,1182,1183,1184,1185,1186,1187,1188,1189,1190,1191,1192,1193,1194,1195,1196,1197,1198,1199,1200,1201,1202,1203,1204,1205,1206,1207,1208,1209,1210,1211,1212,1213,1214,1215,1216,1217,1218,1219,1220,1221,1222,1223,1224,1225,1226,1227,1228,1229,1230,1231,1232,1233,1234,1235,1236,1237,1238,1239,1240,1241,1242,1243,1244,1245,1246,1247,1248,1249,1250,1251,1252,1253,1254,1255,1256,1257,1258,1259,1260,1261,1262,1263,1264,1265,1266,1267,1268,1269,1270,1271,1272,1273,1274,1275,1276,1277,1278,1279,1280,1281,1282,1283,1284,1285,1286,1287,1288,1289,1290,1291,1292,1293,1294,1295,1296,1297,1298,1299,1300,1301,1302,1303,1304,1305,1306,1307,1308,1309,1310,1311,1312,1313,1314,1315,1316,1317,1318,1319,1320,1321,1322,1323,1324,1325,1326,1327,1328,1329,1330,1331,1332,1333,1334,1335,1336,1337,1338,1339,1340,1341,1342,1343,1344,1345,1346,1347,1348,1349,1350,1351,1352,1353,1354,1355,1356,1357,1358,1359,1360,1361,1362,1363,1364,1365,1366,1367,1368,1369,1370,1371,1372,1373,1374,1375,1376,1377,1378,1379,1380,1381,1382,1383,1384,1385,1386,1387,1388,1389,1390,1391,1392,1393,1394,1395,1396,1397,1398,1399,1400,1401,1402,1403,1404,1405,1406,1407,1408,1409,1410,1411,1412,1413,1414,1415,1416,1417,1418,1419,1420,1421,1422,1423,1424,1425,1426,1427,1428,1429,1430,1431,1432,1433,1434,1435,1436,1437,1438,1439,1440,1441,1442,1443,1444,1445,1446,1447,1448,1449,1450,1451,1452,1453,1454,1455,1456,1457,1458,1459,1460,1461,1462,1463,1464,1465,1466,1467,1468,1469,1470,1471,1472,1473,1474,1475,1476,1477,1478,1479,1480,1481,1482,1483,1484,1485,1486,1487,1488,1489,1490,1491,1492,1493,1494,1495,1496,1497,1498,1499,1500,1501,1502,1503,1504,1505,1506,1507,1508,1509,1510,1511,1512,1513,1514,1515,1516,1517,1518,1519,1520,1521,1522,1523,1524,1525,1526,1527,1528,1529,1530,1531,1532,1533,1534,1535,1536,1537,1538,1539,1540,1541,1542,1543,1544,1545,1546,1547,1548,1549,1550,1551,1552,1553,1554,1555,1556,1557,1558,1559,1560,1561,1562,1563,1564,1565,1566,1567,1568,1569,1570,1571,1572,1573,1574,1575,1576,1577,1578,1579,1580,1581,1582,1583,1584,1585,1586,1587,1588,1589,1590,1591,1592,1593,1594,1595,1596,1597,1598,1599,1600,1601,1602,1603,1604,1605,1606,1607,1608,1609,1610,1611,1612,1613,1614,1615,1616,1617,1618,1619,1620,1621,1622,1623,1624,1625,1626,1627,1628,1629,1630,1631,1632,1633,1634,1635,1636,1637,1638,1639,1640,1641,1642,1643,1644,1645,1646,1647,1648,1649,1650,1651,1652,1653,1654,1655,1656,1657,1658,1659,1660,1661,1662,1663,1664,1665,1666,1667,1668,1669,1670,1671,1672,1673,1674,1675,1676,1677,1678,1679,1680,1681,1682,1683,1684,1685,1686,1687,1688,1689,1690,1691,1692,1693,1694,1695,1696,1697,1698,1699,1700,1701,1702,1703,1704,1705,1706,1707,1708,1709,1710,1711,1712,1713,1714,1715,1716,1717,1718,1719,1720,1721,1722,1723,1724,1725,1726,1727,1728,1729,1730,1731,1732,1733,1734,1735,1736,1737,1738,1739,1740,1741,1742,1743,1744,1745,1746,1747,1748,1749,1750,1751,1752,1753,1754,1755,1756,1757,1758,1759,1760,1761,1762,1763,1764,1765,1766,1767,1768,1769,1770,1771,1772,1773,1774,1775,1776,1777,1778,1779,1780,1781,1782,1783,1784,1785,1786,1787,1788,1789,1790,1791,1792,1793,1794,1795,1796,1797,1798,1799,1800,1801,1802,1803,1804,1805,1806,1807,1808,1809,1810,1811,1812,1813,1814,1815,1816,1817,1818,1819,1820,1821,1822,1823,1824,1825,1826,1827,1828,1829,1830,1831,1832,1833,1834,1835,1836,1837,1838,1839,1840,1841,1842,1843,1844,1845,1846,1847,1848,1849,1850,1851,1852,1853,1854,1855,1856,1857,1858,1859,1860,1861,1862,1863,1864,1865,1866,1867,1868,1869,1870,1871,1872,1873,1874,1875,1876,1877,1878,1879,1880,1881,1882,1883,1884,1885,1886,1887,1888,1889,1890,1891,1892,1893,1894,1895,1896,1897,1898,1899,1900,1901,1902,1903,1904,1905,1906,1907,1908,1909,1910,1911,1912,1913,1914,1915,1916,1917,1918,1919,1920,1921,1922,1923,1924,1925,1926,1927,1928,1929,1930,1931,1932,1933,1934,1935,1936,1937,1938,1939,1940,1941,1942,1943,1944,1945,1946,1947,1948,1949,1950,1951,1952,1953,1954,1955,1956,1957,1958,1959,1960,1961,1962,1963,1964,1965,1966,1967,1968,1969,1970,1971,1972,1973,1974,1975,1976,1977,1978,1979,1980,1981,1982,1983,1984,1985,1986,1987,1988,1989,1990,1991,1992,1993,1994,1995,1996,1997,1998,1999,2000,2001,2002,2003,2004,2005,2006,2007,2008,2009,2010,2011,2012,2013,2014,2015,2016,2017,2018,2019,2020,2021,2022,2023,2024,2025,2026,2027,2028,2029,2030,2031,2032,2033,2034,2035,2036,2037,2038,2039,2040,2041,2042,2043,2044,2045,2046,2047,2048,2049,2050,2051,2052,2053,2054,2055,2056,2057,2058,2059,2060,2061,2062,2063,2064,2065,2066,2067,2068,2069,2070,2071,2072,2073,2074,2075,2076,2077,2078,2079,2080,2081,2082,2083,2084,2085,2086,2087,2088,2089,2090,2091,2092,2093,2094,2095,2096,2097,2098,2099,2100,2101

ఆంధ్ర రైతు

ప్రత్యేక ప్రత్యేక పత్రికలు

టైప్ రైట్ ప్రకృతి "కాలిఫోర్నియా"

17,000 టన్నులది

ఇంగ్లాండుకు పోవుటకు

బొంబాయి నుండి బయలుదేరుట	25-4-1924
మార్చి 1924 నుండి	17-4-1924
లివర్ పూల్ చేరుట	23-4-1924

ఇంగ్లాండు నుండి వచ్చుట

లివర్ పూల్ నుండి బయలుదేరుట	25-10-1924
మార్చి 1924 నుండి బయలుదేరుట	1-11-1924
బొంబాయి చేరుట	14-11-1924

(లండనులో ప్రత్యేక, లండను నుండి తిరిగివచ్చుట ప్రత్యేక కల్పనలు వర్తించును)

స్నానమునకు నడుపాముతో సహా లివర్ పూల్, ఇరువురికి, ముగ్గురికి గదులు ఏర్పాటు చేయబడును. అందులో వసారా, కన రత్నములు మున్నగు సదుపాయము లందును.

ప్రయాణపు కట్టుము

ముద్రాపత్రము

మార్చి 1924 నుండి బయలుదేరుట	60
" " " " " "	105
లివర్ పూల్ నుండి బయలుదేరుట	66
" " " " " "	116

లండనులో

మార్చి 1924 నుండి బయలుదేరుట	48
" " " " " "	84
లివర్ పూల్ నుండి బయలుదేరుట	52
" " " " " "	91

లివర్ పూల్, ఇరువురికి, కన రత్నము గది 1-కి పాను 5/- నుండి పాను 10/- వరకు గది 1-కి ప్రత్యేక చార్జి యగును.

చల్లనిగాలి వచ్చుటకు ప్రత్యేక ప్రయత్నములను ఏర్పాటు చేయబడియున్నది.

ప్రార్థనములకు ప్రయోజనముల ఏర్పాటు, ఈ దినము ప్రజలకు చేసినవారికి ప్రాసంగికములు.

A. H. W & Co.,
W. & A. Graham & Co.,
Graham's Buildings, Bombay

హిందూ గృహము 12 అక్షరాలు.

ప్రహసనములు 204 పేజీలు

1 బాతరుడి. 2 బ్రాహ్మణుల ప్రవర్తన 3 పెండ్లిమాటలు 4 తాళములపై 5 కట్టు బట్టలు 6 ప్రాంతాల్లో కొత్తలోడలు 7 గయ్యలగారి 8 పాతబోయలపాడు పత్రిక 9 ముసలి పుగడు 10 తమాషా రంగులము 11 స్త్రీలమీటింగు 12 పీటలమీడి 13 బుడబుక్కలవాడు 14 దొంగసంస్కార 15 ధుబ్బా వైద్యం 16 పాతకామస్వామిలపరకాయప్రకారము 17 తక్కువలకు చెప్పబెట్టు 18 మునుగుల గద్దెలము 19 ఆంధ్రమహానాథ వరదానాథము 20 మందులమారి రాధమ్మ 21 కామమీద 22 నూలులతో చేసిన వస్త్రము.

పతాక కస్తూరిమాతలు

ఇది మిక్కిలి ఘాటుగలిగి మహానాథమును, తాంబూలములతో గాని విడిగాగాని 1-2 మాత్రము పుచ్చుకొనిన అనందముగా నుండుటతోగాక, అత్యంత, వాయువు, జలుబు, జ్వరము, నొప్పి పొరము, దగ్గు, ఉబ్బునము, కలరా, ప్లేగు, విషజ్వరములు, నీటిదోషములు, తుండ్రోపులు, మొదలగు అనేకవిధములగు వ్యాధుల కిది ప్రయోజనములతో చేసివేయును. నెలకొని నీసాము విశేషము మునున్నది. (8851)-8 200 మాత్రలీసా 1-కి య 0.40; దీనిని నీసాము య 2-కి 0.50. డి. పి. చార్జి ఎన్నిటికైనా య 0.50. డి. పి. ఎ. అందు కో. అయ్యల శ్రీనివాసులు, పెరిశే. తెలుగులో

ఒడయారు నాయురు మాననవ్వు వదావా

నైనిక శాసన స్వరణ

నర్ ఉమరు హయతుఖానుగారి సాక్ష్యము

న్యాయస్థాన తీర్మానము

లసత్వములని చెప్పట

నవంబరు 3 వ తేదీ విచారణ

16 వ తేదీ ఖానుగారు హుకుంతులీ యెదుట రహస్యముగా సాక్ష్యమిచ్చెను. అందువలన ఇప్పుడు ఆయన సాక్ష్యము వినుటకు చాలమంది ప్రేమితుల కచ్చిరి. ఇదికా విశేషములను రాసిన యీ పోయెనను లాహోరు (బ్రిటానియా) పత్రికలో విచారణ వివరణములు పూర్తిగా వాదించబడినవి వాదించిన అబ్దుల్ ఖాదిర్ గారు 3 వ తేదీ విచారణ కామందు తెలిసిరి. ఆ పత్రిక కేసు (వాసిలో) తెలియదు. నేనీసంగతి ప్రభావ వ్యాప్తమునకి తెలియవలసి కమానకు చెప్పెను. 3 వ తేదీ సాయంత్రము 4 గంటలవరకు విచారణ జరిగినది. మరల 3 వ తేదీ విచారణ జరుగును.

ప్ర:—రాకల్ బాగ్ ప్రజలను నేను చేరుట కినుకవేసని మీరెందుకురా?

ఉ:—కమానీల్ బాదుసాత్వ జరుగువరకును మాట తెలియదు.

ప్ర:—అబ్దుల్ బాగ్ నిరొకటే మరొక కారణమని మీరెందుకురా?

ఉ:—కమానీల్ బాదుసాత్వ తాళేదాదుగా పనిచేసిన కెయిల్ బాదుసాత్వ పేరాలియును, అతనికి కనకల్లులని కొందరు బాలాకా బుల్ బోయలను ఇయిల్ బాదు విశేషములకు సాక్ష్యమును వ్యాధియు అతనివలన వారిపట్ల మహాభయము ముగిసినందు అందు వలననే పేరాలిని కమానీల్ బాదుసాత్వకు చంపవలెనని అబ్దుల్ బాగ్ ప్రజలు నిర్ణయించినందు ఈసంగతి ముందుగా పేరాలి తెలియుటచే తన ప్రాణమును కాపాడుకొనుటకు మరొకరిని కాదు కొన్ని గంటలకు ముందుగా అతడు పారిపోయెనని నేను వింటిని.

ప్ర:—పేరాలి యేమిచేసెను.

ఉ:—తన విశేషమును చాల బాధించెను. నైనుకును తేలవెనని నిర్ణయించెను.

ప్ర:—అతడు బాల్ లబ్బాలో మాడ అట్లుచేసెనా?

ఉ:—అబ్దుల్ బాగ్ అట్లు చేయలేదు. తక్కిన గ్రామము లలో అట్లు చేసెను.

ప్ర:—అట్లుచేసిన అబ్దుల్ బాగ్ మీల సాక్ష్యమేనీ?

ఉ:—అబ్దుల్ బాగ్ ముందుగా కొన్ని గ్రామములవారు వారి నిర్ణయించుటకు ముగిసినది.

ప్ర:—అగ్రామములవారు నీకు తెలియరా?

ఉ:—తెలియదు.

ప్ర:—అబ్దుల్ బాగ్ రీతులతో మీ చేరవలెను.

ఉ:—తక్కిన గ్రామములలో వారింట్లకు వెళ్ళుటచే.

ప్ర:—అబ్దుల్ బాగ్ ప్రజలు నిరొకరిని ఆ క్రమంలో ఉద్వేగులు చేప్పిరా.

ఉ:—అబ్దుల్ బాగ్ నైనుకును చేర్చునే లేదు. కాన వారి నిరొకటే లేదు.

ప్ర:—ఇకర గ్రామములలో అబ్దుల్ బాగ్ నిరొకరినా, ఉ:—లేదు.

ప్ర:—ఈ సాక్ష్య కేసులకు అబ్దుల్ బాగ్ ప్రత్యేక వ్యాఖ్యానమును విచారణ చేసెనా?

ఉ:—నేనులే చెప్పింది.

ప్ర:—మీరాత్ నులో తీర్చివదినిసారా?

ఉ:—నేను లేదులేదు.

ప్ర:—దొరకే ముందు మహమ్మద్ మున్నగువారిపై 302 వ కేసు ప్రకారము తెచ్చినకేసులో 16-1-19 తేదీన యియ్యబడిన తీర్పులో నైనుకులను చేర్చుటకు నిరొకటే యానా కల్లకు కారణము అని యున్నది. ఇది నిజమని మీరంగీకరించరా?

ఉ:—నేను యిటుగూడ చెప్పలేను.

ప్ర:—కమానీల్ బాదుసాత్వ మున్నేను నైనుకుల చేర్చుటలో చాల కనకల్లులను నమలించెనని అతని కనకల్లుల కలదు అని మీరెందుకురా?

ఉ:—అతడు కనకల్లులను నమలించలేదు గాని అతని తాళేదాదు కనకల్లులను నమలించెను.

ప్ర:—అతనికనకల్లులను గూడ ఆ కేసులో చేర్చుట చేయని మీరు వివరమా?

ఉ:—అతని తాళేదాదు కనకల్లులను నమలించిరిని మాత్రమే నేను వింటిని.

ప్ర:—వాతము చేసిరి.

ఉ:—తన విశేషమును నిర్ణయించిరి. తనన్నే పోయెన పట్ల ఉత్తేజపడిరి.

ప్ర:—నిర్ణయ నైనుకు మెట్టి?

ఉ:—నైనుకుగా చేరవలెనని కొందరినీ కరమనునా మును ఇప్పుడున్నను తనన్ను నైనుకుగా చేరి తీరవలెను.

ప్ర:—మాయముల నీనుబడిన సాక్ష్యమును బట్టి కమానీల్ బాదు పట్ల ప్రజలు నిర్ణయించిన కనకల్లులను అతనింట్లను గాని, ప్రజలను బాధించలేనని తెలిసిరి అని ఆ తీర్పులో నున్నది. అది నిజమని మీ రొప్పుకొందురా?

ఉ:—నే నేమియును చెప్పలేను.

ప్ర:—మాయముల బట్టి ఖాన్ అహమ్మదు మున్నేనో గారు వివిధ్యా అనీస్టేటుగా నుండెనని మీరెందుకురా?

ఉ:—ఎందుకురాదు. అయిన స్వల్పకాలము క్రిందటనే వచ్చెను.

ప్ర:—గ్రామములలో స్త్రీల యెదుట పురుషులు విచారణగా నిలువలేనని కమానీల్ బాదు నిర్ణయించెనని ఫిర్యాదులకు నేను వింటిని. అతడు ఫిర్యాదుపాత్రగా మున్నే నుగూడ చెప్పిరి అదికాదులేనా? (ఈ ప్రశ్న ఆ కేసుకు దేను) మీ రీ విషయమును వినియున్నారా?

ఉ:—మున్నేనుగారిట్లు చెప్పిరి నేను వింటిని. అది అసత్యమని చాలమంది తలంచి అట్లు చెప్పినందుకు మున్నేనుగారి పై అగ్రహము కలెరి.

ప్ర:—అది అసత్యమని మీరుగూడ తలంచెదరా?

ఉ:—చాలమంది అట్లు తలంచెరి. నేనుగూడ అట్లులే తలంచెరి.

ప్ర:—గౌరవము గలవారిలో అట్లు తలంచిన వారిలో ఆయన పేర్లను చెప్పెదరా?

ఉ:—నేను చెప్పలేను.

ప్ర:—కమానీల్ బాదు మునుపులను ముంద్రపాదలలో బంధించెను అని గూడ మున్నేనుగారు చెప్పెరి. ఈ విషయము మీకు తెలియరా?

ఉ:—నేను విన్ననే లేదు.

ప్ర:—కొరకాబులో స్త్రీలను కొందరిని బాధించిరి. స్త్రీలలో మరొకరిని నిభురంధ్రావన, అటునుండి భావాట్రాను తీసుకొనిపోయెరి. వారిబంధువులు నేనులే చేసిన పట్ల నిర్ణయించుటకే యిట్లుచేసిరి. అని కెయిల్ బాదును ఖులూసు మహమ్మదులంబెరుబాల్లను నాతోచెప్పిరి అని గూడ మున్నేన్ ఖాను చెప్పెను. మీరీ సంగతి తెలియునా?

ఉ:—పేరాలి కేసులకు యిట్లు చెప్పిరి నేను వింటిని.

ప్ర:—దీనిని గూర్చి విచారణ చేయవలెనని మీరు దొర కమానీల్ గారి క్రికాటింగు బోర్డునకు గాని నమోదిచ్చితిరా?

ఉ:—దొరకమానా రివీసరే విచారణ చేసిరిని నేను వింటిని గాన నేనును సలహా యిచ్చలేదు.

ప్ర:—అది యే విచారణ.

ఉ:—ప్రభుత్వోద్యోగులు విచారణ చేసిరి. ఆ యుద్యోగుల తరఫు నేను చెప్పలేను. పోలీసు వారి ద్వారా విచారణ జరిగి యుండును.

ప్ర:—మీరుగూడ విచారణలో నుండిరా?

ఉ:—నేను లేను.

ప్ర:—ఎవరి యెత్తవలె ప్రకారము విచారణ జరిగినది.

ఉ:—పెద్ద ఉద్యోగుల విచారణ ప్రకారము

ప్ర:—నీవిక ఉద్యోగుల నైనుకులనా?

మా స్నేహితులు, మాతో లావాదేవి 10 సంవత్సరములనుండి చేయుచున్నవారికి అతిదూర ప్రదేశములందున్న వారికి బంగారు, వెండినగలు, ఇతర సామానులు, రాళ్లనగలు, బహువతి పతకములు విభిన్న గిన్నెలు ఇనాము కప్పులు మొదలగునవి ఎన్నికొస్తే వున్నచో అన్నిటిని పూర్తిగా 92 పతములతో 172 ప్రక్కలుకలిగిన క్యాటలాగు వారి కోరిక మేరకు 1/8 డబుల్ క్రాసు సైజులో ముద్రింపబడినది. ఇట్టిది త్రిభాషలో (ఆంగ్ల, ద్రవిడ, అంధ్రభాషలలో) ఇన్ని పతములను చేర్చి భారతదేశమందు ముద్రింపబడలేదనియే చెప్పవచ్చును. దూరదేశములందున్న వారికి యిదిమిక్కిలి శుభ యోగము. వారుపుట్టి, పతము, నగ పెంబరులను తెలిపిన కావలసిన నగలు వారికి సకాలమునగా రుండుచోటికి చేరును. క్యాటలాగు 1-కి పట్టుబడి ధర 1-6-0 లయినను 1-0-0 యక ఇవ్వబడును. కావలసినవారు ఈ దిగువవిలీనమునకు గ్రాయవలెను.

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి, నగలువర్తకులు.

25, శైలాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

గోదావరిజిల్లా యెన్నికలు

గోదావరిజిల్లా యెన్నికల వోట్లు లెక్కపెట్టుట ఈ నెల 10 తేదీన ప్రారంభమైనది. ఆ దినమున లెక్కపెట్టినంత వరకు డి. బి. దురిశేటి శేషగిరిరావు పంతులుగారికి హెచ్చుగా వోట్లు వచ్చినవి. 11 వ తేదీ ఆదివార మగుటచే ఆదివారమున లెక్క ఆపుకేసిరి. 12 వ తేదీన లెక్క తిరిగి ప్రారంభమాయెను. సోమవారము 4 గంటలకు సర్ రెడ్డి నాయుడుగారికి అందరి కన్న హెచ్చుసంఖ్య వోట్లు వచ్చినవి. డి. బి. దురిశేటి శేషగిరిరావు పంతులుగారు రెండవవారమున, తిక్కిన వెంకటరత్నముగారు మూడవవారమున వచ్చిరి. సమముగా లెక్క ఆపుతేయు సరికి వెంకటరత్నముగారు రెండవవారమున, డి. బి. శేషగిరిరావు పంతులుగారు 3 వ వారమున వచ్చిరి.

12 వ తేదీన తిరిగి లెక్క జేయబడినది. 11 గంటలవేళకు పూర్తియయ్యెను. డి. బి. శేషగిరిరావు పంతులుగారికి సర్ రెడ్డి నాయుడుగారికిని, వెంకటరత్నము చాదరిగారికిని ౧౮ భేజము క్రమముగా హెచ్చు అయ్యెను. సర్ రెడ్డి నాయుడుగారికి సుమారు 8900 వోట్లును, వెంకటరత్నము చాదరిగారికి సుమారు 8400 వోట్లును, డి. బి. శేషగిరిరావు పంతులుగారికి సుమారు 7000 వోట్లును వచ్చినవి. సర్ రెడ్డి నాయుడు వెంకటరత్నము చాదరిగా నైపుకొనబడిరి.

కడదిన 6 మాసములనుండి ఈ జిల్లాలో జేసిన ప్రయత్నము అపారము. వీరితరఫవ పనిజేసినవారి సంఖ్య హెచ్చుగా నున్నది. ఈ జిల్లాలోని జమీందారులు వీరికి యెన్నికలలో భాగముగా సాయము జేసినారన్నమాట. ఇప్పటికి యెన్నిమారులూ ప్రాయబడినది, చాలకాలము జిల్లా బోర్డు అధ్యక్షులుగానున్న డి. బి. దురిశేటి శేషగిరిరావు పంతులు, ప్రస్తుతము అధ్యక్షులుగానున్న రా. బి. వెంకటరత్నము నాయుడుగారిరువురు గూడ నోడిపోయిరి. స్వరాజ్యపార్టీ వారితరఫున పోటీజేసిన శ్రీయుత కందుల వీరరాఘవస్వామి, తిక్కిన వెంకటరత్నము చాదరిగార్లలో వెంకటరత్నము చాదరిగా నెన్నుకొనబడిరి. శ్రీ చాదరిగారు రామచంద్రపురం తాలుకా బోర్డు అధ్యక్షుడుగానుండియు, పోడవరం గ్రామముననుగా నుండియు ప్రజలకును ప్రజాసంఘములకును చాల యుపకారముజేసి ప్రజల ప్రేమానురాగములను జూపిరి. గ్రామముననుగా నుండియు, రైతుగానుండియు, వీరు రైతులకష్టములను స్వయముగా నెరిగియున్నారు. వీరికినుండల పరిస్థితులయందు ౧౮ అనుభవము, జేతభక్తియు, కాంగ్రెస్సందు భక్తియు యపారము క్రజలు మాంటాగు చెలమిప్పుడు సంస్కారములను అంగీకారముతో స్వీకరింపలేదని స్పష్టికరించుటకే కాననసభకు వెళ్లుచున్నానని ప్రతిజ్ఞ చేసియున్నారు. వీరు కాననసభకు అధ్యక్షిగా నిలచిరి చాల ఆలస్యముగా తెలుపబడినను వీరితరఫున పనిజేసినవారు గొప్పభాగ్యవంతులు గాకపోయినను వీరు వయస్సునందు పెద్దలును, అనుభవజ్ఞులును పలుకుబడి గలవారును గాకపోయినను కాంగ్రెసుసంస్థకు సంబంధించినవారిలో వాళ్లయైనను ప్రజలకు వీరియెడల గల నమ్మకములను నను వీరి ఆశయముయెడలను, వీరి మార్గముయెడలను ప్రజల అభిమానము గలవారగుటవలనను వీరిని యెన్నుకొనిరి. ఇట్టివారిని యెన్నుకొన్న వోట్లలో సర్. రెడ్డిగారికి వోట్ల సేబయిచ్చిరిని ఆశ్చర్యము గలుగవచ్చును. కాని పరిస్థితులను మనము శ్రద్ధతో పరికించినయెడల ఈ సందర్భము మనకు బోధపడును. సర్ రెడ్డి నాయుడుగారును, వారి స్నేహితులును ఆరమాసములు పోచారము జేసిరి. వీరి జిల్లాపత్రమున సభ్యునిగా నుండుటకు ప్రజల కారణములలో నొకటి ఏమన వారిబంధువులు ఈజిల్లాలో చాల మంది గలరు. అట్టివారిలో చాలమంది శ్రీనాయుడుగారికి తప్పక వోట్లు నిచ్చియుందురు. బహుశః వారు శ్రీనాయుడుగారికి సింగిలువోట్లు నిచ్చియుందురు. దీర్ఘిలో అవసర కాంగ్రెసు సెప్టెంబరు 15 వ తేదీన గాక అంతకుపూర్వమే జరిగియున్న యెడల ఈజిల్లాలోని రెండవలములకును స్వరాజ్యపక్ష అధ్యక్షులై నెగ్గియుందురు. ఈ సందర్భము వోట్లనిచ్చినవారి సంఖ్య నూటికి 45 వంతున మార్తమే యున్నది. ఈ జిల్లాలో ముఖ్య కాంగ్రెసు నాయకులలో కొందరు బులును సాంబమూర్తి, బి. సుబ్రహ్మణ్యంగార్లు కాననసభ యెన్నికలలో పాల్గొనలేదు. వీరియందు నమ్మకమును విశ్వాసమునుగల ఓటర్లు చాలమంది పోలింగు ఆధికారము నుపయోగించనేలేదు.

ఇన్ని చిట్కలతో వ్యవహరించుకొనవలసియుండియు స్వరాజ్యపక్షమువారిలో నొక్కరైనను విజయ మొందినందులకు ఆశ్చర్యమువారి నభినందించవలసియున్నది. శ్రీయుత వెంకటరత్నము చాదరిగారు ముందుజేసిన వాగ్దానముల ప్రకారమే కానన సభలో వ్యవహరింతురగాక!

మకాం కాకినాడ } మద్దూరి శివరామకృష్ణయ్య. 13-11-1928 }

ఆంధ్ర వేళ హిందీభాషాభిమానుల

సమావేశము

కాకినాడలో 12 వ తేదీన జరిగినది

ఈ సమావేశము శ్రీయుత కాకినాడుని వాగ్వేరరావు పంతులుగారి అధ్యక్షతకొంద కాకినాడ పురమందిరములో ఈ నెల 12 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 8 గంటలకు జరిగెను. ఆంధ్ర వేళములోని హిందీప్రచారమును ముఖ్యము 80 మందియు, మరియు శ్రీమతులు బులును సాంబమూర్తి, అయ్యజేతర కావేర్యరావు, గొల్లపూడి సీతారామకృష్ణి, దాక్షయ నుబ్రహ్మణ్యం, చాక్లరు కట్టాభిసేతారామయ్య, గడ్డెరంగయ్యనాయుడు, మల్లాది కృష్ణమూర్తిపంతులు, గాడిపల్లి వారిశర్మశ్రీమరావు, చెరుకు వాడే నరసింహంగార్లు మున్నగు ఆంధ్రవేళవాడుకులను సభకు పోజరైరి. హిందీభాషాభిమానులు చాలమంది విచ్చేసిరి. ప్రారంభమున వండిత వ్యాపీకేశర్మగారు భారమాక ప్రకటనను, 4 గురు బాలిలు హిందీలో ప్రార్థనలు పఠిరి. శ్రీపులిపాక గారు వాగ్వేరగారు హిందీలో తాము రచించిన ఒకపద్యమును చదివిరి. అధ్యక్షులు రిమ ప్రారంభోపన్యాసమును హిందీలో నొసంగిరి. గాంధీమహాత్మునికి ఆంధ్రవేళమునందు ౧౮ అపార మగు ప్రేమచే యిప్పటికి 8.4 శాతములనుండి ఆంధ్రవేళములో జరుచుచున్న హిందీభాషా ప్రచారమునకు ఆంధ్రవేళవాడు అనుననుభవము తమ భక్తి పూర్వక వందనలు నమర్పించవలసియు, మహాత్ముని ప్రయత్నములచే ప్రయాగ హిందీ సాహిత్య సమ్మేళనమువారిచే స్థాపించబడి నవ్యవధుల రాష్ట్ర భాషాను హిందీని ఆంధ్రవేళములో కల్పించి వ్యాపింపజేసి తమకర్తవ్యమును ప్రకటించుచుగా నిర్వహించు కొనుచుండిన మహా హిందీ ప్రచార కార్యాలయము వారిని ఆంధ్ర హిందీప్రచార కార్యాలయమువారిని ఆంధ్రులు కృతజ్ఞులనియు అధ్యక్షులు నడిచిరి. భవిష్యత్తునందు హిందీభాషా ప్రచారమున యొకను కృద్ధి జేయుటకు తమ ప్రాంతమందు సంఘము కొకదానిని నెలకొల్పి భాషాభిమానుల లంకయొక్క సుప్రార్థనకారణముతో తన కర్తవ్యము నెరవేర్చుకొనుట ఆంధ్రవేళముయొక్క విధియై యున్నదనియు, కాని యొకను కొంతకాలమునకును ప్రయాగ హిందీసాహిత్య సమ్మేళనమువారు ఆంధ్రవేళభారము వహించి పూర్వముతలనే తొడ్డుకుండుటవలన ఆవశ్యకత కలదనియు అధ్యక్షులు చెప్పిరి. శ్రీయుత వండిత మల్లికార్జునరావుగారు ఆంధ్రవేళ హిందీ భాషాభిమానులకభ కాకినాడలో జరుపుటలో ఉద్దేశములను విడిచిరి. అఖిలభారత హిందీ సాహిత్యసమ్మేళనము దీక్షింబరునెలలో కాకినాడలో జరిగినదనియు జరుపవలెని వారు గోరిరి.

వీరూట దాక్షయ నుబ్రహ్మణ్యంగారు ఈదినక తీర్మానము నుపపాదించిరి. "ఆంధ్రవేళమునందు హిందీభాషాభిమానుల యొక్కయు ప్రచారముయొక్కయు సంఘము కొకదానిని స్థాపించి ఆంధ్రరాష్ట్రీయ హిందీప్రచార సమ్మేళన మను పేర ప్రయాగ హిందీసాహిత్య సమ్మేళనముతో సంధి నుసగ యందునట్లు చేయవలెను"

ఆంధ్రవాడుకులకు హిందీప్రచారమునకు నై తీర్మానమును ఆమోదింపమన మట్లాడిరి. తీర్మానము సర్వజనాంగీకృతమయ్యెను. ఆంధ్రం ష్ట్రీయ హిందీప్రచారసమ్మేళన నియమావళి యొక్క చిత్తువిధానమును తయారుచేయుట కొక ఉపసంఘము నియమించబడినది. సభ అంతట ఆపుచేయబడినది.

13 వ తేదీ మధ్యాహ్నము ఉపసంఘమువారు నియమావళియొక్క చిత్తువిధానమును తయారుచేసి సభయెదుట నుంచిరి. ఈ దినక తీర్మానము గావించబడినది

"ఆంధ్రరాష్ట్రీయ హిందీప్రచార సమ్మేళనముయొక్క నియమావళి చిత్తువిధానము తుదికలలో ప్రకటింపజేసి హిందీ భాషాభిమానులందరియొక్క అభిప్రాయములను ప్రసంగించి దీక్షింబరునెలలో కాకినాడలో తిరిగి ఆంధ్రవేళ హిందీభాషాభిమానుల సభకు సమావేశపరచి ఆసమావేశములో నియమావళి చిత్తువిధానమును చాచిరై భాషాభిమానుల అభిప్రాయములను చర్చితులీసి కొనిరావలెనని యై తీర్మానమును జరిపించుట కొక ఉపసంఘము నేర్పరుపవలెననియు, శ్రీయుత దాక్షయ నుబ్రహ్మణ్యం, జేతరాల సర్వ నుబ్రహ్మణ్యం, వండిత వ్యాపీకేశర్మగారు సంఘమునకు నియమావళినిరవలెననియు యాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు."

శ్రీయుత వీరపాటి నుబ్రహ్మణ్యగారు (హిందీప్రచార కమిటీ సభ్యుడ.) యాదీగుర తీర్మానమును ఉపపాదించిరి.

(1) అన్ని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుఉపసంఘముల వారిని ముఖ్యముగా ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు ఉపసంఘమువారిని తమతమ 'అంకరాష్ట్రీయ' కార్యములందును, అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీ కార్యములందును రాష్ట్రభాషాను హిందీ హిందూస్థానీ వ్యవహారము జరుపవలెననిగా ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

(2) కాంగ్రెసుసభ్యులు భద్రనభరంతుకు ముఖ్యమని యే రీతిగా నెంచుచున్నారో అదేరీతిగా వారిని సాధ్యమైనంత త్వరలో హిందీసభ్యసించుటకు వాఘ్యముగా చేయవలెనని ఆంధ్రరాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘమువారి యాసభవారు కోరుతున్నారు.

నై తీర్మానమును రెండున యేకగ్రీవము ఆమోదింపబడినది. శ్రీయుత వండిత మల్లికార్జునరావుగారు అధ్యక్షులకును కార్యదలకును వందనమును నమర్పించిరి సభ అంతటితో ముగిసెను.

(వికవిలేఖరి)

అభినందనపత్ర

కొత్తర చెన్నపురి కానసభకు నిమ్మచాతుల ప్రతినిధిగ ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబడిన శ్రీయుత డి. ఓబలేశ్వరగారి సభిసందింపబడె వారి విక్రమును మునిసిపల్ సంఘమువారు భుజ్యుల నగు నవాబ్ సదకొద్దీక్ సాహేబు బహదూరు, తల్లం 19 యాప్పకెట్టిగార్లు మిత్రునిగౌరవార్థము విన్నపభావారం 14-11-28 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు మునిసిపల్ భవనపు నైమేత యందు ఆల్బాచోరనిం దొనగిరి. కట్టావ్రహ్మణ్య అను అధికారా నధికారు లందరును, వ్యాపివాదన రక్షకసంఘముల నేతలును విందునకు నడుచుచేయుండిరి. సభ్యు లందరికి కల్పానారము, గంభ పుష్పతాంబూలారు లానుగివేయుట ఆంగ్లాధికారములలో నడకొద్దీకు సాబుగారు, గిరియప్పకెట్టి, మాట్టికేశరావు, యాన్. అంజ నేయులు, ఎ. కొండప్పగార్లు ఓబలేశ్వరగారి విషయసంబంధిని సూర్యయు సర్వీకర్తమును సూర్యయు ప్రకటించిరి, మందు నూడే నట్టి నడుగులులతో నిమ్మచాతుల అభిగృహితి క్రతల్పింపవలెననియు, ఆ ట్లొనయ్యటకు తత్వ దీక్షని కాయారాశోన్యైక్య ర్యాదుల నిర్విరక్షింపవలెననియు కోరిరి. అందు యభినందనము లకును ఓబలేశ్వరగారు సంగ్రహముగా తా నెక్కువవిద్యకుండురు కానుండినను నిమ్మచాతుల నేతచేయుటకు క్షమించి ప్రయత్నించెద నని ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి. మిత్రులు మంగళవాద్యములతో ఓబలేశ్వరగారి యింటివర కేగి గృహప్రవేశముచేయించి తాంబూలములనై కొని మరలిరి. ఓబలేశ్వరగారు మంజులలము నకు చెందినవారు. మునిసిపల్ సంఘమునందును, తాలుకాబోరు నంజను నియోజకసభ్యులు. కడదిన ఎన్నిక లందు ఆనంతపుర మందల మందలి మునిసిపాలిటీల తరఫున నెనేలుకు ప్రతినిధిగ నెన్నుకొనబడినవార. వీరి కాననసభకు నియమించుట పట్టణ ముజాని విద్యాధికుల మనమున కెట్లుండినను సామాన్యజను లె దుకిని మిక్కిలి సంతసపడముగ నున్నది.

15-11-28. అనంతపురము విలేఖరి

వివిధ రాష్ట్రీయ ఆర్థికసభ్యుల సమావేశము

ఫిర్రీ, నవంబరు 15:— వివిధం ష్ట్రీయ కర్షకసభ్యుల ఆర్థికసభ్యుల సమావేశమున కీదినమున సర్ బాసిల్ బ్రాకెట్టుగారు అధ్యక్షతనువహించిరి. అధ్యక్షుడు సమావేశ ప్రారంభోపన్యాసమున కేంద్ర కర్షకసభ్యులను రాష్ట్రీయ కర్షకసభ్యులను నుండవలసిన ఆన్వేషణ ఆర్థికసంబంధములను గురించి ఒక ప్రణాళికను సభివారు తయారు చేయుటని యిష్టించిరియు, ప్రస్తుతము కొన్ని రాష్ట్రీయము ఇకరాష్ట్రీయములకు భంగకరముని భయము, తమస్థితి సభివృద్ధికు ముగిసినెట్టియని నలునాలులను వీరి వలికేతనలెననియు, అందువలన భారతవేళము కంఠకును మొత్తమునాద నెక్కువ నష్టముగలుగుచున్నదనియు నుడివెను.

కీ॥ శే॥ పాంచకౌరి బెనర్గిగారు

కలకత్తా నాయక్ పత్రికా సంపాదకుడు కలకత్తాలో పత్రికాసంపాదకులలో నుపనియున్న, చాలవరంగభాషాప్రతిభకు సంపాదకులుగా నున్నవారు, కొన్ని కర్షకములనుండి నాయక్ పత్రికకు సంపాదకులుగా నున్నవారు ను అగు పాంచకౌరి బెనర్గిగారు ఏప్రి 15 వ తేదీ కల్కత్తాలో మృతికొనిరి. (జి. వె.)

శాసనసభల యెన్నికలు

మదరాసు శాసనసభ

విశాఖపట్టణమునకు గ్రామముల ప్రతినిధులు
చెన్నై శాసనసభకు విశాఖపట్టణమునకు గ్రామముల ప్రతినిధులుగా నిలిచినవారిలో పి. సి. వెంకటేశ రాజుగారికి 8624 ఓట్లు, సి. వి. యస్. నరసింహ రాజుగారికి 8387 ఓట్లు, నూర్యాబాద్ గారికి 8831 ఓట్లు, సోమసుందరం గారికి 4057 ఓట్లు వచ్చెను. మొత్తము 16008 చొది ఓట్లు యిచ్చిరి. వెంకటేశ రాజు నరసింహ రాజు గారిద్దఱును ఎన్నికైనవరి.

కృష్ణామండల ఎన్నికలు

ఎన్నికల ఫలితము ప్రకటించబడెను

కృష్ణా గ్రామముల కడపటి మొత్తము. శ్రీమోతే గంగ రాజుగారికి 18279 ఓట్లు, మాంట్ల సీతశ్యామగారికి 12162 ఓట్లు, పెనువత్స పెద్దిరాజుగారికి 10856 ఓట్లు, కామమోల సర్వారాయుడుగారికి 9354 ఓట్లు, ఓట్లమంచి కొళ్లండ్ల కెడిగారికి 9107 ఓట్లు, బొల్లివ నారాయణ స్వామిగారికి 8680 ఓట్లు, రావుబాదల కోవేయూడి గోపాల కృష్ణయ్యగారికి 8126 ఓట్లు, రావు సామెలు కత్తె చిట్టప్పయ్యగారికి 7719 ఓట్లు, బడేటి వేంకట్రామయ్యగారుగారికి 7655 ఓట్లు, గొప్పిట్టి శారాయణస్వామిగారికి 6578 ఓట్లు, దివానబాదల తిమ్మన బాలాజీరావుగారుగారికి 5767 ఓట్లు, ఇనుగంటి వేంకటరాజు గోపాలరావుగారికి 4,888 ఓట్లు వచ్చినవి. శ్రీమతుల గంగ రాజు, సీతశ్యామ, పెద్దిరాజు, సర్వారాయుడుగార్లు కలసియున్న చెన్నై శాసనసభ సభ్యులుగా ఎన్నికైనవరి.

శ్రీ ప్రకాశ్ బర్ల ప్రతినిధిగా కొమ్మూరుగా రెన్నుకొన బడిరి. కొమ్మూరుగారికి 802 ఓట్లు, బోటి నాథుడు పామర గారికి 191 ఓట్లు వచ్చెను.

భారత కాసనసభకు దివాన బాదల మోచెన్ రావు చంద్రావు పంతులుగారికి 14076 ఓట్లు, గోవింద రాజులు నాయుడుగారికి 2471 ఓట్లు వచ్చిరి. 550 ఓట్లు చెడిపోయినవి. జిల్లా కలెక్టరు ట్రైబునాల్ చురుకుగా పనిచేసిరి. అని ఏలూరు నుండి ఒక ప్రభుత్వము తినివచ్చెను.

శ్రీమోతే గంగరాజుగారి గెలుపు

గంగరాజుగారు కృష్ణా గ్రామముల తెలుపుచున్నారు
కృష్ణామండలమునండి చెన్నై శాసనసభకు అభ్యర్థిగా నిలిచినవారిలో శ్రీమోతే గంగరాజుగారికి విజయవంతముగా గెలుపు లభించిరి. 18279 ఓట్లు వచ్చిరి. ఇందులకు వారు మండలమునందు అన్ని మతముల ఓట్లర్హతను వందలములను తెలుపుచున్నారు. సర్వజనులతోను శాంతి పనిచేయు నుద్దేశముతోనే శాసనసభ ఎన్నికలకు నిలిచి తినివచ్చెను. కృష్ణా ప్రతినిధిగా ఎన్నికైనవరిగారిని. తనవో ధూన్యముల ప్రతినిధిగానే నిలిచియుండును. నావాగ్దానములకు ఎన్నికైన భంగములుగారు అని గంగరాజుగారు స్పష్ట పరచుచున్నారు. (తంజివర)

నంగరాష్ట్రమున ఎన్నికలు

రాష్ట్రీయ భారత శాసనసభలు

15 వ తేదీనిన ఒక మహమ్మదీయ స్థానమునకు 2 యితరస్థానములకు (గంగరాష్ట్ర) శాసనసభకు భారత శాసనసభకు ఒక మహమ్మదీయ స్థానమునకు యితరస్థానములకు కలకత్తా నగరము ఓట్ల ఓట్లు యిచ్చిరి. ఎన్నికల స్థానము లన్నిటిను అభ్యర్థుల ఏకైకము అనుచు యిచ్చుగా కనుపడిరి. భారత సభకు 100 టికి 17 వ తును రాష్ట్రీయ సభకు నూటికి 49 వ తును ఓట్లు యిచ్చిరి. 15 వ తేదీ ఎన్నికలకు సంబంధించిన అభ్యర్థులలో రాష్ట్రీయ సభకు నిలిచిన ఒక స్వరాజ్య ఆధ్వర్యమున భారత సభకు నిలిచిన బిష్ చంద్రాజుగారు మాత్రం కలక.

కరాచిలో ఎన్నికలు

భారత సభ - రాష్ట్రీయ సభ

భారత సభకు ఒక మహమ్మదీయ స్థానమునకు యితరస్థానములకు 14 వ తేదీ ఎన్నికలు జరిగినవి. కరాచి నగరమున మహమ్మదీయ తరులకు ఓట్ల సంఖ్య 1425 వారిలో 820 మంది మాత్రమే ఓట్లు యిచ్చిరి. 7 ఎన్నికల స్థానములు ఏర్పడినవి. వారికింద విజ్ఞాపన సి. వి. ఇ. గారికి 600 ఓట్లు, ఆయనకు పోటీగా నిలిచిన స్వరాజ్యము అభ్యర్థి (ప్రెజిడెంట్ యన్ లోని) గారికి 200 ఓట్లు, మొదటి వేలెండ్ల ఎన్నిక స్థానమున వచ్చిరి. శ్రీ ప్రభుత్వము ఫార్మిటను యావత్తు దివ్యము విజ్ఞాపన గారికి తమ ఓట్లు యిచ్చిరి. భారత శాసన సభకు సీనియర్ రాష్ట్రీయమునందు మహమ్మదీయ తరులకు ఓట్ల సంఖ్య 1100 భారత సభ మహమ్మదీయ స్థానమునకు జి. యస్. భూర్గి, గారు, నవీరాజు గారి గ్రామముల పాగారి తుమారుడు సీనియర్ రాష్ట్రీయమున నిలిచిరి. భూర్గి గారికి 250 ఓట్లు, మొదటి 800 లలో గాన ఓట్లు వచ్చినవి. పాగారి కత్తె మున ఎన్నికల ప్రచారము చేయుచున్న ప్రేరణలకు ఈ ఓట్లు 20 తేదీని లెక్కపెట్టబడును. (తంజివర)

మహాత్మా గాంధీకి జెయ్

ఒక అద్భుత మగు మరణవృత్తాంతము

మహాత్మా మోతాలీగారిని చెరసాల నుండి వదలగానే అనామదాదాబాద్ తినివచ్చుట ఆయన యావత్తులకును తెలిసినది. అతనికి ప్రజల ప్రేమ ప్రకటించబడెను. మహాత్మా గాంధీకి మరణవార్త వచ్చినది. ఒక తెలుగుక తన భార్యను కలిగించెను. అతనికి ఉర్రేకు వేయబడెను. అతనిని రాజకీయ చరసాలకు తీసి కొనివచ్చిరి. ఆచరసాలలో మోతాలీగారి స్థితిని కట్టునకు పక్కాకొట్టులో యిరిగి నుండిరి. మోతాలీగారు మహాత్మా చూచి నిశ్చలమైన మేము అడిగిరి. అతడు చాలపక్కాత్వమున చెందుచు ఆవృత్తాంతము నంతయు దాపరించుటకు తెలియవరది నా కిచ్చె న్నామముగా నెరిగింపబడెను. ఈ 3, 4 కోట్లము నిరంతరము భగవన్నామ స్మరణ జరుగును, మోతాలీగారు సంతోషమునందును గడుపుటయే నాకు మహదానందము. అట్లుగడిచి యీరిరమున జరిగిపోయెదను అని ఆతడు తెలిపెను. దివ్యము రాత్రి సకలము ప్రక్క కొట్టులో నుండి భగవన్నామ స్మరణ స్మరణ భజన మోతాలీగారికి విసరెను. మరణము కలిగి. పండిత యాతడు తన జీవితము పరమాత్ముల యందు జైకొనినందు ఈ కృతని ప్రార్థించుచుండినను, మహాత్మా అతనిని ఉర్రేకునకు. అని భక్తి విశేషమున మోతాలీగారు విడిచిపెట్టెను. ఆశుభ్రాంతి వచ్చునై. ఆయన నా దేశము చిరునామతో కొట్టులో నుండి వెలుపలకు వచ్చి భక్తి భారతీయమున స్వయంచేయుచునే ఉర్రేకులకు వచ్చెను. ఉర్రేకులకు వచ్చుచు తిరిగించెడి మరుటము అని తలపై నుంచగనే అతడు ఉచ్చస్వరమున మహాత్మా గాంధీజయ్ అని అరచెను. వెంటనే చెరసాలలో నున్న ఖయిదీలందఱును విక కంఠమున మహాత్మా గాంధీజయ్ అని అరచిరి. మహాత్మా ఎంకి నిర్భయముగా ప్రాణములను కడలెను. 15 వ తేదీ ముంబాయిలోను ఈ రోజున ప్రాణముల నిర్మించినవారి మేలు చూడలేదు అని ఖయిదీలందఱు మోతాలీగారికి చెప్పిరి. మరణ కాలమున గూడ ఇంకిరై ర్యము నుండువారిని నే నిదివరకెప్పుడు చూడలేదు. ఇది మహాత్మా అనానీకాలమున గాంధీ మహాత్మునే స్మరించెనే అదిచాల వింతగా నున్నది. అని చెరసాల నుండి వెలుపలకు మోతాలీగారికి గెను. ఓ సర్వేక్షణ! నాకు పునర్జన్మమును ఒంగెడవే నన్ను భంగి గాను భేడుగాను ప్రజ్ఞింపుము అని మహాత్మా గారు సర్వేక్షణని ప్రార్థించినవారు ఈ కథలకు ముగిస గాంధీ మహాత్ముడు తప్ప వేరొకడు లేడు. అందుచలననే యాభంగి మహాత్ముని నామమును స్మరించెను అని మోతాలీగారు మహత్ములకు చెప్పిరి. ఈ భంగి కథ కాళ్ళతరువాత స్మరింపబడు పుణ్య భుజా వాక్కుల గానుండ కలదు. నీనుండి ఒక నీతి బోధన గడంగినవో దీని సాధనము కొరవడగలదు. (బొంబాయి కానికల్)

క్రమ కర్మాగారపు కార్యనిర్వాహకులు విడుదల చేయబడిరి.

తుని ఖద్దరు

కాకినాడ కాంగ్రెస్ డేరాకు కొన్ని ఖద్దరులలో కలిపి యెంతమాత్రమును లేదు

తుని ఖద్దరు కలిపి ఖద్దరుగా వున్నది చిత్తకథకు విక్రయించిరి. తుని ఖద్దరు కలిపి ఖద్దరుగా వున్నది కాంగ్రెస్ సభకు ముఖ్యార్థి ప్రకటించిరి. అని ఇటీవల ప్రకటించెను. ఈ ప్రకటనలకు సర్వ మొరటుగా మును తదని తుని తాలూకా కాంగ్రెస్ కార్యదర్శిని నేను కృష్ణముగా చెప్పుచున్నాను. గోదావరి మండల కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి సంఘము వారు ఆ గ్రంథములలో తుని కచ్చి రి కోట్లముండి కొనుగోనినీయగ ఖద్దరులట్లును పంపించిరి. తుని కాంగ్రెస్ సంఘమువారిచే నియమింపబడిన కత్తెలకు తయారుచేయించిన ఖద్దరులట్లులో కలిపి యెంతమాత్రమును లేదు అని వారు నిర్ధారించెను. అనామదాదాబ్ ప్రాంత సమితి వారి ఉత్తెను (కారము) ఈ కత్తెల ఖద్దరును తయారు చేయించిరి కాని ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి కత్తెల కత్తెలకు అనామదాదాబ్ ఖద్దరులను పంపించెను అని వాటానా వారు మరల వాయించెనే తుని కత్తెలకు తమట్లును కొంత చక్కభావ విక్రయింపవలసివచ్చెను. అంతమాత్రమున తుని ఖద్దరు కలిపి ఖద్దరుని చెప్పట న్నామముగాదు. ఆ కాళ్ళము యన్. వెంకటాచారి యన్ గోవిందరాజులు, శివశ్యామగారు తుని కత్తెలకు కాంగ్రెస్ సంఘమువారి ఆజ్ఞాపారము కలిపి ఖద్దరును తయారుచేయించుచున్నారు అని నేను యాభిగా చెప్పగలను. ఈ విషయమున దేశీయులందఱు బాగుగా గమనింపగలరను అని తుని తాలూకా కాంగ్రెస్ సంఘ కార్యదర్శి క. రంగాచార్యులుగారు తునినుండి తినివార్త పొందిరి.

అఖిల భారత విద్యార్థి మహాసభ

సన్మాన సంఘ సభ్యులను చేర్చుట

ఈ నెల 20 వ తేదీలో నిలిపి వేయబడును

16 ఏండ్లముచివర మునుగల ఆంధ్రవిద్యార్థులందఱును సన్మాన సంఘ సభ్యులుగా చేరవచ్చును. యమునా రెండురాజు యి. శ్రీయు. ఎ. వి. రామమూర్తిగారు గంజాం విశాఖ పట్టణము చుండలములలోను, శ్రీయు. క్రతాక్షి రామమూర్తి గారు దత్తమండలములలోను గంచారముచేసి సన్మాన సంఘ సభ్యులను చేర్చెదరు. ఈ నెల 20 వ తేదీ వరకు మాత్రమే సన్మాన సంఘమున చేరుట కలగలదు. (తంజివర)

కృష్ణా జిల్లా బోర్డు సభ

ఈ నెల 24 వ తేదీని భీమవరములో జరుగును

కృష్ణా జిల్లా బోర్డు సభ యీ నెల 24 వ తేదీని భీమవరములో జరుగును. మోటాన లారీల బండలములను గూర్చిన మందలింపు నున్నది ఆ కమిషనరు లాసభలో చేర్పించబడును. (తంజివర)

ధిల్లీలో కాంగ్రెస్ సనాయకుల

సమావేశము

ప్రస్తుతము ఆపి వేయబడినది

ఈ నెల 18 వ తేదీని ధిల్లీలో జరుగునట్లు మోటాన లారీల బండలముల అందగారిచే ప్రకటించబడిన కాంగ్రెస్ సనాయకుల సమావేశము ప్రస్తుతము నిలిపివేయబడినది. మరల నెప్పుడో జరుగుదనియు యందు ప్రకటించబడును.

బీహారు రాష్ట్రము ఎన్నికలు

భారత శాసనసభ

అంబికా ప్రసాద్ సింహ, మియాన్ అజాముల్లాగార్లు తెను కటిసభలో సభ్యులుగా నుండిరి. మరల వీడ్వరే ఎన్నికైన బడిరి. (తంజివర)

అంగ దేశమునందలి రాజకీయ పరిస్థితులను, సర్ ఆర్. ప్రెమ మంజుగారును తేదీ ముందుగాను, తమ భారత దేశ వర్గ అసమాన రుద్ధుడేనొనెరి.

పీఠ కోడ్ 120. బి, 121 ఏ. 122 ఏ. ప్రధానకా
 పరణవర్ణము 17 (1) 17 (2) కెన్సెలరు ప్రకారము చంద్రా
 చమమూర్తి మహాలింగంపుగారు మున్నగు వరి ముడిమైసి.
 వి. డి. నూటర్నెంటు స్క్రిప్టుగాని ప్రొక్టర్స్ గ్యాలరీను చాళిబచే
 నెడు. తిరోవడిలంపును ప్రోక్టర్ కీమర్ నానుడినీ శుభాశ్రమ
 కూడా ప్రొత్తిగా కేసునాళిబచేయబడినది. వానుడేనెంపుగా
 ఎనికూడిలెచ్చుచేసిరి ప్రకారమును మున్నగు మూల వాడియును
 ఎదిగెను. చివరంట్లు 19 వ తేదీనాడు లభించుచుండును. ఈ
 కార్యముం కి గంభీర నివారణ ముగిసింది. (అ. ప్రె)

ఆంధ్ర వార్త

1923 సం. నవంబరునెల 16 వ తేది

శుక్రవారము

లేబరు శాఖ

—:—:—

కార్మికుల నిమ్నజాతుల యభ్యుదయము నిమిత్త మేర్పడిన లేబరు శాఖ 1922-23 సంవత్సరమునం దెట్లు పనిచేసినో దెలిపెడి నివేదిక బయల్పడెదలినది. దీనినిబట్టి జూచిన, స్థానిక సంఘములలో నిమ్నజాతులకు లెగిన ప్రజేశ మొసగ లేదని తెలియనగును. 4 జిల్లా బోర్డులలోను, 46 తాలూకా బోర్డులలోను, 28 మ్యునిసిపలు సంఘములలోను నిమ్నజాతులకు ప్రాతినిధ్య ములే లేదని, రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. మిగిలిన స్థానిక సంఘములలో నిమ్నజాతుల కున్నత జాతులవారిని ప్రతినిధులుగ నియమించిన నిదర్శనములు చాలగలవు. ఈమారు మద్రాసు శాసనసభకు నియమించబడిన సభ్యులలో అదిమాంధ్ర ప్రతినిధులకు స్థాన మొసగలేదని, తత్సంఘములు మొర బెట్టుచున్నాడు. ఇందుకొరకై వారుజేసిన యాందోళనము ఫలితలేదు. ఇకముందయినను ఎట్టి యవకాశములేదని అవటకల్లి నారాయణరావుగారి లేఖ వలన దెలియుచున్నది. నిమ్నజాతులలోని అస్పృశ్యులను బైకి తీసికొనిరావలసిన యవసరముండగ, ఇతర జాతులవారిపై నెక్కు డభిమానము జూపుటకు కారణము గనుపించదు. కాని, నిమ్నజాతుద్ధరణమునకు ప్రభుత్వమువారికన్న ప్రజలే ఎక్కుడుగ తోడ్పడగలరు. వారియెడ నిదివరకు ప్రవర్తించుచున్న విధము మార్పుజెందవలెను. అస్పృశ్యత యంతరింపవలయును. గాంధీమహాత్ముడివిషయమై ఎంత శ్రద్ధవహించినో ప్రజలకు దెలిసిన విషయమే. మహాత్ముని యద్యమ మారంభమయినపిమ్మట, ప్రజల దృక్పథమునందు చాలవరకు మార్పుగలిగినను, ఆచరణలో నది గనుపడవలయును. స్థిరముగ నది నెలకొనవలయును.

భారతీయులలో నైదవవంతు ప్రజలు అధోగతి బడియుండ, భారతజాతి సత్వరాభివృద్ధి గాంచుటకు సాధ్యపడదు. జాత్యైక్యము బలపడజాలదు. ఇట్టి ముఖ్య విషయముల పట్ల దేశ ముపేక్షవహించుచో, ప్రజల మనోరథ మీఁదెరుటకు వీలుండదు. చుట్టి పరిశ్రమలకు అదిమాంధ్రులు మిక్కిలి తోడ్పడగలరు. కిద్దరు విషయమున వారు తోడ్పడునంత యధికముగ మరియొకరు తోడ్పడజాలరు. భారతీయు లీ విషయమై తదేకదీక్షతో కృషిసలుపవలసిన తరుణ మాసన్నమయినది. లేబరు కమిషనరుగారి రిపోర్టు అభివృద్ధి సూచకముగ నున్నదని ప్రభుత్వమువారు సంకల్పించుచున్నారు. మద్రాసు పురమునందలి కంచముల గూడెములలో అభివృద్ధియొకను చాల గలుగవలసియున్నదని ప్రభుత్వము వారంగీకరించుచున్నారు. కాని చెన్నకట్టణమున కన్నను యితరప్రదేశములలో నిమ్నజాతులు నివసించెడి ప్రదేశములు లోపభూయిష్టముగనున్నవి. వీనిని చక్కబరుచుటకు, ప్రభుత్వమువారికన్న ఉన్నత జాతుల వారే ఎక్కుడుగ తోడ్పడగలరు. ఉభయజాతులమధ్య నుండెడి రాతిగోడను తొలగించిన గాని, సత్వరాభివృద్ధి సాధ్యపడదు. ఉభయ

లకును సహవాస సహచర్యములు బలపడుకొలదియు, నిమ్నజాతులకును అత్యవకాశముగలుగును. అత్యవకాశము గలుగుకొలదియు, వారు త్వరితగతి ముందుకు నడువగలుగుదురు. యూరపియను క్రైస్తవాధికారు లీ విషయమై సలుపదగిన యవకార మత్యల్పము. వారి ప్రయత్నములవల్ల అదిమాంధ్రులు అవిశ్వాసము జూపుట సహజము.

నిమ్నజాతులకు కొన్ని భూమిల నిచ్చినట్లుల రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఈభూమిలను నిమ్నజాతుల వారెంతవర కుపయోగించిరో, వారికివి ఎంతవరకు లాభించినో దెలియదు. కొన్ని జిల్లాలలో, వీనివలన నిమ్నజాతుల కెక్కుడులాభము గలుగలేదని తెలిసెను. వలనన, మారుమూల నెక్కడనో కొన్ని నెట్లభూమిని ప్రసాదించినయెడల, స్వగ్రామమును వదలిపోయి సేద్యముజేయుటకు సామ్యుచాల భర్చుగును. నిమ్నజాతులు తమ కుటుంబములను దూరప్రదేశమునకు కొనిపోవుటయు కష్టముగ నుండును. అందుచే స్వల్పమగు భూముల నిచ్చుకద్దతి విశేషలాభకారిగ గనుపించదు. ఏగ్రామమువారి కాగ్రామమునందే జీవనోపాధి గుదురుట కవకాశ ముండవలెను. నిమ్నజాతుల స్థితిని చక్కబెట్టుటకు, భూస్వాములు దలపెట్టిన సత్వరాభివృద్ధిగలుగును. పనిలేని సమయములలో గృహపరిశ్రమలలో నిమగ్నులగుటకు వారి కవకాశము గలిగించుట మేలు. ఇకను మార్గము లేన్ని యోగలవు. ఉన్నతజాతుల యాచార్యమువై నిమ్నజాతులకు విశ్వాసముగలుగుచో, ప్రభుత్వసహాయమును వారపేక్షించరు. ఇప్పుడు జాతీయభావము వారియందును క్రబ్బలించుచున్నది. కాంగ్రెసు ఉద్యమమునందు వారును పాల్గొని, జాత్యభివృద్ధికి తోడ్పడుచున్నారు. హిందూ మతాభిమానము వారి నావహించెనుటకు పెక్కు నిదర్శనములు గలవు.

సరియగు ఏర్పాటులున్నచో, అదిమాంధ్రులు జాతీయోద్యమమునకు బలము గలిగింతురనుటకు సందియములేదు. వారి నుద్ధరించుటయనిన, ఉన్నతజాతులవారు తమను తా ముద్ధరించుకొనుటయే యగును. భారతీయులలోను, హిందువులలోను అంతర్భాగలుగు నిమ్నజాతులను ప్రేమింపజాలకపోయిన, ఉన్నతజాతుల జాతీయభిమానము వట్టిబూటకమగును. ఉన్నతజాతులు త్వరలో మేల్కొనకున్న వారు క్రైస్తవ మిషనరీల పాలగుటయు, అధికారులచేత కీలుబొమ్మలగుటయు వింతగాదు. ఇట్టి దుస్థితి యిదివరకే వాటిల్లినది. అది యొకను ప్రజలమై భారతీయుల శక్తిని క్రుంగజేయగలదు. నిమ్నజాతులు వేరగుకొలదియు, అధికారులు వారిని చేరదీయటయు ఉభయసంఘముల వారికిని చీలిక గలిగించి దానిని స్థిరపరుచుటయు జరుగక మానదు. ఇట్టి ఫలితమునకు నిమ్నజాతులను నిందించి ప్రయోజనములేదు. నిమ్నజాతుద్ధరణకు భారతీయులలో నన్నిపక్షములవారును గలసి కృషిసలుపుట భావ్యము. ఈ విషయమై పక్షములతో బనిలేదు. రాజకీయ, సాంఘిక, మత ప్రచారకులందరును, ఇందువిషయమై శ్రద్ధదీసికొనుట ముఖ్యము. ఏ యుద్యమ మభివృద్ధిజెందుటకును, ఈ ప్రశ్న యద్దు దగులుచున్నది. ఈ ప్రశ్నను సాధించుటకై తమ జీవితమును భారబోయుచున్న ప్రముఖులు ధన్యులు. కాని వారికి ప్రజలతోద్బాటున్న గాని, యభివృద్ధి గలుగజాలదు. తాత్కాలికాహము వలన గాని, క్రియావిరోహిత సానుభూతివల్లన గాని ప్రయోజన ముండదు.

కార్మికులస్థితి 1922-23 సంవత్సరమునందు చక్కబడినట్లుల దోచదు. సంవత్సరమునందంతయు, కార్మిక పరిస్థితులు శాంతముగనున్నవని,

లేబరు కమిషనరుగారు దెలుపుచున్నారు. కార్మికులు దండనలకు భయపడి, సమ్మెలు మొదలగు చర్యలకు బూనకుండి సంతమాత్రమున, కార్మికులలో సంత్వప్తి ప్రబలినట్లుల ఎంచగూడదు. కార్మికుల శాంతిస్థితి యజమానులకును, అధికారులకును అనుకూలముగనున్నను, వారి యభివృద్ధిని సూచించదు. రిపోర్టు ప్రకారము, సంవత్సరమునందంతటను కార్మికుల సమ్మెలు 23 వరకు జరిగెను. మద్రాసు నగరమునందు వడిసమ్మెకట్టులు తలసింజెను. మిగిలిన వడముడును ఇతర ప్రదేశములలో జరిగెను. రిపోర్టుబట్టి 6 సమ్మెలు జయప్రదముగ ముగిసెననియు, 4 సమ్మెలలో పాక్షికముగ జయము గలిగెననియు, 10 సమ్మెలు అపజయముగాంచెననియు, మిగిలిన మూడింటిలో ఫలితమునుగూర్చి ఎటు జెప్పటకును వీలు లేదనియు, దెలియుచున్నది. అన్నిటికన్నను మద్రాసు అల్యూమినం వర్కు కంపెనీలో గలిగిన సమ్మె మేనెల 17 వ తేదినండి నెప్టెంబరు 5 వ తేదివరకు సాగెను. ఇదియే చాలకాలము నిలచిన సమ్మెకట్టు. ఈ సమ్మెల వృత్తాంతము జదివిన, కార్మికుల స్థితి బాగుపడలేదని గన్పట్టును.

లేబరు సంఘములు చాలవరకు నిదురించుచున్నవని, లేబరుకమిషనుగారి రిపోర్టు దెలుపుచున్నది. ఇందునుబట్టి, లేబరుసంఘములు పనిజేయకండుటయే, శాంతి స్థితికి కారణముగాని, కార్మికుల అనుకూలస్థితిగాదని సులభముగ గ్రహింపవచ్చును. నిదురించుచున్న కార్మిక సంఘములను మేల్కొల్పుటకు లెగిన కృషి జరుగలేదు. ఇక దక్షిణాఫ్రికా నుండి పంపివేయబడిన కూలీల స్థితి, లేబరు కమిషనరు గారు మిక్కిలి యనుకూలముగ నున్నట్లుల వర్ణించిరి. కాని, సి. ఆర్. నాయుడుగారు దెలిపెడి సంగతులబట్టి జూచిన, ఇందుకు భిన్నమగు కడువిషాద స్థితి గన్పట్టును. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారి అసత్యపు వాగ్దానములను నమ్ముకొని పలువురు కూలీలు ఇండియాకు వచ్చుటయు, ఇక్కడ విశేషలాభము గలుగునని దెలుపుటచే ఆశపడి వచ్చినవారు నిరాశులగుటయు తలసింపుచున్నది. కాని, ఇటుల తిరిగి వచ్చిన వారు తమ కెట్టి సహాయ ముక్కరలేదని అధికారులతో జెప్పినట్లుల రిపోర్టు దెలుపుట మాత్రము విచిత్రముగ దోషక మానదు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల కష్టముల సీతీరన చులకనజేసినంత మాత్రమున, నిజస్థితి మరుగుపరుచుటకు వీలుండదు. నిమ్నజాతుల డ్డేమముకొరకేమి, కార్మికుల డ్డేమము కొరకేమి అధికారులు కొంత ప్రయత్నముల సలుపుచున్నారని తెలిచి, ప్రజలవిషయమై ఉపేక్ష వహించుట మిగుల యసభ్యము. నిరంతరకృషి సలుపుట ప్రజల ధర్మమని నెక్కి దెలుపనవసరములేదు. స్వయంసహాయమున కిట్టి కృషి మిగుల దోహద మొసగ గలదు. స్వరాజ్యసిద్ధికిందువలన విశేష ప్రోద్బలము గలుగక మానదు.

కాంగ్రెసు: అకాలీనమన్య

—:—:—

అమృతసరమునందు జరిగిన కాంగ్రెసునాయకుల సమావేశము, అకాలీ సమన్యను గూర్చి చర్చించి, అకాలీల పట్ల ప్రభుత్వమువారు జూపిన వైఖరి భారతీయుల వాక్స్వాతంత్ర్యమునకు భంగకరమనియు, స్వాతంత్ర్యమును నిరోధించుటకు జేసిన చర్యయగుటచే అన్నియతముల వారును సిక్కు మతస్థులకు శక్తివంచన లేక తోడ్పడవలయు ననియు గావించిన తీర్మాన మంతయు

సంభాషణముగ నున్నది. దౌర్జన్యరహిత సంఘటన మునకు నిరోధము గలుగుచున్నపుడు, భారతీయులు చూచుచు నూరకుండజాలరు. అకాలీ ప్రశ్న జాతీయప్రశ్నయైనది. అకాలీలు మొదటి నుండియు తమ ధైర్యస్థైర్యములవలన నేమి, అహింసా ప్రతానమునము వలననేమి, అదృష్టముగ కష్ట సహిష్ణుతవలననేమి, నాగరిక ప్రపంచము నాశ్వర్య నిమగ్నము గావించిరి. అకాలీలు మహాత్ముని యదృష్టమునకు వన్నెదెచ్చిరి. దేశ గౌరవము నినుమడింపజేసిరి. నేడు మరల అకాలీలు కంజాజు ప్రభుత్వాగ్రహమునకు గురియగుచున్న సమయ మున దేశము వారియొడల అర్హకారము జూపుట సముచితము. మహమ్మదాళీగారు దెలిపినటులు, అకాలీనాయకులకు ఇతరులు జూపదగిన మార్గములు లేవు. శాసనోల్లంఘనము విషయ మున, వారే దేశమున కంతకును మార్గదర్శకులగుచున్నారు. అకాలీలకు ఆర్థికముగ నేమి, ఇతరవిధముల నేమి, సహాయముజేయుట కును, దేశమునందంతటను అకాలీ క్రశ్నగూర్చి క్రబోధించుటకును ఉపసంఘ మేర్పడుటవలెను. ఈ కమిటీలో నిరువురుసభ్యులు అమృతనరములో నుండియే తోడ్పడవలయునని కోరబడెను. వీరిరువురును ఎప్పటి పరిస్థితుల నకృషు తెలియజేయుచుందురు. శాసనోల్లంఘన సంఘమువారు గూడ ఈ విధముననే తీర్మానించుచు, అకాలీసంఘములు అక్రమములని ప్రకటించబడుటచే వానియందు కాంగ్రెసుసభ్యులు సహకారసభ్యులుగజేరి తమ సానుభూతిని క్రియాపూర్వకముగ దెలుపవలయుననియు, సూచించిరి. కాంగ్రెసు వర్కింగుకమిటీ వారు సమావేశమగుట కీ మారు విలులేక జూయెను. ఈనెల 25 వ తేదిన అహమ్మదాబాదు లో మరల గూడెదరిని ప్రకటించబడెను. వర్కింగు కమిటీవారుగూడ నాయకుల నిర్ణయము నామోదించి, అకాలీలకు తగిన ప్రోత్సాహము గలిగించెదరిని నమ్మెదము. హిందువులను, మహమ్మదీయులను, సిక్కు మతరక్షణకై ఆ తురము జూపుట, శుభచిహ్నము. భారతీయులన్ని శాఖల వారిమధ్య, అన్యోన్యసహకారము ప్రబలివగాని, సహాయ నిరాకరణోద్యమము విజయము గాంచజాలదు. అంతస్సఖ్యమునందే స్వరాజ్యము గలదు. దాని యావశ్యకతను నాయకులు గ్రహించినందులకు సంతసింపవచ్చును. వీరి ప్రయత్నములు నెఱవేరి అకాలీల త్యాగములను సఫలీకృతముగావించి, స్వరాజ్యమును చేరువకు దెచ్చుగాకయని, కోరెదము.

మార్షింగుపోస్తు పత్రిక భయము
హిందూదేశము దెప్పించెడి సరకులలో దాదాపుగ నన్నియు ఇంగ్లండునుండియే వచ్చుచున్నవని, ఇండియాపత్రిక ప్రతినిధులగు ఇన్సుగారే సూచించియుండిరి. ఇంపీరియల్ ప్రెస్సరెన్సుపద్ధతిని హిందూదేశ మవలంబించినటుల ప్రకటించకబోయినను, ఆచరణలో నిడియే కొనసాగుచున్నది. కొంతకాలముక్రిందట కామన్సు సభలో జరిగిన చర్చయందు ఇండియా సహాయ మంత్రయగు విన్టరులునుగా రీసంగతినే తెలియజెప్పిరి. ఇంగ్లండులో రైల్వేలకొరకు సామునకృషినికొనినంతమాత్రమున, పరికరముల నన్నిటిని ఇంగ్లండులోనే కొనునటుల పూచీపడవలయునని, పార్లమెంటుసభ్యులు కొందరు గోరిరి. వింటరులును గారు వీరిసలహాకు బదులుజెప్పుచు, ఆచరణలో నిటులనే జరుగుచున్నందున, క్రత్యేకముగ పూచీపడ నక్కరలేవనిరి. సరకు లెక్కడ చాకగ దొరకిన నక్కడ దీనికొనవచ్చునటు, సిద్ధాంత

మునందు మాత్రమే గనుపించునుగాని, ఆచరణలో గనుపించదు. ఇప్పుడయినను అత్యల్పముగ సామానులనొకవేళ ఇతర దేశములందు కొనునడల, మార్షింగుపోస్తు మొదలగు పత్రికలు గగ్గలుబెట్టుచుండును. కొన్ని రైల్వేటెరులకొరకు, ఇక్కడ నుండి ఆస్ట్రేలియాదేశమునకు ఆర్డరులబంపినందులకు, మార్షింగుపోస్తు పత్రికకు కట్టరాని అగ్రహము గలిగినది. ఇచ్చుగారిపై సీపత్రిక మండిపడుచున్నది. ఇండియాసాము దినుటచే, ఇండియాపత్రికమున మాటలాడెనని మార్షింగుపోస్తు పత్రిక వీరిని నిందించుచున్నది. హిందూదేశపు సాముదిన దాని కట్ట వీరు పూర్ణ విశ్వాస ద్రోహము గనుపరుపలేదని, మార్షింగుపోస్తు విలపించుచున్నది గాబోలు ! ఇచ్చుగారి ప్రసంగము బట్టి ఇంపీరియల్ ప్రెస్సరెన్సు పద్ధతిని నేడు గాతున్న రేపయినను ఇండియా కంటగిట్టుమరని గ్రహింపవచ్చును. ఇందుకు ఇండియా అభ్యంతరము జూపు నేమోనని, ప్రధానమంత్రియగు బాల్గవినుగా రా తురము జూపిరి. బాల్గవిచుకముపారు, మరల ప్రాబల్యము వహించుచో ఇంపీరియల్ ప్రెస్సరెన్సు పద్ధతి అన్ని ప్రాంతములందును పాదుకొనునని యూహింపవచ్చును. అందుచే మార్షింగుపోస్తు పత్రిక దిగులుకడ నవసర ముండదు.

“జజిరత్ ఉల్ అరబ్” దినము
నేడు జజిరత్ ఉల్ అరబ్ దినముగ పరిగణింపబడినది. దేశమునం వంతటను సభలు జరుగును. కిలాఫాత్ సమస్య పరిష్కారముకొరకు, తీర్మానములు గావించబడును. తురుష్కకిలాఫాత్ సమస్యలు చాలకాలమునుండియు మహమ్మదీయ ప్రపంచమును కలవరకలుచున్నవి. తురుష్క సమస్య ఇటీవల సంతృప్తికరముగ పరిష్కారమయ్యెను. కాని మహమ్మదీయుల కత్వంత ప్రేయమగు కిలాఫాత్ సమస్య ఇంకను పరిష్కారము గావలసియున్నది. ఈ సమస్యయొక్క మఖ్య సారాంశమేమి ? అరేబియాలో మహమ్మదీయ పవిత్రస్థలములు గలవు. అవి మహమ్మదీయ పరిపాలనము క్రింద నుండవలెనని, మహమ్మదీయమతము విధించుచున్నది. తుర్కీ పరిపాలనము దొలగిన పిమ్మట, అరబ్బులకు స్వాతంత్ర్య మిచ్చియుండినచో, క్రస్తుతి సమస్య యుదయించకబోయెడిది. అందుకు మారుగ, ఆంగ్ల ప్రెంచి పరిపాలనము స్థాపితముగుటచే మహమ్మదీయుల కోర్కెలు సఫలము గాకబోయెను. ఈ విషయమై వారు మిగుల కట్టుదల జూపుచున్నారని, అలీసాదరులయొక్కయు, ఇతర మహమ్మదీయ నాయకులయొక్కయు, ప్రసంగములు చెప్పకనే జెప్పుచున్నవి. గాంధీమహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద, మహమ్మదీయుల కింతవరకును హిందువులు మిగుల సహాయము జేసియుండిరి. ఆ పత్నయయమునందు ఉభయులయధ్య సఖ్యము వెరిగెను. ఏకారణముచే నయిననేమి, ఆసఖ్యమునకు కొంతవరకు భంగము పాటిల్లినను, విశేష నష్ట మింకను గలుగలేదు. మహమ్మదీయ సాదులకు, కిలాఫాత్ సమస్యకొరకై, హిందువులు కత్తివంచన లేక సహాయముజేయుట యవసరము. ఉభయ సంఘములమధ్య ఎన్ని భేదములున్నను, పరస్పర సహాయము జేయుట కీవి అడ్డుపడజాలవని, వెల్లడిజేయవలెను. ఉభయసంఘములును కలిసి పాటుపడుచో, కిలాఫాత్ సమస్య త్వరలో పరిష్కారము గాంచక మానదు. నేటిదినము హిందువులును మహమ్మదీయులును తమ సఖ్యమును వెల్లడిజేసి, కిలాఫాత్ సమస్య కొరకేమి, స్వరాజ్యసమస్య కొరకేమి, ఏకమత్యముతో కృషిసలిపెదమని తమ సత్వయమును బహిర్గతముగావించి, కృతార్థులగుదురుగాక!

స్థానిక వార్తలు
సెనేటు ఎన్నికలు:—ఎస్. టి. గాన్ధీగారు నీలగిరి జిల్లాబోర్డుతరపున మద్రాసువిశ్వవిద్యాలయ నెనేటుకభ్యుదయ గెన్నుకొనెడిరి.
ఇంపీరియలు బ్యాంకు:—ఇంపీరియలు బ్యాంకువారు గతర్ష మెంటుపత్రముల నెవ్వరికిటీమాద కొనగలదు యుగముల వై డిస్ట్రిబ్యుట్ చేసి 15 తేదీనుండియు నూటికి 5 చొక్క మార్చిరి.
భగవత్ కథాప్రసంగసభ:—వై సభవారి యాజమాన్యముక్రింద నవంబరు 18 వ తేదీ ఆదివారము 4-30 గం|| తిరుమపి అశ్వశాస్త్రచరిత్ర కాలాక్షేపమును బ్రహ్మశ్రీ కంగారా రిగారు, (చిదంబరము) గాంతురు—తొండవండలము నున్నా మందిరము, మింటుపిరి.
ధియస్తికు ఎండవరుసాసంఘటి:—వై సంఘవారి రమానందు, రి. నుంకరామకృష్ణపిఠిలో శనివారము 17 వ తేదీ 5-15 గం|| వి. సి. రాజగోపాలను ఎం. పి. గారు “కాలము, మానసిక స్వాతంత్ర్యము” అను బెర్ససమగారి గ్రంథమునుగూర్చి ఉపన్యసించురు. ఉపన్యాసానంతరము జరుగు చర్చలో యెల్లయ పాల్గొనకవచ్చును.
స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారికి అభినందనములు:—సి. సి. సి. బాలికాపాఠశాల ఉపాధ్యాయులు వింకాపేటలో గల తమపాఠశాలయందు 17 వ తేదీ శనివారము నాడు సాయంత్రము 4-30 గం|| స్వామి వెంకటాచలం చెట్టిగారు కాసుపభక్త్యైవంధ్యులగునా, వారికి అభినందనము లొసంగుటకు, సమావేశమగుదురు. ఎ. రంగస్వామి అయ్యంగారు, కృతక మిత్రుల సంపాదకులు సభాకృత్యకము వహించురు.
పండితులసభ:—చెన్నైలో ఆంగ్లసభామందిరమునందు (ఫ్రాన్సిసుజోసఫ్ పిఠి, ఎస్ట్రేనేడు) శనివారము సాయంత్రము 4 గం|| తెలుగుపండితుల సభ, రుము. నూతనయూనివర్సిటీ చట్టమువలన గలిగిన పరిస్థితులను చర్చించి, తమస్థితినిబట్టిజేసికొను ప్రయత్నములు విచారించబడును. డి. బి. జల్లాపూర్ స్వామిచెట్టిగారు అధ్యక్షులుగ నుండు. డి. పాపయ్యచెట్టి గా|| కార్యదర్శి. (చి. అం. సభ.)
తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభ-జలతరంగంకచ్చేరి:—ఈనెల 18 వ తేదీ ఆదివారమునాడు సాయంత్రము 4 గం|| లకు తిరువల్లిక్కేణిలో వెంకటాచలం చెట్టిపిఠిలో జరిగినవందల గృహమున జలతరంగంకచ్చేరి జరుగును.
కుబ్బయ్యగారు (సేలం) జలతరంగం, నాయజయ్యగారు (సేలం) ఫిడేలు, శంకరమినగారు (తిరువారు) వృందం గం, పార్థసారథి (12 ఏడ్లవాడు) కలెరారు.
రాకపోకలు:—సి. డబ్ల్యు. ఎస్. కాట్టను వి. సి. ఎస్. నేటి ఉదయం బోటుమెయిలులో మదరాసు కచ్చిరి.
సి. ఆర్. వాట్ కిన్న నూతనముగా నియమింపబడిన సీ కస్తముకలక్టరుగారు భార్యతో సహా నేడు ఉదయము బొంబాయిమెయిలులో కచ్చిరి. 26 తేదీన ఉత్తరగోదావరి స్వీకరింతురు.
రైలు సి. బాక్సునగారు బెంగళూరు మెయిలులో నేటి ఉదయం చెన్నైలో దిగి గతర్షుగారి అతిథిగానున్నారు.
ఎ. విల్సనుగారు, కూర్మిగారు, భార్యలతో నేడునచ్చి గతర్షుగారి అతిథులుగా నున్నారు.
హెచ్. ఎ. వెన్నుడు వి. సి. ఎస్. పాల్గు, ఆబ్బారీ కమిషనరుగారు మంగుళూరు మెయిలులో నేటియందయం చెన్నైలో కచ్చిరున్నారు.
ఆర్. సి. బ్రిస్టో, హృదయ ఇంజనీరుగారు నిన్నరాత్రి కొచ్చిరుబోయిరి.
కలకత్తా మెయిలు నేడు మధ్యాహ్నము 1-30 గ వచ్చి 26, 5 గం||లు ఆలస్యమైనది.
* * * * *
కొద్దికోటల క్రిందటనుండి ఇనుపూయింబా జ్వాలిడితులై యున్న డి. వి. శేషగిరి అశ్వశాస్త్రగారు యువకడు కొంకణు నిమగ్నముగానున్నారు. ఇంక పూర్తియైన ఆశోగ్యము కలగలేదు.

మంత్రవర్ణము

మహమ్మదీయసభ్యుల వైఖరి

గౌరవ అనాగరిక భర్తవారికి యాదాగారు ఇట్లు వ్రాసినాడు:— గామీలు లగు అబ్దుల్ గాని చిన్న పురి కుత్బులను (వంటిది) తేలుకు చదివినాడు. చిన్న పురి కానక సభకు ఎన్నో బడిన మహమ్మదీయసభ్యులు. 1884 వ సం॥ న దానిని గురించి వారి వగిన సూచనలు సంతకము కలుగజేయుచున్నది. ఈ కుత్బులు తమ మహాలక్ష్ములను వచ ముద్దీయాల జెట్టి సూర్యమును కలుగజేయలేదు.

తమ ముగ్గుల అధికారవర్ణము నొసగలమును ఉత్పన్నమునందు మహమ్మదీయ సభ్యులు ఉనికిపాడ వారు చురచి.

కావున అర్థగర్హము గలిగిన మహమ్మదీయులు ఈ మంత్రివర్ణమును గాని మరల మంత్రివర్ణమును గాని బలవంతముగాదు. ఇప్పుడు అగుచున్న వివాదభరితము ఈ మంత్రివ అధికారము అంతయుండి మానవమంత్రివర్ణము విస్తరితమైనది. అయినను మహమ్మదీయులు మంత్రివర్ణము నడచుచు వివరములతో ప్రత్యేకముగ నుండి తమబలమును సామర్థ్యమును మాత్రము లాభకరము. (వాస్తవ) సత్యమువారిలో చేరుటకు మహమ్మదీయ సభ్యులు మహానిరసముగాని నిరసముగాని ఎట్టి లాభము కలుగదు. వివరములతో మహమ్మదీయ లాభకరమునందు అధికారవర్ణమువారు మహమ్మదీయ తిరస్కరింపబడినారు. కావున మహమ్మదీయసభ్యులందరు (కానీ) జెంపిలయందు ముద్దుచే చేయు కొరకు పాటుపడుచు కొని. కలసి యుండవలెనని (పాఠింపుచున్నాను).

పానుగలు మంత్రవర్ణమునందు విశ్వాసములేదు

చిన్న పురినగర మహమ్మదీయ నియోజకవర్ణము వారిచే కానకసభ్యులుగ ఎన్నుకొనబడిన మహమ్మదీయ మహాసేలుగారిట్లు వాడుచున్నాడు:— మహమ్మదీయులలో కొరకు మంత్రి నియమింపబడిన 18 మంది మహమ్మదీయసభ్యులు మంత్రివర్ణమునకు తోడ్పడుచుండెదరు. కలిపియుగాను వారాయనగునా మహాశయమును చెప్పిరి. మహమ్మదీయులలో సుప్రసిద్ధి వారి యభిప్రాయమును తెలిసికొనఁగల కలిపియుగా ట్లు చెప్పట రిప్పు, మహమ్మదీయ సభ్యులు మాత్రము స్థాపించుట పాటుపడ లేదనివారు. పానుగలు మంత్రివర్ణము నెంతయును ఆకూరింపవారు. ఇందులకు వారాయనలు తెలుపుట అవసరము.

మహమ్మదీయపరిపాలనకు ప్రార్థన భారతదేశస్థితి

అనాగరిక భర్తవారిని ఉపన్యాసము
మహాభారతమును కార్యకర్తలను అనాగరిక భర్తవారు దున్న పాండ్రిను పచ్చయ్యు కొరకు మహమ్మదీయలయ్యకమునకు ప్రార్థన భారతదేశస్థితి గూర్చి ఉపన్యాసించిరి. చెట్లకుండి విద్యార్థులు విచ్చేసిరి.

ఉపన్యాసమున సభ్యులకు తెలియజరుచు ప్రాధునకు అట్టివర్ణముగా అనాగరిక భర్తవారును వివాదమును అరిగిన వివిధములకు సమావేశమునందు ప్రార్థనభారతదేశస్థితిగా బోయి యుండెననియు, సింహాశ్రమందలి పరిస్థితుల తెలిసికొనవలయుననియు ప్రార్థనభారతము గూర్చి యున్నవిధముల తెలియజరిగెననియు చెప్పిరి.

భర్తవారు ఉపన్యాసించుచు 1884 సం॥ ఆయన వదరాజులకు వచ్చియుండెననియు, అంతకు ప్రార్థన 17 యేండ్లనుండి ఉత్తరహిందూస్తానమున కనివేయుచుండెననియు, తన యావత్తీయ భారతీయుల యభిప్రాయ ప్రార్థనాయ నిశ్చయించెననియు చెప్పిరి 1888 లో వివిధములకు సమావేశమున బోయియుండెను.

వాటికాతావ్యాసమునందు మహమ్మదీయులు అగ్రము వివాదప్రార్థన భారతదేశముయొక్క నిశ్చయస్థితి తెలుకొనియుండెను. అప్పుడు భారతదేశము ఆయా భండములకును దగ్గుగా నుండెను.

దైన్యమహమ్మదీయ అట్టికి ఇంగ్లండునందుండెను. ఈదేశ నందు అధికవిజ్ఞానములు కష్టము చేసా మున్నును దేశ

పనిలేని కార్మికులకు జీవనోపాధిగ కలిగించు మార్గము

సామ్రాజ్య వర్తక సంరక్షక విధానము

ప్రధానామాత్యుని ఏర్పాటులు

ఎన్నికల ప్రచారము ఆరంభమునకు ఇరుగులు

లండన్, నవంబరు 14:— తిరుగు 11 వేల 500 లక్షల ముద్రా నిశ్చయమునకు ఉపసంఘమువారు క్లౌసానానుసారమున కను నడచెదమును కనుగొనిరి. పానుగల దిక్కుమునకును కచ్చిక రీతులకును ఎకరము 1 1/2 30 పిల్లలను. కావున సన్న నేనుబడిన విధానముననుసరించి సమాజము చేయవలెనని. వర్తక సామ్రాజ్యలో మనయును పనివారలకు వారము 1 1/2 30 పిల్లల గులు కనుపెట్టెదములు అభివృద్ధియు అభివృద్ధి మొనరిన. గర్ లార్డ్ ఎంగరుగాను బాల్బినుగారిలో ముట్టాడిరి. గర్ లార్డ్ యంగరుగాను యూనియన్ యొక్క వర్తకలో కనివేయ ప్రారంభించి యున్నా రనుచున్నాడు. అది సభ్యులుగాను, బాల్బిన్ విజ్ఞానములుగానే కనివేసెదరు.

అస్పిక్టు గార్, వైపుక, లాండ్ బార్, గర్ లార్డ్ మూడొక్కడూ సమావేశమై కమిషన్లుగా ఎంగరస్ అభ్యర్థనల గురించిన ప్రశ్నలకు నిజమని కనుగొని తేలికారి కొన్ని కమిషన్ల నిండును ఎంగర్మన్లను గురించును. మహమ్మదీయులతో యావత ఇవియుగూడ కనివేయవలెను.

లాయర్డ్ బార్ గారు యునయము లివరలు సుయోగమున కంగీకరించిరి. వారులందరి కొందరు మరల ఎన్నికలకు నిజమని తెలియుచున్నది.

లివరలు వర్తకమువారు రెండరును కలిసి ప్రజ్ఞాపించుచున్నా లాయర్డ్ బార్ గారు దియూబుజీన విధానమును తెలియజేసెదరు.

కార్యకర్తలనువారు 400 మంది అభ్యర్థనలు ఎన్నికలకు నిలచెదరు. కార్యకర్తలనువారు కెట్లుబడివారునై కనుగొని విధించెద తెలియజేయ యత్నించు చున్నను ఈ కమిషనరు ప్రజ్ఞాపించుచు కార్యకర్తలనువారు బాధియున్నామును తీర్పుట అవసరముగాను ఈ కమిషను అంశములకును వేసెనని సమర్థించుచు తెలియజేసెదరు. బాంబేలో గాని ముగ్గియటములో కేన్సర్ గుట కందరును అంగీకరించెదరు. బర్మిన్ హాడ్ ప్రభుత్వము ఈతరువాత కేన్సర్ గుట కెంగీకరింపవలెను.

ప్రధానామాత్యుని విధానము

రీజింగ్, అధికారి నవంబరు 14:— బాల్బిన్ గారు సంరక్షకవర్తకవిధానమునుగూర్చి 25 కంటలు ప్రస్తావించిరి. దీని నరేతన కామన్సులలో తెలియజేసెదరు. కన్సర్వేటివ్ కమిషను వారు కొన్ని సంకులకు ప్రధానామాత్యుని కార్యకర్తలను గూర్చి తెలియజేయుచున్నాడు. ఇట్టివిధాన భూకలిక కనిలేక

అలకు నెడలి. కొరియో విద్యార్థులనువచ్చి యీ కేసునుగల విశ్వవిద్యాలయములందు వివిధసభ్యులనుచేవారని పానుగలు చున్నది విశేషమునాటికుల కనుగొనుటకు తెలియుచున్నది.

మహమ్మదీయ ముద్దీనందయాశ్రమన ఆకర్షణ వారిక తమ గొప్పముప్పు పాటిల్లెను. వాటినుండి వారిక తక్షణము మహమ్మదీయుల అగ్రములయ్యు ప్రార్థనలనివాస్తవము యందు లకు కారణమునైవ. అప్పుటి లోబులలో అన్యాయమువారు నెడకెను కావకావెండిరి. అట్టి ప్రేమయే సాంఘిక సేవమునకు మూలమునైవ. ఇట్టి కేసుయొక్క వారిక తెలియమును తెలుపుట చేరెను కావలెన? కాంతిభేదము లేకుండెను. అటు దానివారనుచుండెను. తేకనుంకితుల కాంతివలె ముండెను.

ఉపన్యాసముల మహమ్మదీయగారిని గూర్చి యందుకలె ప్పి. ప్రార్థన ముగ్గులకు మరల మరలు బోవ ప్రయత్నింప కలిగెను అట్టివర్ణికి భంగకరముగా నుండునని చెప్పిరి. గలి అర్థకర్తల ములో బహుశతము గాంచిన యభిప్రాయ గమనించి ఆదేశ ముట్టయ్యెను. ఈ కమిషన్ కేసులో కేసులో కేసులో కేసులో కేసులో ఆయన హెచ్చించి కామ్రములను ఉపయోగమునకు తెచ్చి అందురానివమును మాత్రమునను భారతదేశము మరల ప్రార్థన వర్తకమును కాలివని నడిచిరి.

పోవుటకు కాంక్షలేదనియో తెలుపుచున్నాడు. దీనికి విరుగుడు నందకుకలెదని ప్రజ్ఞాపించు మార్గములలో విశ్చయించబడ కనువులు తమ యోగిం చుట ను సూచి నుడిచిరి సామ్రాజ్య వర్తకము కనివేయెనని తెలియజేయబడినది. ఇందులకు కారణములు పనిలేని కార్మికులు కనువులను తొడటకు (కాంతి) పోవుట. మూలము వడిపోవుటచే విశేషమరణము వారికి విశ్చయముగలయు, ఇదిగోమహావారు కమిషన్లకును కాపాడుటకు ప్రజ్ఞాపించుచులనై ఎక్కువ సంకులను విధించుటయు అయియున్నది.

యూరపు వర్తకము ఇ. కే. పోవుక స్థిరపడక పోవుటచే మారము కనివేయబడుచున్న ఆవర్తములు ఇటువలె కొంతకాల ము నిలిచియుండును. పనిలేని కార్మికుల సంకులు హెచ్చ గుటచే మహమ్మదీయ వారిచే కమిషనుయొందును. సామ్రాజ్యములు చేయుచును. పనిలేనివారి సమాజము చేయుటకు ఈ కమిషను మరల హెచ్చించబడును.

బాల్బిన్ గారు బ్రిటిషు మార్కెటులకు ముందుగ సంరక్షించెద కేసులను బ్రిటిషు వర్తకములో బ్రిటిషు కార్మికులు పని చేరుటకు వలెను. విశేషములకును కన్సర్వేటుల ప్రధానామాత్యులను ఈ కమిషను నూరించెను. సామ్రాజ్యవర్తక మారదు కచ్చివర్ణి కేసులకును బ్రిటిషు వర్తకమును కచ్చివర్ణి కేసులకును ఏర్పాటులను కేసులు.

ఇంగ్లాండు కిరణావలకులకు 'విజ్ఞాన' స్వచ్ఛావర్తక మేర్పడును.

ప్రధానామాత్యుని ప్రజ్ఞాపనకు తరువాత లివరలు వర్తకము వారము, కార్యకర్తలనువారు కమిషను ప్రజ్ఞాపన గాని చెదరు కేసు (18-11-29) పార్లమెంటు ఎట్టి కేసుల బదును చేక మరలకును ఈ వారాంతముక అతిమటుగా పనిచేసెదరు సోమవారమువారు బాల్బిన్ గారు లండన్ లో నుకన కించెదరు. కన్సర్వేటులకు చేయూత నొసగెదరు.

కనివారమువారు లాయరుబార్ గారు సార్వత్రికముగా నుపన్యాసించెదరు.

కార్యకలివరలు ముమువారు

కార్యకర్తలనువారు తమకు ఎక్కువ సంకులకుగలబో అలకునై ప్రయత్నించెదరును కచ్చివర్ణి లివరలు వర్తకము వారికి విడిచివై ప్రెసరనియు తెలియచున్నది.

బాల్బిన్ గారు ఎన్నిక ప్రయత్నములు

లండన్, నవంబరు 14:— బాల్బిన్ గారు ప్రచందముగ ఎన్నిక ప్రయత్నములకు ప్రారంభించిరి. కామన్సు ఉభయో శక్తి పులెని కార్మికులను గూర్చి ప్రస్తావించెదరు.

పార్లమెంటు నెట్టి కేసులు కచ్చివర్ణుడు

లివరలు వర్తకమువారు రెండరును కలిసి ప్రజ్ఞాపించుచున్నా లాయర్డ్ బార్ గారు దియూబుజీన విధానమును తెలియజేసెదరు. కార్యకర్తలనువారు 400 మంది అభ్యర్థనలు ఎన్నికలకు నిలచెదరు. కార్యకర్తలనువారు కెట్లుబడివారునై కనుగొని విధించెద తెలియజేయ యత్నించు చున్నను ఈ కమిషనరు ప్రజ్ఞాపించుచు కార్యకర్తలనువారు బాధియున్నామును తీర్పుట అవసరముగాను ఈ కమిషను అంశములకును వేసెనని సమర్థించుచు తెలియజేసెదరు. బాంబేలో గాని ముగ్గియటములో కేన్సర్ గుట కందరును అంగీకరించెదరు. బర్మిన్ హాడ్ ప్రభుత్వము ఈతరువాత కేన్సర్ గుట కెంగీకరింపవలెను.

మరల వర్తక ప్రార్థన

మరల వర్తక ప్రార్థన ప్రజ్ఞాపించిరి. యూరపు వర్తకముగా కావాటికి అగ్రముగ వరముగ పనిమియుచున్న పనియు మరల వర్తక ప్రార్థన వర్తకమునందు మారముననియు హెచ్చరించిరి.

ప్రధానామాత్యుని విధానము
లో మార్కెటులు, పోటులు, ఫలకర్తములు, ఫలకలలు గల భూములు చేయకొనబడును. అట్లుగానై హెచ్చరించెద కేసులు. ప్రభుత్వసభ్యులే ఎన్నుకొనబడిరి వారి మరల కమిషను విధించెదరు.

జర్నల్ సమస్య

తర్వాత పరిష్కారము గావలె ననుట

మిత్రమండలి పథి

అంశ 14, సవరణ 14:— ఉదయము 10-55. మైక్రు

పత్రికలో స్వల్పము ఇట్లు ప్రాయమున్నది:—
యూరప్లో ఈ ప్రదేశము లేకుండ గ్రేటు బ్రిటన్ చేయ
వలెను. ఇందులకు నష్టపరిహారములను ఆర్థికవారిసభ నో
దానిని సమాజే పరచవలెను. జర్మనీ ఎంత ఇచ్చి
గలదని పరిశీలించుటతో ప్రయోజనము లేదు.
మొత్తముమీద విశ్వాన్నితోచాది ఆర్థికవిషయములను నిర్ణ
యింపవలెను. జర్మన్ ఆర్థికపరిస్థితులను చక్కచెట్టుచేయు
వలెను. దేశములో నిజముగా కాంతి కలుగజేయవలెను.
విదేశీయుల కరణము కలుగజేయవలెను. ఇతరులకు ప్రజేయ
కలుగజేసినందులకు జర్మనులు పని చేసినందులకు జేయవలెను.
కరెన్సీని మార్చవలెను. జర్మనీకరెన్సీ పరమతి మరల ఏర్పడినగాని
జర్మనులు నష్టపరిహారముల నీయవలెను. ఇది నష్టపరిహార మొత్త
మును విధించినగాని నీయవలెను.

పరిస్థితులు చాల భయంకరముగ నున్నవి. భౌతికములు
భయంకరముగ తోచుచున్నవి. పరామలు మనలో కలియ
కున్నను, మనము ముందంజనే కార్యసాధనము జేయవలెను.

ప్రస్తుతమున్న మార్కముకంటే ప్రభుత్వమువారు నియ
మించిన రూపాయికి ఒకపైసకు నాలుగుపైసలు మార్కమును
ఎక్కువ లాభకరముగ ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి చేయు కత్తి
లేదని మైక్రుప్రతిక సమావేశము తెలియజేయుచున్నది.

భారతదేశము-ఆఫ్రికా

స్వల్పసేనానివైఖరిని ఖండించుట

అంశ 14, సవరణ 14:— ఉదయము 12/35. ఆఫ్రికాలో
భారతీయులనుగూర్చి స్వల్పసేనానివైఖరిని మైక్రు
ప్రతికలో స్వల్పముగా తీవ్రముగ ఆక్షేపించి. ఆఫ్రికాను
రాజుగారు స్వల్పసేనాని పోడించినాలో తనకు సంబంధము
లేదనియు తాను వానిని పరిశీలించి. ఒక ఆసియా
జాతుల కిప్పు తక్కినవారందరను భారతదేశసమస్యను పాను
భూతితో జూడబడెననియు లాభకరముగ సంఘటనయు ఆకు
కొనుచున్నా రని.

జపాను ప్రభుత్వము

ప్రధానామోద్యమ ప్రకటనము

అంశ 14, సవరణ 14:— జపాను ప్రభుత్వమువారు
ఖర్చును క్లిగించెదననియు స్వాభవిక నియోజకాధి కారును
నిచ్చెదననియు వ్యవహారపు పరిధి ప్రోత్సహించెదననియు విదేశ
పర్యటనము బాగుజేసెదననియు ప్రధానామోద్యమ తెలియ
జేసి అందరును మిత్రములును జేసినట్లునని.

స్వామ్య మంత్రుల వాయువార్త ప్రచారము అత్యంత
సరమియు జనుక ప్రజలెట్లు కలెసినను చాల చతుః ఆనియు
తీర్మానించి.

ఇండియా మెంబర్లను బ్యాంకు చీపు మేజరు
పెర్సెస్టాగారు చనిపోయి.

మార్చింగుపోస్తు అభిప్రాయము

అంశ 15, సవరణ 15:— మార్చింగుపోస్తు సంరక్షక
విధానమునే సమర్థించుచున్నది. ఇటీవల ఇండియాగ్లొబులము
వారు, జి. వి. సి. లైట్స్ అండ్ సోనార్లను 2900 లైట్లబట్టలను
అమ్మియు వుత్తరప్రదేశ్ లోని లెబులునున్నది.

ఇన్నీసుగారి ఉపన్యాసమును ఖండించుచున్నది.

అంశ 12, సవరణ 12:— బర్మెక్ హెడ్ ప్రభువు గారు
రాబర్టు హెడ్ గారును బార్మెక్ గారిలో మాట్లాడిరి. ప్రభుత్వ
ఆర్థికవిధానమును ఆమోదించెదననియు బలపరచెదననియు గర్
రాబర్టు హెడ్ గారు తెలియజేసిరి. కాని తనకు వర్తకపరిహార
ములుండలేదు మంత్రిపదవిని స్వీకరించుటకు నీయజేదనుచున్నది.

బర్మెక్ హెడ్ ప్రభువు మంత్రిపదవిని అంగీకరించు నను
కొనుచున్నాడు. (ఇంగ్లీషు)

స్వామ్య వికమత్వము

స్వల్పసేనాని ఉపద్రవకరుడు

స్వల్పసేనాని యభిప్రాయము

అంశ 15, సవరణ 15:— గురువారమునాడు స్వల్పసేనాని
ఇండియాగ్లొబులము వారు. రూటర్తో స్వామ్యవికమత్వ
సంగూర్చి చర్చించెను. ఒక్క ఒక్కచోట కాగాయ తప్ప
తక్కిన చోటులనువలె వారందరను 1921 సంవత్సరపు తీర్మాన
మును అనుసరించి యెట్లుగని అంగీకరించిరి. ప్రభుత్వ కాల నిలకు
గూడ ఇదేవకారము జేయుటకు ప్రభుత్వమువారు రొప్పగిసిరి.
ఎన్నివర్గాలమును స్వల్పసేనానిలో ప్రస్తావించినకు ఆతడు
పాపాజన్మకరుడగునని నీకనించెను. ఇందుకయి చలించడా
యెను. స్వల్పసేనాని ఇండియా ప్రభుత్వమువారిని కనీకర
మారెను. స్వామ్య వికమత్వమును పోషించుటకు కంకణము
దాల్చితిమన్నను ఆతడు ఇండియాకంటే స్వామ్య వికమత్వ మున కే
మహాపరమము జేసి నా దా యె ను. ఒక్కచోట కాతలో
రాచకీయ విషయములను గూర్చి కొంతవరకు
అంగీకరించెను. కాని నాలుగవదనని తెప్పకొనుచు గొప్ప రాజ
నీతిజ్ఞుడననించుకొను స్వల్పసేనాని ప్రజాభిప్రాయమును తన
విశేషము జేసికొని. వారి లాంగ్విల్లుకు సంబంధము గాదు.
భారతదేశములనుగూర్చి ఇండియా ప్రభుత్వమువారు అత్యంత
సరికరులకు పూర్తి ప్రసాదించిరి. తమయమై భారతీయులతో
ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి విశేషమింకనుండుట జేయవలెను. స్వల్ప
సేనానిజర్మనుల నన్ని భారతీయులను మోసపోయెను. స్వల్ప
సేనాని తనకులతో గూడుకొన్న వాడములను భారతీయులను
అంగీకరించెను. స్వల్పసేనాని విధానము ఉత్తరభారతమునకు నిర్వ
యము. భారతదేశమునకు స్వతంత్రములనులేమన్నను పూర్వము
కంటే ఎక్కువ బలవరమును సంభావనతో నున్నది.
స్వామ్యములతో ఈరెండుదేశములకు పాత్రులు కురుదు.
ఒక్కచోట కా ఎ.త. స్వల్పసేనాని దేశమైనను తమయము గూర్చి
నున్నవారందరములకును విదేశాంగ సమస్యల పరిణమించును.
భయంకర రూపమును దాల్చుగలదు. అంగ్లములు ఒక్కచోట కా
ఉపద్రవమును గుర్తించెను స్వామ్య వికమత్వమును గూర్చి
వారందరును త్వరతో ఈపరిస్థితులను ప్రసించెనని నానుట
దు. అప్పుడుగూడ స్వల్పసేనాని ప్రజాభిప్రాయమును త్రోసి
జేయగలదు అంగ్లములతో ప్రజాభిప్రాయమును నుడనిరాని
చెడివారే. కాని అమ్మెముతో స్వామ్య వికమత్వ పాత్రుడు
కాంతివార ఎటులగునో ప్రజలతో ఈపరిస్థితులను గమనించి స్వ
ల్పసేనానిని పరిహరించెను. ఇతర చోటులను ప్రధానామో
ద్యమ సంస్థ ప్రేరణగా మెలగిరి. ఆఫ్రికాలో ఉద్యమము
కాంతిగూర్చి నున్నవారిగానే ఆదరించి. పిలువకపు రిపింకు
ప్రభువు వారెంతయు సహాయపడి.

జర్నల్ యువరాజు జర్నలికి వచ్చుట

ప్రేస్ కు గారి వాదము

అంశ 14, సవరణ 14:— రాత్రి 8-45. రూటర్లకు పరి
మార్గమైనదియే యువరాజును రానిచ్చెదనని వాగ్దత్తమున
ర్పించి. ప్రభుత్వమువారి నిమగ్నమై చాలవరకు ఆలోచించి
రాజుదగ్గరకు కారణములను అరచులేమందిరి. తేజనాయకు
డు, తేజప్రభువును రి జేండ్లు మనవాడున జేసి తిరిగి న్యతేజ
నకు వచ్చెదన్న బాధపెట్టినో జాతీయవాదులే గాక జర్మను
ప్రజలందరను గ్లోబులజేసి ఆందోళనము జేసెదరు. మరిత
యువరాజు భువగించును. అట్టిపనుల కిది అదనుగాదు. జర్మ
నీలో జర్మను రాక మరుమంతులకు సహించని రిపబ్లిక నిజమై
రిపబ్లిక అనినందుకొను. హిట్లరుతిగనూలు యువరాజు తిరిగి
వచ్చుటయు ఒకేసారి తిట్టించుట ప్రసంభవముగాని
జేరొందుగాదు. యువరాజుకు జాతీయవాదులతోదను, ప్రేమక
వాడుకులతో కలియు యుద్ధేక్షము లేదు. వాకు తెలియును.
జర్మను యువరాజు జర్మనీలో గ్రేకు రాజ్యాంగ పద్ధతులను ప్రజే
తెట్టవలెనువాడు. కామ్రూబర్డును పాలనమును ఆమోదించు
వాడు. యువరాజు పూర్వములే నిష్పాపిలవాడుగ లేదు.
బాధ్యత మోసినది చెడ్డవాడైనాడు. పిల్లలను సంసారమును
పోషించుభారమును మోసించినాడు. నీజుకు యువరాజు గొప్ప
వైద్యురాలి. గొప్ప ఆచర్యమును గలవాడు. మారని యుద్ధమై
రిరాత్రుల సంధిజేసికొనలే నని యువరా జెంతయు తట్టుచున్నా

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘము

12 వ తేదీ రాత్రి జరిగిన తీర్మానము

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘమువారు మరల 12 వ తేదీ
రాత్రి సమావేశ మైనప్పుడు యాక్రింది తీర్మానమును చేసిరి:—

గయ కాంగ్రెసు తీర్మానము ప్రకారము వనూలచేసి
వివిధజిల్లాలనుండి కానూలంపుననుపకై రాష్ట్రీయసంఘమునకు
నూటికి రూ. 15 లు చొప్పున పంపబడిన స్వరాజ్యనిధిలో
రాష్ట్రీయఅభిలభారత వ్యయములకై నూటికి రూ. 10 లు
చొప్పున పోగా మిగిలిన భనములలో నాగపురసత్వ్యాగ్రహ
వ్యయమును జిల్లాల దామాషాయిని మినహాయించుకొని తక్కిన
సామ్యుని నిర్మాణకార్యక్రమము నెవ్వన చురుకుగా జేయుట
యావత్వకై యుండుటచేత, ఏజిల్లాలవారు పంపినదానిని అజిల్లా
వారికి లేక్కప్రకారము వాపనుచేయుట కీసభవారు తీర్మా
నించుచున్నారు.

దీనిని శ్రీచెట్టకువాడ వెంకటనరసింహముగారు ఉపసా
దించిరి. గొల్లపూడి సీతారామకామ్రులుగారు అనుమదించిరి. తీర్మా
నము ఏకగ్రీవముగా ఆమోదించబడెను.

శ్రీ ప్రత్యేక కాంగ్రెసులో నియమించబడిన ఉపసంఘ
మువారు కాంగ్రెసునూత్రములు (కాంగ్రెసునియమములు) మా
త్మకుగూర్చి చేసిన సూచనలను, శ్రీ జవహర్ లాలుగారి అభి
ప్రాయములను చదువబడెను. సంఘమువారు నూత్రముల మా
ర్మనుసరించి ఆలోచించిరి. 18 వ తేదీ యుదయమున గూడ
యా విషయమే ఆలోచింపబడి సులహీలు వ్రాయబడినవి. ఇతర
చిల్లరవిషయములు కొన్ని తీర్మానింపబడెను.

13 వ తేదీ మధ్యాహ్నము జరిగిన తీర్మానములు

ఆంధ్రరాష్ట్ర జాతీయోపసంఘ కార్యనిర్వాహకవర్గము
వారు 18 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంటలకు సమావేశ మై
15 గంట సభ్యులు వచ్చిరి. సభ 4 గంటల వరకు జరిగి మరల
14 వ తేదీ సమావేశ మగుటకు ఆచిత్యంబడెను. చేయ
బడిన తీర్మానములలో ముఖ్యమైనవి యాక్రింద ప్రచురింప
బడినవి.

హిందీ ప్రచారము:— ప్రతిజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము
వారును తాము వనూలచేయు తిలకుస్వరాజ్యనిధిలో నుండి నూ
టికి పదిచొప్పున హిందీ ప్రచారమునకై ఖర్చుచెట్టవలె నని సీఫా
రను చేయుచున్నారు.

రాష్ట్ర సంఘమునకు సామ్యు:— జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీలు
వెంటనే చెల్లించవలసిన సామ్యు చెల్లింపవలె ననియు ఇంకను తిలక్
స్వరాజ్యనిధిని వనూలచేసి రాష్ట్రపురంతు చెల్లింపవలె ననియు
కోరడమైనది.

ఖద్దరు విడుదల:— ఆంధ్రరాష్ట్ర మునకు అఖిలభారత కాం
గ్రెసు ఖద్దరు నిధినుండి మంజూరైన అక్షి ఏబదికేలరూపాయల
ఖద్దరు ఋణము మిగిలువలె లోగడవచ్చిన ఆరవై కేలుగాక
విగతా తొంభైకేల రూపాయలు వెంటనే పంపవలె నని అఖిల
భారత ఖద్దరు డైరెక్టరు గారికి వ్రాసి తెప్పించుటకు తీర్మానించడ
మైనది.

జాతీయవిద్య:— ఆంధ్రదేశములోని జాతీయ విద్యా
లయముల పోషణకై రూ. 50,000 లును, విరాళముగాగ్గి
ఇప్పించవలె నని అఖిలభారత కాంగ్రెసుసంఘమువారిని కోరడ
మైనది.

14 వ తేదీ యుదయమున మరల సమావేశము జరిగినది
కొన్ని తీర్మానములు చేయబడెను. అవి కార్యసాధనమునకు సంబ
ధించినవి.

(కాకినాడ స్వకీయవిలేఖరి)

అప్పుడు మైక్రుప్రతికముజేయుటకు కనికరానికి. 1914 లో పిన్న
తంతువులు చేయబడినందున 40 ఏళ్ల ప్రాయముగలిగిరి
యెక్కువలేనవారు చేయలేదనియు ప్రేస్ కు గారు మైక్రు
ప్రతికా ప్రతిధితో యెనుతో తెలియజేసిరి.

కాకో అల్లరులు

పిట్టిగూర్చి పార్లమెంటులో చర్చించుటకు ప్రారంభించ
పార్లమెంటులో కలవర ముదయించెను. ఎల్లబందా గిరిముఖు
పాడి అల్లరులనుగూర్చి కథలో తెలియజేయబడిన చేయకుట
ర్యాడికలు కేతుమువారు పూర్తియగు కట్టుదిట్టములను జేసిరి
చాల గడవిదరిగెను.

మరియు ప్రభుత్వమువారు ఇంటియలు ఫిరకెన్సు కంగీ
కరించి మది.

1045

మెసప్పు దాధా అందు కో., 160, చై నాబజారు రోడ్డు, మచరాసు,

వాసియైన అగ్నిమొట్టు గరిమెళ్ళవారి ప్రయత్నములతో పరిశీలించి చూచునట్టి గరిమెళ్ళవారిభవనమున నున్నట్లుట గ్రంథాలయమున కెట్టికాట్టు తీసివేసి గరిమెళ్ళవారియిల్లు అమ్మకొనుటకు, శ్రీ న్యాయవ్యవస్థాపకముగానూ భవన నిర్మాణమునమిట్ల మిచ్చిన రు 6000/ హాగా మిలిన రు 7500 ఈ కట్టలంకవారికి ఋణము తీర్చునట్లు కేసు, ఆర్థికముగా నూతనముగా భవనమునకట్టుకుటకు మూడు రు 15000 వేరూ రుట్టు దర్శకుని బాగుగ తేలిసినట్టికి వక్రలంకవారిపలము (మిట్టము పట్టుకుట) కొందరునుటచూచిన "తామువట్టిన కుంజటికి చూడకాదు" అనునామెత యొకటి వర్తియినో చదువడలే యూహించుచున్నాము.

ఇక రెండవవార్తనుగూర్చి యొకమాట.

అగ్రాధికారిగారి వచ్చినవార్తపేర్లను చదివినది. అక్కడనున్న వార్తపేర్ల పిలిచినవ్యయ భూమిపేర్లపాడ కొందరు సమాధానము చెప్పిరి..... ఇది నేను బాగామెరుగుదును." అని శ్రీరామరాజుగారు వారికి కాని నేను వారికి ఒక కత్తి నేసెను. మిరపపుడు దైర్యముగా నిలబడి యాసంగతి యగ్రాధికారిగారికి కేల తెలుపలేదు. అన్యాయము జరుగుచున్నది మారు చెప్పినప్పుడక్కడనున్న డాక్టరు గురుమూర్తి మున్నగు పెద్దనువ్వులు న్యాయము జరుగువరకు నూరకొనలే! నాదూరమున నభిజరిగిన గురూరు కేలనినమాట, నాటివిషయములందరు చురచిపోయినవారితో నేను మీరిట్లుచూయుట యశక్యము, నన్యాయము.

పూర్వముకంటె రెండింతల సభ్యు లిప్పుడు గ్రంథాలయమున నున్నారు. కాన నాలమని గ్రంథాలయముననున్న పాటుబడులు కనకాశము కలిగించునమిట్లము, కాన్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులసంఖ్య 19 నుండి 80 చేయుచున్నది. గతవర్షపు 19 సభ్యులలో 10 మంది యావత్సంవత్సరము నున్నారు. మిగిలిన వారు గ్రంథాలయమునకు భవనమునకు బోధించుచు, అని నమ్మకమున్నవారిలో ముఖ్యము శ్రీ న్యాయవ్యవస్థాపక సంతకముగారియందు శ్రీ ఆదీని కంకరరావుగారియెడల నున్న గౌరవముచేతనే వారిని ఎన్నుకొంటిమి. వారిని కార్యనిర్వాహక సంఘసభ్యులుగా నెన్నుకొనట గ్రంథాలయమునకు గౌరవముగా నేను భావించుచున్నాను.

మహాజనుల కొక విజ్ఞప్తి

గ్రంథాలయములను సేవియే చేయున ప్రజాసామన్యమునకు తెలియనికాలములో స్థాపించుట 15 కేల గ్రంథములు గలిగి దొంతమునాటిచే బోషించబడిన హిందూజాతములని గ్రంథాలయములను లక్షకంటె మిన్న యని మహాపురుషులచే బోధగించి దినసాక్షిగ్రంథాలయమున గౌరవగ్రంథాలయమునచూచి యాధునికముగ గ్రంథములను సమయమున గొందరుదారపురుషుల సాహాయ్యముచే గ్రంథాలయమునకు సంతక భవనము లేదనుకొని గ్రంథాలయము పుట్టిన 28 సం॥ కేటికి తీరినదిగా యని సంతకమునకు మారుగ గౌరవము కొండెంతల చేసి, కత్తికాట్టుగా రచ్చకే గ్రంథాలయమున కనాదరమునుండి తొలగించుటకు బయల్పించుట చుచుదియు, అకాలాధిక్యము. మహాజనుల యభిమానము గ్రంథాలయమునకు ముఖ్యము. అదియెన్న వాటి దూరము, కమిషను అనునవిషయము అలాచరణగారి రావు. అభిమాన ముండుటచేత గ్రంథాలయము రాష్ట్ర శిల్పముగ వీరభద్రరావుగారు, రెవ్యూవగడ మండ్యేర కర్మగారు మున్నగువారు ప్రాముఖ్యమునుండి తిరుచుగా గ్రంథాలయమునకు వచ్చి యొకజేవునులరని చెల్లుచున్నారు. చెప్పవట్టములలోని కనమెరాగ్రంథాలయము పట్టణమునకు నున్నదా! పట్టణమునకు నదిలేదని గ్రంథాలయమునకు చెల్లుట యెవరైనో మనిరా? అమూల్యగ్రంథ సంపాదకమే గ్రంథాలయసభ్యులు. అమూల్యగ్రంథములను గ్రంథాలయ మెక్కడనున్నను నవ్వములేను. కాన గౌరవగ్రంథాలయము కనమెరా గ్రంథాలయములే, అమూల్యగ్రంథములను ప్రజలకు సమర్పించుట చేయునయే కరమావధిగా వలెంచి, వానికి తగినభవనము సంపాదించుటగాక! గ్రంథాలయమున కిష్టమైన ప్రస్తుతార్థి కనుక నుండి తొలగించుటకు బయల్పించుట. ప్రస్తుతము గ్రంథాలయమునకు రు 15000/ ఋణమున్నది. అందరిసాహాయ్యము లేక భవనసంపాదక కలగ నేరదు. ఇదినుపేట సభ్యులందరు పూర్వమువలె గ్రంథాలయమునందు సభిమానము పూని, కాన్యనిర్వాహక సంఘమునాటి చేయూక నిచ్చి గ్రంథాలయమును ఋణమునుండి తొలగించెద రని నమ్ముచు, వారిమనమున గ్రంథాలయము మెల్లప్పుడు సుదురుట్లు ప్రసాదించుటకు దైవమును నిరంతరమును ప్రార్థించుచున్నాను.

బోడపాటి సత్యనారాయణ,

కొండకార్యదర్శి-గౌరవగ్రంథాలయము.

ఆదిమాంధుల ప్రాతినిధ్యము

చెన్నపురి కాననసభ

ఆవలపల్లి నారాయణరావు (యం. యల్. సి. రంగూను) గారి హేచ్చరిక

చెన్నపురి కాననసభ నిర్మాణములపట్లను శ్రీనివాసరావుగారు (చెన్నపురి నిర్మాణకర్త) గోపాలంగారు (కల్లకొట నిర్మాణకర్త) గురుస్వామిగారు (నిర్మాణకర్త) గుడిపాటి (పేరుతొగ్గ గారు (నిర్మాణకర్త) పత్తలసాగరంగారు (గోదావరికెట్టి బలిజ) తుంగ వల్లేళ్ళగారు (అనంతపురం లింగయతు) ఓబలేళ్ళగారు (అనంతపురం నిర్మాణకర్త) మున్నగువారు చెన్నపురి కాననసభలో నిర్మాణములపట్లను ప్రభుత్వమువారిచే నియమించబట్టు ప్రతినిధులైనది. ఈ ప్రతినిధుల నివాసములను, కుటుంబమును, విచారించియోగి యెడల నిపుడు ముఖ్యుర తప్ప మిగిలినవారందఱును దక్షిణజిల్లాలవారై యున్నారు. గుడిపాటి (పేరుతొగ్గగారు, (నిర్మాణకర్త) పత్తల సాగరంగారును (కెట్టిబలిజ) మూతమే ఉత్తరాది మండల నిర్మాణములకు సంబంధించిన వారుగ గన్నట్లుచున్నారు. ఈ నియమములలో అధికభాగము దక్షిణమునందులవారుగ నుండుట కొంతవరకు ఉత్తరాది జిల్లాలవారికి ఆకాభంగమును కలుగజేయకమానదు. పై ఒకేదర్జరు నిర్మాణముల ప్రతినిధులయినను, గుడిపాటి (పేరుతొగ్గగారు కొండబుత్తూరువారిని కొండబుత్తు, గుంటూరువారిని నటికొండబుత్తు చెప్పుచున్నారు. వీరు దక్షిణాది వారే అయినయెడల నుత్తరజిల్లాల నిర్మాణములపట్లమున ఓబలేళ్ళగారును, కర్నూల సాగరంగారును మిగిలించున్నారు. అటులకొలదిసంఖ్యగా నున్న ఆదిమాంధుల ప్రాతినిధి యొక్కరైనను లేకపోవుట ఆదిమాంధులకును, వారి యభిమానులకును ఆకాభంగమును కలుగజేయుచున్నది.

ఇటీవలనే బహుశాచేత ఆరుంధతి శుభమునను సహితము ప్రభుత్వముగారు రుద్దించి, చాలసంఖ్యములనుండియు కృషి లాభమును రాజమహేంద్రవరము ఏలూరుకుచిల్లపట్టణము గుడిపాడెలలో కృషిసంఖ్యనున్న ఆదిమాంధులసంఖ్యయెడల కావిన నుదాహరణ, నిర్లక్ష్యమును, ఖండింపకలసి యున్నది. ఈసర్వకృషిసంఖ్య రెండినూను కారణములవలన గలిగియుండవచ్చును-(1) వీరయ్య ప్రతినిధులు దొరకలపోవుట, (2) ఆంధ్రుల ప్రతినిధులుగా నుండగోరువారు సకాలముననే చెన్నపురికి వచ్చి కట్టుబట్టుములు చేయలేకపోవుట, ఆంధ్రులపక్షమున కాలిదాను లి. ఏ. గారును, కుమారు మేకటరామస్వామిగారును, నరాలకెట్టి జేవేంద్రుగారు, నటియ్యగారు ఆంధ్రసంఖ్యముల పక్షమున నూచింపబడినట్లు వినుచున్నాను. వీరిలో కాలిదాను గారికి నయగన్నవిషయమును కాజేవేంద్రమున్ను మిగిలినవారిపట్ల నాకే మియుగనుకడదు- వీరందఱును తమసంఖ్యాభివృద్ధికి కృషిసంఖ్య చున్నప్రజలులు- వీరందఱును తమప్రజలమేమునుగారి స్వార్థ త్యాగబుద్ధితో కృషి సంఖ్యనున్న ధీరులు- ఇదికాక, ప్రాంత ప్రతినిధులయెందుల వాల్సినను ఆనభవమును సంపాదించిన వారు, ఇట్లందఱును వదిలేయుటయేగాక ఆదిమాంధుల గౌరవమును, జీవితాంతర జీవమును పురోభివృద్ధిని భంగమునందున కై మిక్కిలి చింతింపుచున్నాను.

అయితే, ఆధివాసిలను, ఆదిమాంధులను ఏల వీరందఱును? వారు ఏల ప్రాతినిధ్యమును వహించజాలరు? అని ప్రశ్నింపవచ్చును. కాని, ఆధివాసిలను, ఆదిమాంధుల భావ యొకటికాదు. అందుచే నొకరినొకరి యొకరికి తెలియదు. అదిగాక నివాససలము భేదముచే వారి కన్యములమును భేదించుచున్నది. మతమును మన ప్రతినిధులు తమప్రాతినిధ్యప్రజ్ఞానమున సంపించుచు యోజనకర్మమువారి కన్యములములను కనగొనుచు వానివరిమార్చునట్ల కృషిసంఖ్యవారే మిక్కిలియరుగుగలరు. ఇట్టికాణములు మార్చమేకాదు. ఆయాకాతులప్రతినిధులను నియమించి వారి యాత్మగౌరవమును స్వీకృత్యిధి బోషించుటయున్నది. ఎటుజూచినను, మన ఆదిమాంధులకు ప్రభుత్వమువారు ఆకాభంగమును కలుగజేసిరి. ఆకాభంగమును మార్చమేకాదు. వారి పురోభివృద్ధిని భంగమునది. ఇంతియకాదు. ఇదివరకే రగులుచున్న రోషమును మఱిత ప్రభుత్వముచేసినవారగుచున్నాడు. ఈ సదృశము, నేను మొన్న టిరోజున చెన్నరాజధాని లేబరుకమిషనరు పాడికొగారిని జూచి ముచ్చటించియుంటిని. కాలవారణమునకుచే ప్రస్తుతము చేయగలిగిన చేమయే లేదనిరి. వీరిట్లు చెప్పినను, మన ఆదిమాంధుల లూరకొనక తమ సంఖ్యము

ఓడ్యయర్ - నాయర్

మాననస్వపు కేసు

బలవంత్తు రీకూటింగుగోల

(అనాసియోబుస్ స్పెషల్ సర్జిస్)

లాలా శివరావుగారు (షేక్ ఫురాహాని కేసు) తమ సాక్ష్యమునట్లు తెల్పిరి:- "నేను బాహుస్ ఫాక్టరీ, కాంగో అను గ్రామముల లంబాద్దానను. యుద్ధసమయమున దిక్కుట్టున చేర్చలేకపోవుటచే లంబాద్దానినుండి తొలగించబడితిని. రీకూటింగ్ స్పెషల్ గా జనకలేను. క్రిమిల్ ప్రొసీక్యూట్ 107, 110 వ కేసులను విరివిగ ప్రయోగించి రీకూటింగువారిమీద కేసుల నెత్తివేసిరి. మొట్టమొదట నిది యంతయు (క్రిమియల్ కోర్టు) యల అత్యుత్సాహములవలన జరిగె ననుకొంటిని. కాని డిప్టీ. మాజిస్ట్రేట్ ఈ సర్థికుల సన్నిహిత కృషిచేసిన తరువాత తెలిసికొంటిని. షేక్ ఫురాహాని ప్రాంతమునకు చేరినందుచే 1919 నుండి ఏప్రిల్ 6 వ తేదీ 14 వ తేదీని వారతము జరిగెను. ఏప్రిల్ 19 వ తేదీని నన్ను అరెస్టు గావించిరి. ఇట్టికేసుల మాడ నన్ను చెప్పవేసినకారణము నాకు తెలుపబడలేదు. 40 శాబులైన తరువాత నన్ను విడిచిపెట్టిరి. రీకూటింగ్ కార్యములవలన అనేక ఇబ్బందులు కలిగినట్లు వింటిని. ఒక జెయిల్మును మాడ చంపిరి.

గోకుల్ చంద్ గారి సాక్ష్యము

నేను గుమిఖోపురాజిల్లా కాళాబు గ్రామవాసిని. మా గ్రామమునుండి 15 గురు రీకూటింగు వారలే వారి. కాని ఎవ్వరను బుద్ధిపూర్వకముగ రావోవుటచే 800 రూపము వసూలుచేసి 4 గురు రీకూటింగు చేర్చితిమి. రీకూటింగు చేర్చలేవోయినందునకు లంబాద్దానిలను విమోచియలను అనేక బాధలు పెట్టిరి. నాసోదరుని అరెస్టుచేసి 16 శాబులు నిర్బంధమున నుండిరి."

లాలా మేలారాంగారి సాక్ష్యము

"నేను గుజరన్వాలాలో మైకోద్దరికలుగా నున్నాను. జిల్లాసంఘసభ్యులుగను, ప్రచురణసంఘసభ్యులుగను పనిచేసితిని. హామిల్టన్ కాలమున రీకూటింగ్ బాగుగాజరిగెను. కర్నూల్ ఓబి యెక్ డిప్టీ మాజిస్ట్రేట్ అయినవెంటనే పట్టావీరుని 18 యేడ్లకు మైగా కుయన్నులవారి పట్టికను తయారుచేయవలె నని ఉత్తర వ్రాసెను. తానీల్లమున, వెరంగుద్దోగ్గియును స్పెషల్ డ్యూటీలో నియమించబడిరి. భార్యలు, తల్లులు గన్నాపెట్టుచుండ బలవంతముగ రీకూటింగు చేర్చిరి. నన్ను 1919 నుండి ఏప్రిల్ 15 వ తేదీని అరెస్టుచేసిరి. చాలా బాధలుపెట్టిరి. గుజరన్వాలానుండి లాహోరునకు గొనిపోయి మార్చిలోలా డిప్టీ మాజిస్ట్రేట్ యొనుట విచారణ గావించిరి. తరువాత క్రిమిన్ సెన్సబడితిని. మార్చిలలా అంతరము 50 మైకేజుడ్యయర్ కర్నూల్ ఓబియనుల పటములు ముద్దనినరణమునాడి తీసివేయబడినను. వోడ్యయర్ గేటు పేరు మాండిగేటుగా మార్చబడినను. వోబయెక్ రొడ్డుపేరుగా డా మార్చబడినను." అంతట కానకరికీ ప్రారంభించబడిన ఆరీకీ పూర్తి కాకమునుచే కమిషను చాలించబడినను.

పక్షమున సభ్యులు నిరుత్తర ప్రతినిధులైనను నియమించునట్లుగ. వెంటనే ఆందోళనమును ప్రారంభించుట అకరణముగ గన్నట్లుచున్నది. ఈ యాందోళనముచేత లాభమేమని చెప్పదురోమోక్ష భక్త్యమువారు కలిగించిన ఆకాభంగమును ప్రజలకు తెలిసి వారిలో అమోకమక్త్యభావమును పురోజ్జ్వలము ప్రభవలభ్యము. ఆతరువాతను ప్రభుత్వమువారు మహాపరాధ మొర్చిని ప్రజలకు ప్రభుత్వమునకును, తెలుపుటయే రెండవలభ్యము. ప్రస్తుతస్థితి కులలో ఆదిమాంధులకు ప్రభుత్వములలో తగినంత పలుకుబడి లేనియెడల వాని కృతకరమును ప్రయత్నించు చేతను, నింకను తగిన నిర్మాణములవలన సంపాదించవలసియున్నది. కాననసభకు పంపబడువారు కేలము గౌరవము నాకంఠమువారిగాక సంఘముయొక్క కన్యములను తెలిగి వానిని ప్రైవేటులో ప్రభుత్వమువారికి దెలుపగలవారిని మార్చమే పంపుటయొక్క యాశక్తి లేక విశేషముగా గలను. అట్టివారు, ఆదిమాంధులసంఖ్యను కలగనియే వానికావ్యము. అట్టివారి ఆశక్తిని కృతకరమును ప్రభుత్వమునకు సహితము చేయకరము కాదు.

చెన్నపురి
నవంబరు, 18

ఆ. నారాయణరావు
ఎమ్. ఎల్. సి (రంగూను)

శ్రీ వెంకటేశ్వర సంస్కృత ఆయుర్వేద విద్యాల (తిరుపతి)

వార్షిక నివేదిక, 1923

శ్రీ వెంకటేశ్వర సంస్కృత ఆయుర్వేద కళాశాల, వైద్య కాలయొక్క వార్షిక నివేదిక, బహుముఖము పంపియు, తిరిగి పంపియు 9 వ తేది శుక్రవారమునాడు జరిగెను. కవులు జి. శ్రీనివాసమూర్తి గారు, బి. ఎ. బి. ఎల్. ఎం. బి. సి. ఎం. (వదరాసు) సభాధ్యక్షులుగా నుండిరి. కవుల చాలమంది విచ్చేసిరి. కార్యక్రమము చాలయొడుటలే అధ్యక్షులకు యెడతెలిపి లేకుండెను.

అనాడు ఉదయం కళాశాలలో ధన్వంతరిపూజ మూలకా ప్రదర్శనము జరిగెను. పిదప కళాశాలలో ముఖ్యపండితులగు సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి గారు ఆయుర్వేద కళాశాలకుండున్న వైద్య కాలయను జూపిరి. ఇయ్యది కొద్దికాలము క్రిందట స్థాపించబడిన వైద్య కాలయితి యెక్కువ యభివృద్ధిగాంచినందులకు సంతోషించి అందు విద్యార్థులచే రిచి. పుడిచి కరీర కార్యక్రమములను, సంప్రదించిన మూలకలను బాచి ఆనన మొచ్చునీరి. ఈ వైద్యకాల, వైద్యశాలనుండి ధన్వంతరిపూజను బడెయ్య. మందులను, యాత్రలను గూడ యెక్కువ యుపయోగ పడగలదని ఆయన జెప్పిరి.

సాయంత్రము 4 గంటలకు, (పిన్నిపాట ఎస్. సుబ్బారావు గారు రిపోర్టులు జదివినపిదప, అధ్యక్షులు పరిశులలో కృతార్థులైన విద్యార్థులకు బహుముఖము పంపివెట్టి కనకు యాభాధ్యక్షుల గౌరవ మొసంగి సందరులకు నభ్యులకు తన అభినందనములను తెలిపిరి. ఆయుర్వేద కళాశాలను యిట్టి యాచరగమయముగా స్థాపించినందులకు దేవస్థానముల విచారణ కర్తలకు శ్రీమహాంతు ప్రయాగవాస్తీ వారిని కొనియాడెను.

కవులుగారు ఉపసమించుచు, సంస్కృతవిద్యకాల విజ్ఞానాభివృద్ధికి ప్రారంభించినవాటివృద్ధికి సహాయపడుననియు, పూర్వపు పండితులు ఆయుర్వేదకాలపు ఉద్యమము లన్నిటికైనా అభినందిగలవారయి మంచి న్యాయమూర్తులను, ముఖ్యముగా, రాజకీయవైఖరిగల, పరిపాలకులగును వికసింపిరియని తెల్పిరి. పూర్వమున రిపోర్టులకు ధనాధిపతులకు యెక్కువగా గౌరవించబడు ఉన్నతస్థితులు భోయ, యెంతటి విద్యకంతుడైన యా 40 ఉద్యోగములకు జోగిలాగ్గి ఆంగ్లేయాధికారుల ఉత్తరువులకు లలకుచుకొనియుండెడి సీతనీధి శేటికాల మనకు వచ్చుల యెంతయు విచారకరముగ నున్నది సంస్కృతవిద్యార్థులకు కేవలము సాహిత్యవిద్యలకు న్యేసింప జేయుటయొక్క జీవనాధారమునకు దోడ్పడు విద్యలను గూడ నేర్పవలెనని జెప్పి, యావిద్యార్థులకు ఆంగ్లేయము అధునిక విద్యలనుగూడ నేర్పునన్నాని తెలిపి యెంతయు సంతసించెను.

ఆయుర్వేద కళాశాలను గూర్చి జెప్పము, అయ్యది ఆరోగ్యమును కాపాడి రోగముల నివారణజేయుటకే నిర్మించబడిన కార్యముయొ, ప్రాచ్య పాశ్చాత్య వైద్యకార్యములను రెండును ఒకదానికంటి సహాయకముగా ఉపయోగించివో మానవకోటి కి యెక్కువ లాభకరముగా నుండునని వ్యక్తీకరించెను.

ఆయుర్వేదము కార్యము విధానమనియు కార్యవిధానము గుర్తుకొనెడిదిగా మన్నన వైద్యముపట్ల అన్యసహాయమున కవులసరదనయొ. తెల్పిరి, ఆయుర్వేద కార్యము ఉన్న తస్థితియందుండునపుడు కార్యవిధాన మంతసాని పని (విడ్. వై.) కార్యములగుడ యుండెడి కని కొందరు వైద్యులు తెల్పెదరు. ప్రజలు మోటారు, రైలు, విద్యుద్దీపములు మొదలగు సాకాంత్యకార్యములను సుయోగపరచుకొనుచున్న పాశ్చాత్య వైద్యవిధానము అంత యాతురతతో గ్రహించవచ్చును. ఇది చాల విచారకరముగ సంగతి. ప్రజల యుపయోగమునకు కార్యవిధానానికి పాటుపడలేనన్న కార్యమునందు గల సత్యమును పసికొని ఆయుర్వేద సాధన కార్యమున శేకమరియెంత కార్యమున యున్నను గ్రహించితీరవలయును. సత్యము యెచ్చటనున్న ఒక్కటియే. అందు ప్రాచ్య పాశ్చాత్య భేదములేదు. వైద్యముగా ఆరోగ్యమును కాపాడి రోగముల నివారణజేసెడివైద్య. అధ్యయించు యిన్నియు వివిధకాళము. పిటిని కేరవేరు భావములుగా సంచలన గాని న్యతార్థతదృష్ట్యాగా సెంచుటకు విలసిల్లు.

దేవి వైద్యమును దొరకనమువారు ప్రోత్సహించవలె

న నియు దీని గూర్చి గల వివిధ అభిప్రాయములను వివృత పాఠముగా విచారించవలెననియు, అన్ని విధానములను కేద్రగా గమనింపవలెననియు, ఉపన్యాసములు కోరిరి. అట్లు వివృతపాఠముగా విచారణ జరుగు వరకు దేశీయవైద్యాభివృద్ధికి పాటుపడు చున్న వారు కాంక్షముగా వేచియుండ వలెననియు కోరిరి.

పిదప ఆర్. వి. శేషయ్యగారు ప్రకృతి కార్యములను మూలకలను మూలకలను లాంతర కరదర్శనములను బాపుచు వృక్ష కార్యము, వైద్యకార్యముల గుర్తు ఉపసమించిరి. అటుపిమ్మట విద్యార్థులు లభ్యత కాటకములలోని కొన్ని రంగములను ప్రదర్శించిరి. అధ్యక్షునికి పూజ మాల లాసంగి వందన కరీంబు లర్పించుటో సభ ముగిసెను.

ఆయుర్వేదకళా నివేదికము
విద్యకాలయందు ఆయుర్వేదకళా శ్రీమహాంతు ప్రయాగవాస్తీగారి ధన్వంతరిపూజ 1921 జూన్ 12 వ తేదీన ప్రారంభించబడినది. మార్చిలో ఆయుర్వేద వైద్యుని నియమించబడెమొనెడి. ఇంతటి పాఠశాలయందు విద్యార్థులకు ఆయుర్వేదకార్యము నందు అన్ని కాలములందును వైద్యకేర్మి వైద్యులకురితము లైన వారిని జేయెదరు. వైద్యకాలలో నుచితముగా యాత్రలనులకు జీవధమ లాసంగి బడును. ఈ కాల రెండేండ్లనుండి పనిజేయుచున్నది.

1. పాఠశాల
ఇందు తొలియేడు 8 గురు విద్యార్థులను, రెండవ యేడు ము 12 గురు నూతనవిద్యార్థులను చేర్చుకొని బడిరి. విద్యార్థులకు ఆంధ్రమున స్ఫురించును గూడ విద్య నేర్పుదురు. రెండేండ్లకు చదువులో ముగిసిన దాన ము, నుకూలు, వాగ్మి, చరక, ధన్వంతరి నిఖంటు, శేషయ్య, ఇంతియోకా ఫిజియాలజీ, ఆనాటములుగూడ జెప్పెదరు విద్యార్థులకు భగ్యము, ఆయుర్వేదముగూడ నేర్పుచున్నరు. మొదటియేడు విద్యార్థులకు ఆస్థానమున రసవదీపిక పరిభాష, రసరత్న సముత్తము, ధన్వంతరి నిఖంటుగూడ జెప్పబడుచున్నవి. ధాతువుల గుణములు, జీవధమాలికలు గూడ తెలియజేయబడును. మరెయి రసాయనకార్యము, వృక్ష కార్యము, అనాటము మొదలగు కార్యములందలి తొలిపాఠములను అభ్యసించుతారు. విద్యార్థులను అడవులలోనికి, చంద్రగిరి మొదలగు కనములకు పంపియు దీనికొకటియై మూలకలను, జీవధమాల మొదలగు మొక్కలను జూపించిరి. వారిని ఆయుర్వేద సభలకుగూడ తీసికొనిపోవుచుందురు.

దేవస్థానము తోటలలో జీవధమాల మొదలగు మూలకలను పెంచుచున్నారు. ఆవుసరమగు విద్యార్థులకు ఉచితముగా బసయ్య, భోజనముపాటుము వీసంగెదరు.

కళాశాల గ్రంథాలయమున దిద్దివరకున్న గ్రంథములే కాక యా 349-12-0 విలువల 90 వైద్యగ్రంథములు కొని చేర్చబడెను.

2. వైద్య కాల
ఈ వైద్యకాలను తిరుపతిజిల్లా నూనపుల సరసింహం. పంతులుగారు 1921, జూన్ 12 వ తేదీన తెరచిరి ఇందు శ్రీ, పురుషోత్తమ దిద్దిలు అంతాకలసి గరి రెండేండ్లలో 1921-22 సం॥ 35,250 మంది, 1922-23 సం॥ 35,547 మంది చికిత్స గావించబడిరి. ఇందు మాకువాచ్యము, శుక్రవాచ్యము, తయిరొగము, గుండెవోప్పి, కలరా మొదలగుకాడ్యము లనేకములు ముద్రుబడినవి. ఇందుమించు యీ వైద్యకాలకు వచ్చిన రోగులందఱును సంపూర్ణముగా తాగుచేయబడిరి.

మందులవ్యయము

	1921	1922
జీవధమాల ఖరీదు	2451-12-11	2867-2-7
యితరభాగ్యము	1027-1-11	1054-5-5

ప్రతిఒక వ్యాధిగ్రస్తునకు యిచ్చిన జీవధమాలకు సుటు న 1 అణావ్యయమయింది. భగ్యములు, అరిష్టము, అగ్గము మొదలగు భూతయాపభావములనుంచి యుపయోగకరములుగా నున్నవి.

పాఠశాలయందును, విద్యకాలయందును, ఈదిగువవారు పనిచేయుచున్నారు:—(1) ఆయుర్వేదభూమణ సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యగారు పండితులు, కళాశాలాధికారులు. (2) రాజ వైద్య నుభి అప్పయ్యగారు, వైద్యులు. వైద్యకాలయందున్నరు. (3) తింతలపల్లి వెంకటసరవలహంగారు, అస్పిస్తేటు పండితులు. (4) ఒక కంపాండరు. (5) ఒక గురుస్థాయు, 3 నాథులు. వైద్యకాలమున వారు:—శ్రీ. ఆర్. వి. శేషయ్యగారు ఎం. ఎ. ప్రవృత్తికార్యములు, 1923 జనవరి 31 వరకు ఫిజియాలజీ మొదలగునవి బోధించిరి.

ఉద్యోగులకు యగు వ్యయము:—మొదట యేడు రు 2495, 2 వ యేడు 3,818.

ఆయుర్వేదవిద్య పూర్వమునలేనే మర్యాదావికముగా గరవబడుచున్నది పూర్వము ప్రతిదేవాలయమునకు ఒక వైద్యకాల సంబంధించియుండెడిది, రోగనివారణము కేవలము జీవధమాలియ్యటతోనే గాక, జీవధమాలియ్యటతోగూడ యుండెను. అట్లే యీ వైద్యకాలయందుగూడ అన్నిరొగములు శ్రీ వెంకటేశ్వరులవారి కృతవలన నిర్మూలమగునని వచ్చుముగలదు. ఇట్టి భక్తికార్యములతోడనే శ్రీ విచారణకర్తలవారు దీనిని స్థాపించిరి. ప్రతి హిందువుడును యీ విద్యకాలయొక్క అభివృద్ధి గోరెదని నమ్ముచున్నాడు.

సి. వి. సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, ఎస్. సుబ్బారావు, పండితులు. (పిన్నిపాట.)

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము.

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము. సి.సా 1-కి 0-10-0 మా త్రమే

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయుపోట్ల బాపును

సార్వభౌమముల బారదోలును. పోట్ల పోగొట్టును.

వనమూలికలచే హిందూదేశముందు తయారు చేయబడు మంచిమందు.

పంచభాషచీటిని చూచికొనిన మోసము గలుగదు.

అమృతాంజనం డి.పి. బొంబాయి, మద్రాస్.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రక్షరశాల

ఇచ్చట అచ్చు పనులు

సుందరముగ న్నాయమైన ధరలకు

చేసి యియ్యబడును

6, 7, తంబుకెట్టిపేటి, మద్రాసు

వృత్తాంతలేఖలు

బంగోలు
(స్వకీయ విలేఖరి)

తాలూకా బోర్డు

ఇదిరక ఈ తాలూకా బోర్డు వృత్తి పన్నును విధించి యాంతుట తాలూకా ప్రజల కొరతను పూర్తి చేయుచున్నది. ఇట్లుండగా 'పులిపాడ పుట్టి' యన్నట్లు ప్రభుత్వము నద్దనుండి మరల నొక జి.ఓ. వచ్చినది. భూమిపై రూపాయలు రి వైసలు వంతున పన్నును తప్పక విధింపవలయు నని ఈ జి. ఓ. యాదేశం చెప్పెను. అట్లు విధించు కొనని బోర్డుకు ప్రభుత్వ మిచ్చు గ్రాంటు యివ్వబడ నని యిది తెలిసెను. ఈ విషయమును చర్చించుట 12 తేదీన తాలూకా బోర్డు సభయొకటి కూడెను. అందు శ్రీ ప్రెసిడెంటుగారిని శ్రీరామలక్ష్మణ రథాకృష్ణారావు ప్రభుత్వోద్యోగ ప్రజ్ఞానము కన్నును విధించుకొనుట ముంది యిది, అట్లు చేయుటచే బోర్డు ధన త మగుననియే, ఒకవేళ పన్ను తెచ్చున యగుచున్న నని యిచ్చి ప్రాధుపదినవో వృత్తిపన్నును బాట్టివేసి యిది విధించుకొనవగు ననియే సెల విచ్చును, పన్నును వేసికొనవలయు నని శిక్షాము నుపపాదించిరి. కాని శ్రీయంత చిత్తల శ్రీరామకృష్ణ ధారా గోపాల కాశ్రీ మొదలగువారు వైతిర్యానము వాడేసిరియను, వృత్తి పన్నును బదులు భూమి పన్ను వేసుకొనుటకు కాలాతీతమైన వనియు, క్రొత్తపన్నులను విధించుటచే తాలూకా ప్రజల యభ్యుదయమునకు ననియు నొక్క చెప్పిరి. తరువాత ప్రెసి డెంటుగారు తమ తీర్మానమునకు ప్రాతిపదిక మెత్తునక నున్నట్లు ప్రసించి తీర్మానము నుపసంహరించు కొనిరి.

అట్లాగే మెట్టుపట్టులములను బాధ్యి సలహా నిమిటకు ప్రభుత్వమునుండి విచ్చిన యంతరమువై తరువాత చర్చ జరిగెను. ఇదివరలో యిచ్చిన సలహా నమూనా నుంచక పొవుటచే కా కాలిగొనునకు ప్రభుత్వము పంప వలసినది తరగి తీర్మా నింపబడెను. ఈ విష యము న బోర్డు తన స్వాతంత్ర్యమును చూపుట బాగుగనే యున్నది.

ఏలూరు
(స్వకీయ విలేఖరి)

మ్యునిసిపల్

జిల్లా హెల్త్ ఓఫీసర్ గారైన జి. యల్. వారాణసిగారు డిప్యూటీ ఆఫ్ పబ్లిక్ హెల్త్ ఆఫీసరుగారైన మ్యామ్యాన్ దొరగారితో మొన్న సోమవారము ఘర్షణ ముగిసిపోతే ఆఫీసునకు వచ్చిరి. మ్యామ్యాన్ దొరగారు మిటర్ నెట్ స్పెం టర్ ఒకటి యీ గ్రామమున పోషించి ప్రమాదింపవలసినది గరి యైన భుక్తసానులను పది తిగి 50 పా యిచ్చుటకు ఒక ఆను భవముగల బుక్తసానిని యీ గ్రామమున ఏర్పాటు చేయు టను గురించి మ్యామ్యాన్ దొరగారి నందేము వినుటకై ప్రత్యేక సభ గావించుటకై, కోరమునకు కాలసి: యేడుగురు సభ్యులు హాజర్ కాక పోవుటచే సభ ఘర్షణ 5-45 నిమిషములకు ప్రారంభమయ్యెను. ఈ సెల 1 తేదీన చేర్మన్ యొక్కలకు 28 మందుగురు హాజరైరి. దుబిలీ కార్యము లే: మీటింగు అగిటాఫునీ వచ్చిరి. యీ స్పెషల్ మీటింగు కార్యము నిమి త్తము నేని యుండకాని వచ్చెను గదా అట్టికై నను పదిమంది సభ్యులే వచ్చిరి. సోమంది శీతారమయ్యగారు, అగ్రానినాధి కర్తవ్యంహించిరి. ఇటువంటి సభకు రైటుపేజులు మొద వచ్చుటకు ప్రత్యక్షముచేసిన బాగుగనుండును.

వివిధ నియమములు

మాజిల్లా జడ్జిగారైన జి. వి. లక్ష్మణరావుగారు యచ్చు టకు వచ్చిరి. యెలూరు ప్రిడర్ల సంఘమువారు వారి గౌరవార్థము అల్పాహారము కావించిరి. జిల్లా విభజన సభ్యులు యెలూరులో జిల్లా జడ్జిగారు వుండకానిది అని జడ్జిగారిని కొనిపెట్టు తెలు న్తుంది. రివిన్యూజిల్లా ఏలూరు ముఖ్యస్థానముగా చేయవలయు నని యెలూరు ఇరిగ్రామములలో మీటింగులు ఈ వారములో జరుగును. యిదివరలో మాజిల్లా కలెక్టర్ జే కొంకాలమునుండి లే.ర్ కొమిషనర్ గా పన్ను హెచ్. యచ్. యచ్. టైలరు గారు తిరిగి మాజిల్లాకు కలెక్టరుగా వచ్చిరారు. అఖిలభారత కాంగ్రెస్ కార్యదర్శి అయిన శ్రీమతి దుర్గిరాం గోపాల కృష్ణయ్యగారు యీ గ్రామమునకు వచ్చిరి. లేపో యెల్లు-డో డిల్లీ జిల్లావని చెప్పిరి.

కందుకూరు
(ఒకవిలేఖరినుండి)

కందుకూరు పంచాయతీ సభ

కందుకూరు, నవంబరు 13 :— ఈ సెల 7 వ తేదీన ఈ గ్రామములోనున్న నుమారు 60 మంది పంచముల శ్రీయంత ఆచంట సత్యకారాగారి యింట కూడి స్వసంఘభివృద్ధికి వారు ఒక సంఘముకొండ ఏర్పడిరి. తిలం శ్రీరాములు, వండి నరసింహము, బోలేర్ల రామస్వామి, ఈ సంఘమునకు కార్య దర్శిగా ఎన్నుకొనబడిరి. ఆచంట సత్యకారాగారి అధ్యక్షు లుగ ఎన్నుకొనబడిరి. ఈ తాలూకానుండి ఈ సంఘము తరఫున కార్యదర్శి దినము యిచ్చుట పంచములకు పురాణాధుని చెప్ప బడును. సోమరితము, క్రాగుడు విసర్జించుట, డబ్బుకు బాక్ర త్త గ ఖర్చు పెట్టుకొనుట, కుడిగమంతులు, మొదలగు విషయముల గురించి బోధచేయబడును. తర్వాత ఒక బాతీసు పాఠశాలను, ఉచితవైద్యశాలను, గొజులను చుట్టగ అమ్మటకు ఒక అంగడిని ఏర్పాటుచేయుటకు ప్రతిపక్షము జరుగుచున్నది.

చేతభక్తుల రాక

శ్రీమతులు వేమలకంటి రామయ్యగారు, రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్యగారు, కొండెర్ల పుష్పయ్యగారు, 10 వ తేదీన ఈ గ్రామము విచ్చేసిరి. గ్రామములయొక్క తరుగును భజన చేసి, తిలం కృపాభ్యుదయికి పంచములను బాటుచేసిరి. ప్రజల చాల మంది బీదలైనను తమ కత్తికొలది కానుక యిచ్చి ఉత్సాహ మును కనబరిచిరి.

ఉయ్యూరు
(ఒకవిలేఖరి)

ఉయ్యూరు, నవంబరు 13 :— క్రొందటి సెలలో ఉయ్యూరు అతీమ కవిగారు వచ్చి మహమ్మదీయులలో కొంచెము కదలిక బుట్టించెను. వారమురోజుల క్రితము, రాజమండ్రి వాస్తవ్యులగు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యముగారును ఆంధ్రరాష్ట్రీయసంఘ కార్య దర్శులగు అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుగారును, కాకినాడలో జరుగబోవు ముప్పదియేనిమిషమ కాంగ్రెసుమాహాసభ కావ్యసంఘసభ్యులను జేర్చుటకై వచ్చి కొంతయుద్వేగధన కలుగ జేసిరి. మహాయ పదిమంది ఆహ్వానసభ్యులు మౌనమునకును, ఇతర గ్రామములందు పదిమందియు చేరిరి. భిలాభతు సభాహ్వన సభ్యులుగా, మహమ్మదీయులు చేరుట కుత్సుకులై యుండిరి. మౌనము పరిసర గ్రామములగు, ఆకునూరు, కడవకొల్లు పొందీ పాతకాలావిద్యార్థులు, ఇరువదిమంది కాకినాడ కాంగ్రెసు వలంటి రులుగా జేరిరి. విద్యార్థులు, రైతులు మొదలగువారు లనేకమంది ప్రేక్షకులుగా వెంటబుటు పరమోత్సాహముతో నున్నారు.

పొందిపాఠశాలలు

మా మట్టుపట్టుగల, కడవకొల్లు, ఆకునూరు, కొమ్మూరు మొదలగు గ్రామములందు పొందిపాఠశాలలు నిర్వహింపగా కొనసాగింప బడుచున్నవి. విద్యార్థులు, నియమితమైన కట్టుబట్టి మలతోను, పట్టుదలతోను విద్య సభ్యసించుచున్నారు. మా గ్రామపరిసరముల గల ప్రతి చిన్న పల్లెయందును, పొందియపా ధ్యాయలు పోషింపబడుచున్నను, మా గ్రామమునకు లేలొ పొందిసభ్యసంప కుతూహలుగా లేరు. కాని మౌనము జన సంఖ్యయందు సగభాగము మహమ్మదీయు లగుటచే వారి సహ వాసమువలన, పొందువు లనేకులు వారి స్వభావమును ఉర్దు నుపయోగింతురు. కొన్ని పొందుపాటులము లాతాలోపాల ము, ఉర్దుభాషనే యుపయోగింతురు. మా గ్రామవాస్తవ్యు లలో ఉర్దుభాష వచ్చినవారు కొన్నిరోజులు, పొందియపా ధ్యాయుని సహాయముండిన పొందిభాష నవలీగ తెలిసికొన గలరు. మా జాతీయపాఠశాల పాలకసంఘ మైనను క్రొత్త వహించి పొంది ఉపాధ్యాయు నొకని, నియోగింతురని నమ్మి చున్నాము.

జాతీయపాఠశాల

జాతీయపాఠశాల కనుబంధముగ నెట్టుబడిన, బాలికా శాఖను ఎత్తివేయవలెనని పాలకసంఘమువారు మొదట నిశ్చ యించిరి. బాలికాశాఖ నెత్తివేయుటకు మా గ్రామము లంగీకరిం పకపోవుటయేగాక పాలకసంఘసభ్యులలో నొక రగు మృత్యుం జనుకాశ్రీగారు, తాము నిర్వహించెదమని వాగ్దత్త మొనర్చినం దున, ఉండుటకు నిశ్చయించిరి. పొందూ, మునల్లూరు బాలబాలి కలు మొత్తము నూటపదిమందిగలరు. నలుగురు పొందూబోధకు లును, ఇద్దరు మహమ్మదీయబోధకులను గలరు. సంస్కృత పండి

తుడు వెడలిపోవుటచే పాలకసంఘసభ్యులకు బ్రహ్మశ్రీ గాయ త్రి అనంతరామకృష్ణగారు ప్రస్తుతము సంస్కృతమును బోధించు చున్నారు. పాలకసంఘసభ్యులు, పాఠశాలాపొవ.వార్ధ మే ధనమును నేకరించుటకు మట్టుపట్టు గ్రామములలోని ధనవంతు లగు రయితులనుమాడ నిశ్చయించుకొని యున్నారు.

కృష్ణాజిల్లా విభజన తాలూకాల నెక్కివడేయుట

ఈ జిల్లాను కెంతుగ విభజించి, మాతాలూకాల నన్నిటిని కలిపి మామూలు చేయవోనే, కృష్ణాజిల్లా యని పిలచెదరని తెలి యుచున్నది. ప్రస్తుతమున్న తాలూకాలన్నియు సరిగా లే వనియు, జమిందారు గ్రామములు గవర్న మెంటు గ్రామములు చాలవోట్లు కలిసియున్నవనియు, ఏ మూలనున్నను జమిందారి గ్రామముల నన్నిటి నొక తాలూకాయందును, గవర్న మెంటు గ్రామములు జమిందారిగ్రామముల మధ్యనన్నను ప్రత్యేక మొక తాలూకాయందును ఉన్నవి. గవర్న మెంటు తాలూకా మధ్యనున్న గ్రామములు బెజవాడతాలూకాయందును; బెజవాడ తాలూకా మధ్యనున్న జమిందారిగ్రామములు గవర్న మెంటు, నూ జమీను తాలూకాయందును ప్రజాసౌకర్యములేక, పాలకుల చిత్తవృత్తిని బట్టి తాలూకాలేర్పడి యున్నవి. మధ్య జిల్లా జమిందారి గ్రామముల నన్నిటిని కలిపి, ఉయ్యూరు, తాలూకా యనుపేర ప్రత్యేక మొక తాలూకాను నిర్మించి, బెజవాడజిల్లా జమిలో చేర్చిన బాగుండునని, చాలా గ్రామముల యభిప్రాయము. ఈ జమిందారిగ్రామముల నన్నిటిని, దూరముగానున్న పా మర్ర తాలూకాలో జేర్చెదరని తెలియవచ్చుచున్నది అట్లు పామ ర్ర తాలూకాయందు జేర్చిన హదారి సౌకర్యములేని జమిం దారి గ్రామములకు చాల యిబ్బందిగా నుండును. అదియునుం గాక పామర్ర తాలూకా ముఖ్యపట్టణములగు బందరు గుడి వాడలకు చాల చేరువుగనుండును. ఉయ్యూరును క్రొత్త తాలూ కాకు ముఖ్యపట్టణము జేసినవో, తాలూకాల ముఖ్యపట్టణము లగు, బందరు, బెజవాడ, గుడివాడ, గవ్వ వరములకు మరుసగా, ఇరువదిపానుగు, ఇరువది, పదునూరు, పన్నెండుమైళ్ల దూర మందు గలదు. మొత్తముమీద అన్ని తాలూకా ముఖ్యపట్టణము లకును మధ్యస్థముగ నుండును. ఈ విషయమును, వెలక ఈ జిల్లాకు కలెక్టరులుగనున్న కాంపులెట్ దొర మొదలగువారు నిర్ధారణ జేసిరి. పామర్రకుంటెను, ఉయ్యూరు రెన్ని విధముల సౌక ర్యముగ నుండును. పాలకు లాలోచించి నూతన తాలూకాలను నిర్మించెదరని నమ్ముచున్నారు.

సురభీకంపెనీ

గవర్న మెంటువ్యోగమును, మహమ్మదీయులకువలలు కొందరును, సురభీకంపెనీని పిలిపించిరి. మహాయ రెండుమాస ములనుండియు ప్రదర్శనములు జరుగుచున్నవి. ఈ గ్రామములో ఏనాటకమువారు ప్రదర్శించినను రెండువందల రూపాయలకు మించి రాలేదు. సురభీపాటకములకు మాడు, నాలుగువందల రూపాయలకుమాడ వచ్చినవి. సురభీపాటకమువారు పాఠశాల ప్రవాటకమును ప్రదర్శించి వసూలైన మొత్తమును, నూజిడు నీతారామమందిరమున కొనగిరి. ఎన్నియోజేల రూపాయల నీ పురమున సంపాదించియు, ఇతర గ్రామములలోనున్న సంస్థ లకు తమప్రదర్శనముల నొసంగిరిగాని, మౌనము జాతీయ సంస్థ యగు భారతీవిలాస జాతీయపాఠశాల కొక్క ప్రదర్శన మొత్తము వైన నొసంగక పోయిరి. అది ఉయ్యూరుగ్రామముగ మౌనము వాస్తవ్యులు తలంచుచున్నారు.

యూనియన్ బోర్డు

విద్యావంతులైన అసహాయవారులు కొందరును, ప్రజా డేమునునే భృధానముగా నెంచెదమని చెప్పినవారు కొందరును ఆరుమాసములనుండి పరిపాలనకు కొనసాగించుచున్నను ఖర్చులు తగ్గవు. వీధులు బాగుపడవు. ఆవాయములో సగము యెచ్చెలిపా మెంటు ఖర్చుకొంద నే పోవుచున్నది.

గ్రామపంచాయతీకోట్లు

ఈ పంచాయతీకోట్లందు వ్యామును సరిగాజరుగుటే లే దని మాగ్రామప్రజలు గోలపెట్టుచున్నారు.

వివాదకరమగు హాగ్య

అమృత సంగమ, 20: 15:— ఈ షి షు రాజులు అను 60 కత్తిరముల కుత్తుకుల కుత్తులయొక్క, కేల్ ఇయ్యెల్లా యుజుజాతీని తుపాకిగుండు బారి నుడిచియొక్క. వీధిదర్శను చాల కాల ము నుండి విలీ ధ ముం డె క ని తెలియుచున్నది. ఈ దారులములగు కుత్తు ప్రస్తుతము ఈనో వెలియలేదు. అతివినయమునైనాడ తుపాకిని గురికొని గాని ఇంతలో కట్టుకొని పోవుచున్నానా నుంచునెను.

చెన్న రాష్ట్రమునందలి రాజకీయము

పరిస్థితులు

శ్రీయుత టంగుటూరు ప్రకాశంగారి

అభి. పాఠములు

అంధ్ర బాంసమును పుత్రులను, స్వరాజ్యమును సంపాదించును అను టింకుటూరు ప్రభాకంగాడు అమృతసరమునను తల్లయ కలకత్తాలోని దొంగదళము నిలచిరి. ఘోషబ్దుప్రతిభా శ్రుతిగిది సందర్భింక చెప్పి రాష్ట్రమునందలి రాజకీయములస్థితులను జరించి ప్రభాకంగా రిక్కింది అట్టి సూచనములను తెలిపి.

జస్తి సువక్షము భగ్న మగుట

(శక్తి:—మీ శాస్త్రమునందు బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణే
ర సుబంధము లేట్లున్నది.

జవాబు: — మొన్న జరిగిన ఎన్నికలను జరిగింది జూ
నిన జరిగిన పక్షము భగ్నమైనది చెప్పవచ్చును. అధికారమును
కు వచ్చి బాన్సు నేరడులు తమ అధికారమును దుర్వినియోగ మొన
నర్చిన విధమున రాష్ట్ర ప్రభువులు గ్రహించి రని ఈ ఎన్నికల
వలన స్పష్టమవుచున్నది. అన్ని సంఘములతో
గూడి పేటోక వత్తుము నేర్పుచు వనలయునని
నూతనముగ ఎన్నికల సేన కాదు అసేనల శాసించుచున్నాడు.
ఈ పరిస్థితులనుబట్టి మాద ప్రజల హక్కులను తిమి బాధ్యతలను
గ్రహించు మత్రివర్తము అధికారమునకు వచ్చునని
తొలించుట కవకాశమున్నది ప్రాతేధికారుల నేగవత్తునగారు
వియమించిన పరిస్థితి తత్తుమానో చెప్పుటలదు.

నిమ్మ జాతులవె ఖరి

ప్రశ్న :- నిన్ను జాతుల వైఖరి ఎటువంటిది?

జ:— నిన్ను జాతులు జన్మింపజేసిన ముగ్గురు ప్రతిభావంశై
యవ్వారు. నిన్ను జాతులకును స్వరాజ్యవత్తునావారికిని మైత్రి
కడుగునో కుదురుదో ఇప్పుడు చెప్పబడిన విషయలేను. కాని ఎట్టి అధి
కారభయమును జరిపజేక నిన్ను జాతుల అభివృద్ధినికొక స్వరాజ్య
వత్తునావట్లు నిన్ను జాతులకు అధిపత్యమునకు ననితలచుచున్నాను.

1:—జస్తినువశమునందు భేదములు పుట్టుచును కారణము లేవి?

జి.— డోడార్యమును నూచియు ప్రయత్నము లన్నిటికి
అటంగములు కలగ జేయుట, రాజకీయ భేదీభివయము
వారు తెలిపిన అభిప్రాయములు. 1921-22 సంవత్సరములందు
వారు ఆకూడించిన నిరోధవిధానము, ముగ్ధిత్వమువారి పంట
పడి ధీనించుట కాకలాము లని చెప్పినప్పుడు ధనికుల సహ
యములే యుం, క. ఆచార్యగారు జన్మితుపక్షపు అభ్యర్థి యగు
యం. క. రెడ్డిగారిని ఓడగొట్టిక. జన్మితుపక్షముపట్ల ప్రజలకు
ఎ.క.కానము తేకున్నది దీనిపట్ల స్పృహనుగల్గన్నది.

ప్ర:- కాననసభా బహిష్కరణవాదులను స్వరాజ్యక్షుణ్ణుల రీతిని సుఖపరచుమేమి?

బ:— చెన్నైర వ్రేమునుదు శార్వగెనువిభజనము నను
సరించి ము.శు.రా.ప్రొ.మా.జ.న్నవి. అంధ్రరా.వ్రేము, కవిశా.నా.దు
శ్చ.శ.ము. అ. బ.క.ను శార్వగెను సమాధానమును అంగీకరించి
గౌరవించుచున్నాడు. బహిష్కరణప్రశ్నము నులుచితలము
నవి కొందరు ప్రశ్నత్వంబిగాని కృ.ప్రశ్నత్వములను. శుభిస్తుడించి
రాజగోపాలాచారిగాడు. శతంసాపా. డు.రెరి.

మ ల బా రు

(4:—మరిగారు పరీక్షకు వెళ్తున్నా?

జ:— కాంగ్రెసు భిలాఫతు సఃఘముల కృషివల్ల మిల
చూడవందు హిందూమహామ్మదీయ జైన్ల చుట్టూ జ్యోతిర్లింగమువల్ల
ని పరస్పరవైమెత్తి రావలసగు సఃఘములకు క్రమక్రమముగ ఏర్పడ
వదు.

సైరాజ్య పక్షము

స్వరాజ్యవక్తము విషయమై ప్రకారంగా రిట్లు చెప్పిరి. చెప్పవలసిన సందర్భముందు స్వరాజ్యవక్తమునకు చేరినవారి సంఖ్య స్వల్పముగ నున్నది. కావున వా రేమి చేయుదురో చెప్పబడెను. సామ్రాజ్యకాననసభకు తిమిరనాడునుండి వచ్చురు నలుగురు స్వరాజ్యవక్తమునకు ఎక్కుకొనవలసి. ఆ ప్రభుగ కాంగ్రెసుసమాధానమును గొరిమించుచుండినను ప్రకాసామాస్యము కాననసభా ప్రవేశ విషయమై నిరుత్సాహులై యుండుటవలన ఆంధ్రజేతమునుండి స్వరాజ్యవక్తమునకు చేరినవారు సామ్రాజ్యకాననసభకు అధిక్షముగ ఎన్నుకొనబడుదుని చెప్పబడుట విచిత్రము. సామ్రాజ్యకాననసభముందు

వృధాజ్ఞప్తమునకు చేసినచారిత్రపు అధికముగ నుండెను.
 దీనివలన కాననగరపు వెలుపలనుండి అనహోయవాదుల బంతు
 అధికమయినది. కాననగరపు ప్రవేశించిన
 వారు తమ వాగ్దానముల మధువక-త్రుతి
 ఘటన విధానము కొనసాగించును. వెలుపలనున్న అనహోయవా
 దులు నిర్మాణకార్యక్రమము కొనసాగించిన త్వరలో మరకమై
 ములన్నియు ఈదేశమున కత్యుద్ధమియ్యను. ఇట్లు కొంతకాలము
 బరిగిన మనకు చేయుపట్ల అన్నియు తప్పక విజయము చెందును.
 ప్రభుత్వమువారి ప్రతిజ్ఞయందును ప్రము ఎట్టిమార్పు కలగవలసి
 నేను తలచుచున్నాను. ప్రతి విశ్వాసమునకు పాత్రులైనవా
 రెవ్వరికి ప్రభుత్వసభ్యులవని ఇయ్యవలసి తలచుచున్నాను.

పంజాబు పరిస్థితుల విషయమై (పత్రికలకు ఆంధ్రరాష్ట్ర) నుండి వచ్చినాడు. ఇంద్రుని పాఠము ఆచార్యులకు అర్పించియును తోడ్పడి గలరనియు ముఖ్యము నహమయు చేసినదిగి నొక జూరును లేవనియు ప్రకటించి పంజాబునకు వెళ్ళిరి. (పాశ్చర్య-కలకత్తా.)

బర్మాడు మునిసిపాలిటీ

ప్రభుత్వమువారు రద్దుజేయుట

బొంబాయి, నవంబరు 14:—బొంబాయి ప్రభుత్వము వారి యిటు
ల ప్రకటించిరి. కై రాజ్ బెల్లాలోని బర్నాడు ప్రభుపాలక సంఘమువారి
వ్యవహారములు కొంత కాలమునుండియు చాల అసంతృప్తికరముగ
నందెను. అందుచే నేప్పుడాను ఘనము దావాపు దివాలాల్ లికి
సిటికీనిచ్చెను. ఇట్టివ్యవహారములకు కారణములను దెలుపుచు 1928
నూ. సెప్టెంబరు 15 తేదీకి తమ వ్యవహారములను చక్క బెట్టుకొని
మునిసిపాలిటీవారు తమ ఆయవ్యవహారము నమాన మొనర్చుకొనవలె
ననియు అట్లు గానియెడల మునిసిపాలిటీకి రద్దు జేయవలసి వచ్చు
ననియు 1928 ఏ. పి. 17 వ తేదీన ప్రభుత్వమువారు హెచ్చరి
కను ప్రకటించిరి. ఇది ఇప్పటికిని వ్యవహారము లెంతమాత్రమును
చక్క బెట్టుకొనక పోయినందులకు ఈ ప్రభుత్వమువారు బెహం
చుచున్నారు. అందుచే బర్నాడు ప్రజలలో గాని, వారి ప్రతినిధులకు
గాని స్థానిక స్వపరిపాలన మొనర్చుకొనగల శక్తి గాని, కోరిక గాని
లేవనియు, ప్రభుపాలక సంఘముయొక్క సౌకర్యములను వారిపే
షించుచుండుటలేదనియు ప్రభుత్వమువారి విధి పాయనది. అం
దుచే బొంబాయి ప్రభుత్వమువారి నిమిసిపాలిటీని పూర్తిగా రద్దు
జేయవలయు దీనికొనవలసినదెన్నను.

తాతాపవర్కంజెనీ వ్యాజ్ఞము

మేకంపెనివారు కలకత్తా వాసులగు బస్సెథర్ దగ్గర
 తుంగభద్రాపేర్లతాలూకు కాలమొత్తమునకై తెచ్చినవ్యాజ్యము
 తా వాదులగు తాతాకంపెనివారికిఁజేయునది 98 పేర్లుంట
 డి.బి.యొనగుడెను. బొంబయి హైకోర్టుజ్జి (సాట్ గారు) తీ
 ఁప్పనిరి. తాతాకంపెనివారు అసత్యక్షకటనము గావించి
 మిథివై తాతాకంపెనివారు చెల్లింపనక్కరలేదనియు, ఇది
 వరకు చెల్లించిన 62 పలుకు తిగి తియ్యవలెననియు ప్రతివాదు
 ఈ వాదించిరి. వాదించునది డిక్రీ నీయబడెను. ప్రకటనమునకు
 పూర్వము ప్రతివాది పేర్లను కొనెను. కావున అసత్యక్షకటన
 ముమన మోసపోలేదనియు అందువలన కాలమొత్తము చెల్లిం
 చుట నమయు తెల్పి 98 కేలకు వాదించునది డిక్రీయచిరి.

మొర్రాప్రమునోట కేసు

లాహోరు, నవంబర్ 15:—మొదట నోట్లు కేసునందు స్పెషల్
అంజుమన్‌లోను హాజరుగారి యెడట, మొదటి అప్రూవరు
చుహమ్మద్‌బేగ్ అనునాతడు ఈ సొత్తుమును ముగించెను.
నోట్లు ఈ యాజ్ జేయబడినట్లును భారత జేతనాను వినిపింపఁ
పడఁగలదు విశయములతోను, తనకహమరులొచ్చిన అప్పుతోను
అను వివరించి తాను జిల్లా మీజస్ట్రేటు యెడటకు జేబడివినట్లు
నాకు దెలిసింపవరకు ఈ కుట్రవిషయములను సంపూర్ణముగ
నిజమును దెలిపిన మొదట తుమావజ నొనగదమని జిల్లా మీజస్ట్రే
టు వాగ్దానమునర్పనసయ్య అప్రూవరు నుడిశెను. తరువాత
రెండవ అప్రూవరును గుజరాతునివాసుడను ఇనంజుతుల్లా అను
నాతడు మొదటి అప్రూవరు దెలిపిన విషయము
అను బలపరిచెను. ఎన్. జబ్బుర్, రైల్వేలో ట్రాన్సిటు గుమాస్తా
యగు అహమ్మద్ సాదన్ అను మూకల అప్రూవరుగూడ నాక
భవించుటచెను.

నోబులు బహుమతి వారిగ్గులు పొందిత్యమనకు ద.
బూ. బి. ఏట్యుగాది కీడుబడెను.

కవిశిల్పము పూర్వపు (పశ్చిమ) చనిపోయెను.

నా తావరణస్థితి

1923 నాం నవంబర్ నాం 16 తేదీ శుక్రవారం

జిల్లా ముఖ్య పరిశోధనా	గత 24 గంటలలో అత్యధిక వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో అత్యల్ప వర్షపాతము	గత 24 గంటలలో వర్షపాతము	అక్టోబరు 1-వ తేదీనంది వర్షపాతము	మాములు వర్షపాతము
గోపాలపురం	79.8	72.4	0.47	17.57	6.77
కోల్హాపుర్
విశాఖపట్నము	79.0	75.1	2.86	15.37	5.06
రాజ్ గూడ	78.4	78.3	10.88	27.08	14.78
మచిలీపట్నము	76.2	73.8	3.00	14.85	2.82
గుంటూరు
కర్నూలు	90.8	75.2	...	1.76	2.60
బళ్లారి	91.5	70.9	...	1.46	4.00
అనంతపురం
కడప	84.2	78.4	...	5.11	1.97
నెల్లూరు	81.6	78.4	0.04	28.59	8.80
మైదాపూరు	85.5	75.5	0.14	19.52	0.42
కడపూరు	91.2	74.2	0.01	26.45	6.86
పెల్లూరు
వేలపూరు	93.5	72.1	...	4.86	4.69
కోడూరుబల్లారి	88.5	67.4	...	6.63	2.22
తిరుమకూడపల్లి	98.4	74.1	...	8.23	1.72
నాగపట్నము	89.8	78.5	...	20.76	0.43
పురుకోట
మధుర	92.3	72.8	...	9.06	2.88
పాంబూరు	31.6	78.5	...	11.44	4.63
తిరునల్వేలి	10.43	0.46
తిరువేంగుడము	84.0	74.0	...	16.89	1.95
కొచ్చిర్	87.5	73.1	...	10.29	7.83
కాలిక్టరు	81.6	72.3	...	4.99	9.05
మంగళూరు	89.0	70.8	...	4.66	5.85
బెంగుళూరు	95.5	62.9	...	1.81	6.88
హస్సన్
మైసూరు	75.1	57.0	...	4.56	6.56
రైచూరు
హైదరాబాద్
కార్ నార్
రత్నగిరి
బొంబాయి
హైదరాబాదు
కొండకూర్	68.1	52.4	...	16.20	4.19
ఉదకబండపూ

సర్కారు ఆంధ్ర-జర్నల్ పాత మంజురు విస్తారముగ గలదు. కాకినాడలో ఎవరెరవీతక 12 సంబంధరకు 10.88 అంగుళ మల వానము, మరీలితమ్మలూ 2.00, చిరాఖుపట్నములూ 2.96, గోపాలపురంలో 5.47 అంగుళముల వానమరిసెను. మేము ముంబై విస్తారముగనున్నవి. ఆర్థిక పక్కన, పగటిపేషిమి 29 నుండి 8.9 డిగ్రీలకు తక్కువ. రాత్రిపేషిమి గోపాలపురంలో మాత్రము 5.9 డిగ్రీల వద్దనున్నది. తక్కినచోట్ల 2.8 డిగ్రీల వద్దనున్నవి.

దక్కణ్ :- కడపలో కొన్ని చినుకలు బడినవి. మేఘములు అంతరించునట్లు. ఆర్ధ్రత చాలకమ్మన. బల్లారిలో పగటివేడిమి 31.9 డిగ్రీలు ఎక్కువ, కర్నూలులో 2.8 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కడపలో 4.2 డిగ్రీలు తక్కువ. కర్నూలులో రాత్రివేడిమి 10.6, బల్లారిలో 5.6, కడపలో 4.1 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నూటకము:—అంతటను చినుకులు బడినవి, నెల్లూరులో 0.14 అంగుళముల వానపడినది. కడలూరులో మేఘములు పలచగ నున్నది. తక్కినచోట్ల చాల ఎక్కువగ నున్నవి. కడలూరులో అద్భుతతక్కువ. ఇవట వర్షానికిపేషిమి 6.6 డిగ్రీలు ఎక్కువ. నెల్లూరులో 4.2 డిగ్రీలు తక్కువ. మద్రాసులో పేషిమి 0.4 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కాకినాడ దగ్గర తుపాను భయద్రోహమును దాటిపోయినది. సర్కారులలో వర్షము ఇంకను కురియవచ్చును.

ఎస్. ఆర్. యు. సావ్యంతు,
కారాగృహ కార్యదర్శి

రాజకానిని పూర్తిగా పట్టవలయును కాన్యకమణిని
గాని, మహారాజును కాన్యకమణిగా గాని పొందవలయును
సాధనములు (ప్రాజ్ఞా యాచితం) పేర్కొను చున్నాను

జూబులు

దీపావళి వసూలు

మామూలుపేట కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శిగా రగు
మాదరపాక చినవెంకట సుబ్బయ్యగారును, నామమపేట
దీపిజ్ఞ ప్రచారకు డగు తలపూరు వెంకట సుబ్బయ్యగారును
దీపావళి జాతీయపాఠశాలకై మామూలుపేట గ్రామమున
మాత్రము వసూలుచేయగా వసూలైనది.

రాక్కము ౧౦ ౧౦ ౬
ఫట్టిలో చేయబడినది ౨ ౨ ౦

౧౨ ౧౨ ౬

మాదరపాక చిన్నసుబ్బయ్య.

విచారకరమగు మరణము

కృష్ణజిల్లా శ్రీకాళోజుల శ్రీయంకవల్లి కల్లభాద్రయ్య
అగారి చెట్టకట్టియ నిరంకుశముగ నెలసలబ్రాహ్మణులను గని
యేపుణ్యమునో, 1. నరసింహాచార్యులు, 2. రంగారావులు
నకు పురస్కారములు గని తదితరసాహసము చేసితి బందరు
వట్టణము ప్రవేశించి గొడుగుపేటలో నుకరిన సమేతముగ
శ్రీరాజా వాసిరెడ్డి శ్రీరామకేశవ చూడమాణిక్యవసాద
బహద్రుగారి కృపాంబుల కనియించి, జనరంజకపేటియనం బాట
కంబున వాటంబుగ నేడిసిమిది వత్సరంబులు కాలంబు గడపి
బహుజనసంతృప్త జనాంశరంగమున రంగమ్మగారు దురంతంబుగ
పంచర్లంబు నొందెనని వినుట కెంతయు చింతిల్లుచున్నారను.
శ్రీరంగమ్మగారు కాలక్షేపంబుల కొన్ని బహుమతి
లుల బాటుపడి ధనమాగ్నించి ను నిరతగుణానిగా దివంబు శేర
నని చింతించుచు తేక! పాకకాసన గంగాధర విజిల్లు కుమారస్వ
యంబు యాద్యధ్యక్షితి సంతరింతుమో! ఎందుకున వివిధయా
నకున వినోదియగు సారంగనిమహిమ దురదగహంబుగదా?

(విలేఖరి)

వీధల మొర

అదృష్టవార! నేన చెప్పనది శ్రమయనక దశతో వివక
లంబులకు ప్రార్థిస్తూన్నావను, మన హిందూదేశములో కుంటి
గ్రుడ్డిదిక్కులేని వృద్ధులు తిండికి కట్టకన్నము తల దాచుకొను
టకు యిండులేక చిట్లు జేవాలయము వీధి అరుగులు సత్రములు
అదరణజేసుకొని జీవయాత్ర గడుపుచున్న దీనులను, నునకు
ప్రతిదినము చూస్తూయున్నారను, మనకు అన్నివిధముల సౌక
ర్యము లాగ్నును యాకీతకాలములో శివరానీ చలిపాద అనుభ
విస్తూ నున్నారను, ఇది ఎల్లరకు తెలిసిన విషయమే గాని చెట్ట
యొక్క అదరణజేసుకొని పింటినిండా బట్టలేక చలిగాలిలో
వడి అల్లారుచున్న అవినవ దీవాలాపములు మన కర్షణియము
లకు వివరముననే యున్నది. అట్టి దీవాలాపములు వివర ఎంత
కవిన స్మరయాలకు లాలి పుట్టకమానదు. మహానీయాలారా!
మీరు ప్రతిదినము ఎన్నియో మా క్షమాగని, అనవసరమైన శాస
ములు చేయుచున్నార. మనము పుణ్యముకొలత కాశీప్రయాగ
మొదలగు పుణ్యక్షేత్రముల పోవుచున్నాము గాని అట్టి వోట
ధగనకుంటుంటాడెదగదా! ధగకుంటుండు ఎక్కడను దీనుల చెంత
నే యుండి వారికి తాపచరణముచేయుచుండు పని భాగవతములో
మనము చదువుచున్నారను ధగకుంటుండు చేయకల నేన మనము
చేయలేము గాని ధనరూపముగా కొంత సహాయముచేసి కన్యాకా
వారి చలిపాద తీర్చి మానక నేరచేయవలసియున్నది గాన యీ
వీధలయందు పరిపూర్ణ కౌశింది కాంగ్రెసు వర్తక తదితరసం
ఘములవారు, ధగమును ప్రోత్సహిసి మహాత్ముడు శ్రీ కృష్ణజన్మ
సావమున కేగిన నుదినమున అట్టిదీనులకు కద్దుబట్టల నిచ్చి చలి
పాదతీర్చి మోక్షమార్గము పొందుదురని యాదీనులపక్షమున
మిమ్ములను నాన్పాదయ పూర్వక వందనము లర్పించి కొర
యన్నాడన.

రాజమండ్రి 18-11-1928 } దిద్ద పుల్లయ్య. (హు)

నాయుడేకము ప్రకారము యిది యెప్పుడు కొనగిలిసానను లాం
భకరములగు నుండును:-

గలకాంజిల్లా-అల్లిపూరు కాంగ, గిసోలా కాంగ, గాం
జాకంపర మరమత్తు, రుషికుళ్యా విజయాంబ, ఇందు చివర
మామూలు ప్రాకృతిక కార్యములు.

గోపావతిజిల్లా:-గోరింగా లంక, పోలవరం లంక ఎస్టేం
మనులు, కృష్ణా రిజర్వాయరు, కృష్ణా గుంటూరు జిల్లాలు, కాశీరీ
రిజర్వాయరు ప్రాజెక్టు యువవో, ఆది పూర్తియైన పిదప కృష్ణ
రిజర్వాయరు వని యెదలిడతలను. ప్రాతూరు వంపింగు అభి
వృద్ధి, మంటూరు జిల్లా తిప్పయ్యపాతెయ రిజర్వాయరు కన్న
జిల్లా కాశీరీ రిజర్వాయరు, తంజావూరు జిల్లా.

ఎఫ్. డి. మార్గము.

27-1-23

రాజోలు

నవంబరు 11 వ తేదీని గావింపబడిన సంధిపుస్తకములో,
రాజోలు తాలూకాలో చేరి కాంపాండులో ఉదయం 6 గంటలు
మొదలు 7 గంటలవరకు పోలీసువారిచే రాజధ క్షేత్రందనములు
చేయబడినది. 7 గంటలు లగాయతు 9 గంటలవరకు వ్యాయా
మసంబంధమయిన సామా, గడిడి వనులు, గుర్రపుసవారులు,
జంతుప్రదముగా జరిగినవియుట కచ్చరిచాలో వోక గొప్పసభ
నుమారు రెండువందలమంది అన్ని దీపార్థమెంటుల ఉద్యో
గులతోను, గ్రామస్థులతోను, నిండియుండ, బాలికాపాఠశాల
విద్యార్థినులకల్ల రాజధ క్షే గీతములు చేయబడినవి. తరువాత
రాజోలు బోర్డుమొగ్గులు ప్రధాన తెలుగుపండితులను,
రాజోలులో సామ్యోపసంఘసభ్యులలో నొకరును అగు,
ప్రమ్మశ్రీ చిల్లిగ రోగానంద కవిశ్రేణివలెన శ్రీమత్
రొగానంద కామోజియనందలి కీర్తకార్యణులు. గ్రంథ
కర్తగారిచేతనే జరుపబడి వినువారల కవిరాసందంబును గల్గిం
చినది. శ్రీకామచంద్రమూర్తి కృపకల్ల అతిరకాలమున, కా
గ్రంథరాజులు ముడికెత్తి, ఆంధ్రలోకమునకును, సాక్షి ఉప
సంఘమునకును, రాజోలుగ్రామమునకును, కవిని, వన్నెకలగ
జేయుటలు ఏకగ్రీవముగా సభ్యులు కొనియాడిరి. తదుపరి నియ
మితకాలము రెండునిమిషములు, సభయావత్తు విసాదమును
తెలియిచ్చిరి. పిమ్మట ఒక సాహిత్యగారెల్ల విచిత్రయిన
మాజిక్కుచేయబడి బాలికాపాఠశాలలోని బాలికలకు అల్ప
వారమాయబడి జేవాలయమునకు అభిషేకములు గాంచు
నిమిత్తము సభ చాలించి ప్రేక్షకుల సహితం ఆలయమునకు జని
అభిషేకములు గావించిరి. ఇది అన్నియు, తనాశ్చర్యదారు
వారగు మ-రా-రా-శ్రీ, చలియ్యం వెంకట్రామయ్య కంతులు
గారి యొక్కయు, మేజిస్ట్రేటుగారగు మ-రా-రా-శ్రీ, కొమ్మి
రెడ్డి లక్ష్మీనరసింహం నాయకుగారియొక్కయు, అధికార్యము
క్రింత జయప్రదముగా నిర్వహించబడినదనము కెంతయు శతంస
నీయును.

సాక్షి ఉపసంఘసభ్యుడు.

నెల్లూరు డిస్ట్రిక్టుబోర్డువారి కొక మనవి

నెల్లూరుతాలూకా తోటపల్లి గూడూరు గ్రామమునకు
సమీపమున అగ్రామచెరువుకలకలెల్లం నీరు మిక్కిలితీయకర
ముగా ప్రవహించుట ప్రతినంతస్థిరము రెండుమాడు మాసములు
తటస్థించుచున్నది. అగ్రామమునందే నెల్లూరునకుగాని యితర
చుట్టుపట్ల గ్రామములకుగాని రాకపోకలు జరుపుకొనుట కెంత
యాయబ్బందిగా నున్నది. పైనజెప్పుబడిన కలెల్లకాలవకు సం
తెన కట్టుటకుగాన శ్రీ కలెత్తురవారికిన్ని డిస్ట్రిక్టు బోర్డువారి
కిన్ని తాలూకా బోర్డువారికిన్ని ఎన్నికార్యములలో అర్హి
వెట్టుకొనియు ప్రత్యక్షముగా మరచిపోసినియు యున్నాము
అనేకకార్యములు డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ఇంజనీరుగై రాలు తిప్పిచేసి
యన్నార. మామండలమున కిదికరలో కలెత్తుగ నుండిన గట్టి
దొరగారున్న హెడ్ క్వార్టరు డిస్ట్రిక్టుకలెత్తుగానండి. సి. యస్.
మామంకరావుగారున్న డిస్ట్రిక్టుబోర్డు ప్రసిడెంటుగారయిన
ఎ. యస్. కృష్ణరావుగారున్న కలెల్లకలెత్తులలో తిప్పి
చేసి కిక్కుములలోనే కలెత్తకట్టించెద మని వాగ్దరములు జేసి
యన్నార. ఇప్పుటికి వారివాగ్దరములు జరిగి మామంకరావు
యు గడచినది. కాని మాకు ఏసాకర్యమును జరిగియుండలేదు.

ఈసంవత్సరము కలెల్లకలెత్తు నెల్లూరు ఇంజనీరుల బ్యాంక్
ఏకెంటుగారు మాగ్రామములోనికి వచ్చుటకు గా నెంతయో
కష్టపడినారు. ఇద్దరు శ్రీలు కలెల్లకలెత్తు కొట్టుకొనిపోయి మర
కావస్థలో నితర సాహాయ్యమున గట్టునకు చేర్చబడిరి.

గ్రామములో నెవరై నా చనిపోయినయెడల అట్టికవముల
గూడా లంబుల తీసుకొనిపోవుట కిబ్బందియై ఇవరకి గట్టు
నుండి అవతలి గట్టునకు కేవముల గొంతునకు ప్రాప్తగట్టి లాగుట
తటస్థించుచున్నది.

డిస్ట్రిక్టు బోర్డువారు మేముకొర కలెత్తకంపెను ఆనస
రము తట్టుకయయిన వను తెన్నియో జరిగించుచు దీర్ఘ కాల
మునుండి మా సంకటములను తీర్చక అలక్ష్యభావముతో జరుపుట
మాగ్రామ దురదృష్ట మని తలపెట్టసి యున్నది.

ఇప్పుడైనను డిస్ట్రిక్టుబోర్డువారు మామన నాలుగిండ్లకాబో
వు సంవత్సరము లోపలనైనను కలెత్తకం గట్టించి మా కష్టముల
దోలగింతురని కేయనిధముల ప్రార్థించుచున్నాము.

తోటపల్లి గూడూరు గ్రామస్థులు.

మదరాసు శాసనసభలు

అదిమాంధ్ర ప్రాతినిధ్యము

ఎన్నికలు పూర్తి యగుచున్నవి. ఫలితములు దాదాపుగ
తేలిసవి. ఇకను కంచముల విషయములో ఒక సంకతి ప్రాయ
తలసియున్నది. ఇటీవల శాసనసభా నియోజకవర్గములో అది
ప్రాతినిధులకు దొరకెనువారు సంపూర్ణముగా ప్రాతినిధ్యమును
ఇచ్చి యుండిరి. అదిమాంధ్రుల విషయములో ఒక్క సేరైనను
ఆ వర్గములో కనబడలేదు. నిజమున ఈ విధముననే కంచము
లకు అంధకరములో ఒక్క ప్రాతినిధ్యమైనను లేదని విచా
రించితిమి.

ఈ సంవత్సరము నిన్ను వెలుకడిన నియోజకవర్గము
మాచిసప్పడు ఆకాంక్షము కలిగినది. అదిమాంధ్రులలో విద్యా
వివశిజితములు గలిగిన నాయకు లెందరో గలరు, స్థానిక
సంఘములలో నియోజితసభ్యులుగా నుండి తమయొక్క విజ్ఞ
కృత్యమును సమర్థతతో నిర్వహించిన అదిమాంధ్ర సభ్యులు.
వలుపురు గలరు. ఏ రెండడును దొరకెనువారి వృష్టిలో తప్పక
యందు రని మా విశ్వాసము. కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరువారు యీ
విషయములో వెద్దలయొక్క అభిప్రాయాలను కొరెనప్పుడు
అదిమాంధ్రనాయకులను గురించి దొరకెనువారికి తెలిసియుం
డిరి. అంగ్లేజు విద్యావకేతము గలిగి స్థానిక సంఘములలో
సభ్యులుగా నుండి (ప్రాయము ఎరిమెంటరి) మధ్యతరగతి పాఠ
శాలకు ప్రధానోపాధ్యాయులుగా నుండి అనేక మహాసభలకు
అధ్యక్షత వహించి, అదిమాంధ్రసంఘమునకు అధ్యక్షుడుగా
నుండి, ఇప్పుడు తన స్వసంఘము నేనై సర్వము పరిత్యజించి
మహాసభకుగా నుండి ఆంధ్రదేశమున కంతకు నే రెన్నిక
గాంచిన మ-రా-రా-శ్రీ కునున వెంకటరామయ్యగారున్ను,
ఏలూరు అదిమాంధ్రనాయకులును, స్థితి వసతులు గలవాడును,
ఏలూరు పౌరసంఘసభ్యుడును, తాలూకా బోర్డు సభ్యులును
అదిమాంధ్రులకై నిరంతరము పాటుబడుచున్న అదిమాంధ్ర
కొమడి మ-రా-రా-శ్రీ నరాలకెట్టి కేకేందుడుగానను,
మహాకర్తయు దీనజనసేవాపరాధులందును అదిమాంధ్రనాయ
కుడును అగు మ-రా-రా-శ్రీ రాయుడు గంగయ్యగారును,
పండితుడును ఇరువది సంవత్సరముల నుండి స్వకాంతికై అంద
మైన సేవ జేయుచున్న మ-రా-రా-శ్రీ నంబుడు వెంకయ్య
గారును, బందరులో దీనసేవాసంఘ సభ్యుడును తాలూకా
బోర్డు మెంబరును అగు మ-రా-రా-శ్రీ విజయోజి వెంకట
స్వామిగారును గోదావరి జిల్లాలో పంచమసంఘమునకు నాయ
కుడై తన స్వసంఘమునకు పాటు బడుచున్న సోదరుడు
మ-రా-రా-శ్రీ సబ్బా నీలకంఠము లి, ఏ, గారును ఇంకా
ఎంత రెందరో కంచమునాయకులు గలరు, ఇంతకుండి మహా
నాయకులు గల సంఘము యుండ ఇంకను మా ప్రతినిధులుగా
కై ప్రవులను ప్రభుత్వమువారు నియమించవలెనో గనుక దొర
కెనువారును, ఆంధ్రపండిత మంత్రియను మామకట్టల త్రోసి
పుష్కర తగువ్యాయము కలగ జేసిన మేమెంతయు కృతజ్ఞులు.

యక్షుల సూర్యనారాయణ,

యెరుగుమల్ల చంద్రయ్య.

ఆంధ్రప్రదేశ్ అదిమాంధ్రసంఘ కార్యదర్శులు

ఏలూరు 14-11-1928.

అ. భా. ఖిలాఫతు మహాసభ

గూడూరులో వసూలు

10 వ అఖిలభారత ఖిలాఫతు మహాసభకుగాన
దూరులో నూరు రూపాయలు కనుబడియిరి. ఈ నెల
12 వ తేదీని కాకినాడకు ఇప్పుడు ద్వారా అందించినాము అని
ఆంధ్రప్రదేశ్ ఖిలాఫతుసంఘకార్యదర్శి సయ్యదు మొహిదీను
ఖాదర్ బయోబాసీగారు కర్నూలుజిల్లా గూడూరునుండి
మాకు వ్రాసిరి.

పగుళ్లకు తైలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0. వి. పి. తో 0-11-0
1 డబ్బీ మొదలు 6 డబ్బీల వరకు పోస్తేజి 0-5-0 మాత్రమే.
అరికాళ్లు, అరిచెతులు, చర్మము కారకవలన, శీతగాలి
వలన పగిలి నీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవింపను. ఈ
తైలమును రాచిన పగుళ్లమని జలపోయి నుంచుచున్న రాకల
కు. పగుళ్లనొప్పియు నయమగును. స్వల్పక్రయము. కాలి పగు
ళ్లకు ఈ తైలము అత్యంతోపయోగరము.
అమృతాంజనం డిప్రో, మదరాసు - జొంబాయి.

అకాలీనాయకుల కేసు

14 వ తేదీ విచారణ

(విన్నవీతరువాయి)

ఈ రోజు ఉదయ 10 గంటలకు కేసులో జరిగిన విచారణలో...

అక్టోబరు 13 వ తేదీని ఫిర్యాదు ఎట్లు చాటుచేయబడినో...

వాయిదా వేయించుకోలేకను, మరల అనుమతిని బడసేదను...

అనుభూతికాగా ఆశాదించినచో సర్దార్ బహదూర్...

కాల్చాలకాల ప్రాధికారము తేలిసింగ్ వారాంత...

దంతమార్గము - పండ్ల పోలు తివులకు...

చెన్న పురి బజారుధరలు

నవంబరు 16-వ తేదీ శుక్రవారము

(1) ధాన్యములు

Table with 4 columns: Item, Unit, Price, and Remarks. Includes items like rice, wheat, etc.

(2) వస్తు ధాన్యములు

Table with 4 columns: Item, Unit, Price, and Remarks. Includes items like oil, sugar, etc.

(3) నూనె వస్తువులు

Table with 4 columns: Item, Unit, Price, and Remarks. Includes items like ghee, oil, etc.

(4) చిల్లర వస్తువులు

Table with 4 columns: Item, Unit, Price, and Remarks. Includes items like pulses, etc.

(5) ఇసుకలు

Table with 4 columns: Item, Unit, Price, and Remarks. Includes items like sand, etc.

(6) లోహములు

Table with 4 columns: Item, Unit, Price, and Remarks. Includes items like iron, steel, etc.

(7) రంగులు ఆలెజరైను

Table with 4 columns: Item, Unit, Price, and Remarks. Includes items like dyes, etc.

మహాభ్యుగ్రహము

ఇది యొక గొప్ప వాద్యము. మహాభ్యుగ్రహము...

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం, 'దైవజ్ఞము'...

రత్నపురుష లేహ్యం

మహాభ్యుగ్రహము, ఇతర కారణములవలన, కలిసి...

పట్టాభిరామ వైద్యశాల

418 రాయవరం, గోదావరిజిల్లా.

బెంగాలు - నాగపూరు రైల్వే

కంపెనీ లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటెడ్ కంపెనీ)

నోటీసు

ఈ దినము రైలుపయన ప్రారంభమైనది, ఉపయోగ...

60 టన్నుల ఇత్తడి బోరింగులు, 40 టన్నుల పోత...

ఈ రైలు రైలుపయన మరలను నమోదు చేయబడినది...

(1) బేలులో కొన్ని సామానులను ఏలము ముగించిన...

(2) సామానులన్నియు టన్ను 1-కి 0.8-0.00 చొప్పున...

(3) కొనినటువంటి సామాను ధరలలో 100 కి 25 వంతు...

(4) బి. ఎస్. రైల్వే ఏజెంటుగారి ఉత్తరవు నమోదు...

వివరములు తెలియజేయుటకు భారీదాలోనున్న, దెబ్బ...

By the order of the agent, J. A. Simpson, Controller of Stores.

సరస్వతి వాచక

పుస్తకములు

భారతీ రాఘవేంద్రరావు పంతులుగారిచే

Table with 3 columns: Book Title, Price, and Remarks. Lists various books and their prices.

Apply to the Sole Agent Mr. K. S. Srinivasulu, P. O. Madhavaram,

1061 గోదావరి బుక్ డిపో, రామంజి

చాక్లెట్ - తాళములు

మంగళికా తాళములు. అంధసాక్షులచే చేయబడినది. తెలుగువారికి...

8081 పెద్దాపురం. (గోదావరిజిల్లా) తెలంగాణ ప్రభుత్వం: "ఇంద్ర ప్రస్థ" పెద్దాపురం.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు దివ్యమృతము
ప్రతిషాపుతో దొరకును

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్వు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్వు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, 6, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు లేక 109 వేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

ది మద్రాసు ఆయుర్వేదిక్ ఫర్మసీ, (లిమిటెడ్)

మద్రాసు, హంటురోడ్డు నందుండు మెసర్స్ టాకర్ అండు సన్స్ వారి భవనమునకు ప్రక్కనయుండు నెం 2/4 య భవన
ముందు ముద్రాపించి ఏర్పాటు చేయబడినదియు, మా మాగేజింగు డైరెక్టరును, క్రమబద్ధమైన నగు ఆయుర్వేదరక్త కండిక
డాక్టరు ఎస్. వి. శ్రీరామచార్యులు, పి. చాన్. డి. ఎస్. సి. గారు, కలిసియు, ఆదివారము, సెలవుదినములందు వాడ,
ఈ దిగున తెలుపబడిన కాలములందు రోగులను వరీయించి, వారికి సుఖ సౌకర్యమును కల్పించుచు, అని మేము ఇందుమాటముగా ఎల్ల రోజును
తెలియజేయుచున్నాము.

బ్రాంచిలెఫీసు,	} ఉదయము 7 గంటలనుండి 10 గంటల వరకు
2/4 హంటురోడ్డు, మద్రాసు,	
హెడ్ ఆఫీసు.	} సాయంత్రము 4 గంటలనుండి రాత్రి 7 గంటలవరకు.
44 గోవిందప్పవారికి వీధి, వార్డ్ రోడ్డు, మద్రాసు.	
	} పగలు 10-30 గంటలనుండి,
	} సాయంత్రము 8-30 గంటలవరకు.

వరీయించు నిలచి ఖ్యాతిగాంచిన

శుక్లనష్టము

మాత్రము 50 కి రూ 1-4-0

చిరునామాలు విరళముగా వ్రాయవలెను.

పూతని వైద్యశాలములకు సీసా 1-కి రు 1-0-0

మహాషధి ఖాళీకత్తికి సీసా 1 కి రు 1-10-0

సంజీవి రక్తశుద్ధికి రేణువులు 20 కి రు 5-0-0

ఈ వైద్య ప్రశ్నకు, ఏ కంటు కాకలెను.

టవర్ అండు కో, ఏలూరు, (కృష్ణాజిల్లా)

"బైరాగి చిటికీలు"

ఇందు గొప్పమహాత్ములవలన శుభప్రసాదమున అనేక
పరమహంసములు, శుద్ధియులు, అద్భుత వైద్యరహస్యములు
గలవు. ఈ గ్రంథము లోకోపకారార్థమై ప్రచురింపబడినది.
ఇది ప్రతియింటను తప్పక వుండదగిన దని యొక సారి చదివిన తెలి
యును. ఎల్లరోజును బోధనమును. శుభకైరిని వ్రాయబడినది.
తప్పక చదువుడు. ఇందలి పరమహంసములు చేసిన శుభంపుడు.
ఒక ప్రతి పోస్తుభులకాక 0-8-0. 1098

"రెండు పరులు ఒక సారి కొనిన పోస్తుభులకాకలెను."
ఆంధ్ర గ్రంథాలయము, విజయనగరం.

అందరును వాడతగిన

మామదన మంజరి టూనిక్ మాత్రము

పిటినివాడుటచే ఆయుర్ము, అందము, ఆరోగ్యము మొ
దలగునవి వృద్ధియగును, అన్ని రకముల వ్యాధులకు ఎట్టి స్థితిలో
నైనను మంచిరుణము నిచ్చును 40 మా గల బుడ్డి 1-కి భర రు 1
వైద్యవిద్య కావలసినవారు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపుదును.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేళవజీ

9318

27 వైద్యబహురోడ్డు, మద్రాసు

The Zandu Pharmace- utical Works Ltd.,

Elphinstone Road, Bombay.

జాండు ఫార్మాటికల్ వర్కుస్

లిమిటెడ్, బొంబాయి.

మొదటిరకం చంద్రప్రభా మాత్రము

ఇది కొలెక్టర్ లోహార్థస్యములు, మోక్తి భస్మము,
మొదలగునాటిని శస్త్ర శాస్త్రోక్తముగా రియాయ చేయ
బడినది. మూత్రముతో కలిసిపోవు కుక్కము, మూత్రమునం
దుండు శిపి (phosphate), తెలుపు మొదలగు సెక
రోగముల, నడుమ వొప్పి, వారకోగము, జ్వరములు,
బలహీనత యితర శ్రీగుంబంభమైన అంటువ్యాధులు
మొదలగునవి తప్పక కుదరును.

ఒక తులము టోవభముగల బుడ్డి 1-కి భర రు 1/5/0
4 బుడ్డకు ఒక సారి అర్ధరూప పంపిన ప్యాకింగు పోస్టు
చార్జీలు యివ్వవలెను.

మా టోవభముల క్యాటలాగు యివ్వవలెనుగా వంపరుదును.

Sole Agents

H. Damodar & Co.,

43 China Bazaar Road,
Madras.

శ్యామా సుందరము

ఒక చక్కని నవల

గ్రంథకర్త: ఒంతలి నత్య నాథము

ఇది నలువదేండ్లకు పూర్వ మాండ్రదేశమును కలవరపఱచిన

రంపయుద్ధము

నకు సంబంధించిన నవల. కథానందర్భములు, వర్ణనలు,
రంగములు, పాత్రలు వృద్ధములై చిత్తము నాకర్షించును

డిబ్బు పైజా గుంట్లోజేలు : వెల రూ 1-0-0

ఒకసారి మొత్తము కొనువారలకు కమీషన్ నివ్వబడును

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, తపాలాపెట్టె 212, మదరాసు

తామర తైలము - తామర, తిట్ట, గజ్జికి మంచిది

రాజరాణి గుర్తుగల తామరతైలము పూరినాళికములగు చాల మంచిమందులతో తయారు
చేయబడి ప్రాఖ్యాతిగాంచినది. డబ్బి 1-కి 0-8-0 అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు.